

WGK.604.5.2019 IP

Rada Miejska Łomży

W załączeniu przedkładam informację o stanie sanitarnym miasta Łomża za rok 2019 w zakresie bezpieczeństwa sanitarno – epidemiologicznego i ochrony roślin.

Informacje zostały opracowane przez specjalistyczne służby funkcjonujące na obszarze miasta. Działanie tych służb oceniam pozytywnie. Wnoszę o przyjęcie powyższych materiałów do wiadomości.

Do referowania powyższych materiałów proponuję zaprosić kierowników poszczególnych służb:

- Przemysław Gosk – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży,
- Leszek Wojewoda - Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży,
- Grzegorz S. Kozioł – Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Białymstoku Oddział w Łomży.

z up. PREZYDENTA MIASTA

mgr Andrzej Zbislawa Garlicki
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W ŁOMŻY
18-400 Łomża, ul. Ks. Janusza I 1
tel. centrala: (86)216 26 47, (86)216 52 61, (86)216 52 62 /
fax (86) 2165265, e-mail psselomza@psselomza.pl
www.psselomza.pl

NGK
29.03.2019

Urząd Miejski w Łomży
W PŁYŃEŁO
2019 -03- 29
Ilość zał. *10798*
Nr dz. *10798* Podpis *W. K...*

Łomża 29.03.2019r.

PREZYDENT MIASTA ŁOMŻA
PAN MARIUSZ CHRZANOWSKI

PPIS.41.1.2019

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży stosownie do zapisu art. 12a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. 2019r. poz. 59) przesyła w załączeniu „Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Łomża w 2018r.”.

PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w Łomży
Przemysław Gość
dł. n. med. Przemysław Gość

W PLYNEŁO
Kancelaria Ogólna UM w Łomży

29/03/2019 12:50

DK/10798/2019

7e8D21oD3

niepodlega

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

100 LAT SŁUŻB SANITARNYCH W POLSCE

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Łomży

Informacja o stanie
bezpieczeństwa sanitarnego
Miasta Łomża
w 2018 roku

Marzec 2019r.

Szanowni Państwo!

Zgodnie z zaistniałą już tradycją zapraszam do zapoznania się z oceną stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej w mieście Łomża (powiecie grodzkim) w 2018 roku.

W tym roku 2019 służby sanitarne w Polsce obchodzą jubileusz 100-lecia. Główny Inspektor Sanitarny Jarosław Pinkas podkreśla – „to 100 lat pracy tysięcy pracowników Inspekcji Sanitarnej zaangażowanych w zapewnienie bezpieczeństwa milionów obywateli”. Z tej okazji zostało przygotowane okolicznościowe logo, (które zostało zaprezentowane na stronach sprawozdania). Choć struktura, zadania i metody działania służb sanitarno-epidemiologicznych podlegały stałej ewolucji, to ich misja pozostaje niezmienna. Wyraża się ona w ciągłym dążeniu do osiągnięcia właściwych norm zdrowotnych zapewniających zachowanie lub przywracanie bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa.

Głównym celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w analizowanym roku było:

„Promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez środki zastępcze i narkotyki, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego”.

Natomiast do zasadniczych zadań – głównych kierunków należy:

1. Nadzór nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych w Polsce, procesem dystrybucji szczepionek do przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych oraz nad obowiązkiem poddawania się szczepieniom ochronnym.
2. Inicjowanie, organizowanie, koordynowanie i nadzorowanie działalności w zakresie profilaktyki chorób.
3. Monitorowanie zagrożeń zdrowotnych występujących w powiecie.
4. Nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.
5. Sprawowanie skutecznego nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, produktami kosmetycznymi zgodnie z obowiązującymi przepisami europejskiego i krajowego prawa żywnościowego.
6. Nadzór nad suplementami diety, żywnością specjalnego przeznaczenia oraz środkami spożywczymi wzbogacanymi wprowadzanymi do obrotu na terenie powiatu, z uwzględnieniem monitoringu stron internetowych oraz ofert sprzedaży „w sieci”.
7. Nadzór nad bezpieczeństwem produktów kosmetycznych produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu.
8. Realizowanie postanowień planu pobierania próbek do badania żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, produktów kosmetycznych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu zanieczyszczeń, obowiązującego w województwie podlaskim w roku 2018.
9. Prowadzenie nadzoru nad jakością i sposobem żywienia, w szczególności w zakładach przygotowujących posiłki dla wrażliwych grup konsumentów.
10. Nadzór nad warunkami sanitarnymi miejscowości, obiektów i tras turystycznych, nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w obszarze postępowania ze zwłokami i szczątkami.

11. Nadzór nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz wody w kąpieliskach, miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli i na pływalniach.
12. Opiniowanie imprez masowych w zakresie zabezpieczenia sanitarnego.
13. Ochrona zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, produktami biobójczymi, detergentami i prekursorami narkotyków kat. 2 i 3.
14. Minimalizowanie zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne (nowe narkotyki).
15. Realizowanie programów edukacyjnych i kampanii społecznych w obszarze profilaktyki chorób i promocji zdrowia.
16. Realizowanie programów rządowych i strategii ogólnokrajowych w zakresie profilaktyki chorób i promocji zdrowia.
17. Współpraca z instytucjami publicznymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie ochrony zdrowia społeczności lokalnej.
18. Inicjowanie zadań w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnie z aktualną sytuacją epidemiologiczną oraz potrzebami społeczeństwa.
19. Nadzór nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.
20. Rozszerzenie zakresu akredytacji badań laboratoryjnych w pionie mikrobiologii klinicznej, w celu zwiększenia możliwości weryfikacji rozpoznań klinicznych.

W przedłożonym Państwu dokumencie opisano podstawowe aspekty sytuacji epidemiologicznej w powiecie w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki realizacji zamierzeń i planu pracy na 2018r., ze wskazaniem jednocześnie kierunków dalszych koniecznych działań mogących spowodować uzyskanie poprawy w tym zakresie. Przeprowadzona analiza wyników działań nadzorowych na terenie powiatu wskazuje, że stan bezpieczeństwa sanitarnego jest stabilny. Nadal jednak stwierdza się negatywne zjawiska w sferze sanitarno-higienicznej oraz epidemiologicznej, co świadczy o konieczności kontynuowania stałego systematycznego nadzoru obejmującego działania prewencyjne, monitoringowe i naprawcze.

Jestem przekonany, że przedstawiony raport dotyczący stanu epidemiologicznego i sanitarnego w powiecie da Państwu pewność, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny, zapewniając nam wszystkim bezpieczeństwo sanitarne. Ocena stanu sanitarnego może stanowić ważny materiał pomocniczy w podejmowaniu decyzji na rzecz dalszej poprawy warunków życia i bezpieczeństwa mieszkańców powiatu łomżyńskiego.

Ogółem w powiecie łomżyńskim mieszka 114 176 osób, co stanowi 9,6% ludności całego województwa podlaskiego. Liczba mieszkańców miasta Łomża wynosi 63 092, w tym 32 962 kobiety i 30 130 mężczyzn.

W 2018r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora w Łomży znajdowało się 2906 obiektów, w których przeprowadzono 1554 kontrole, wydano 258 decyzji merytorycznych i 66 rachunkowych z powodu występujących uchybień oraz pobrano w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego 585 próbek, w których wykonano 6591 badań laboratoryjnych. Powyższe dane wskazują na duże zaangażowanie pracowników inspekcji w działania na rzecz ochrony zdrowia społeczności lokalnej.

Higiena Lecznictwa

Pracownicy Państwowej Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Łomży sprawują bieżący nadzór nad stanem sanitarno – technicznym w podmiotach leczniczych oraz praktykach lekarskich, podczas którego uwzględniane są zagadnienia dotyczące m. in.:

- zapobiegania oraz zwalczania chorób zakaźnych oraz zakażeń szpitalnych,
- wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- oceny procedur dezynfekcyjnych i sterylizacyjnych, sprzątnięcia i czystości bieżącej pomieszczeń,
- postępowania z odpadami medycznymi w miejscu ich wytwarzania.

W 2018 r. ogółem objęto nadzorem 186 placówek ochrony zdrowia, w których przeprowadzono 61 kontroli. Podczas wszystkich kontroli nie stwierdzono podmiotów ze złym stanem sanitarno – technicznym.

Zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych oraz ich zwalczanie to jedno z priorytetowych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zadanie to realizowane jest w oparciu o zgłoszenia chorób zakaźnych i zakażeń występujących wśród mieszkańców powiatu, zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008r. *o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi*.

Lekarze, którzy podejrzewają lub rozpoznają zakażenie, chorobę zakaźną lub zgon z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej u mieszkańca powiatu łomżyńskiego, zgłaszają ten fakt Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Łomży. W 2018 roku stwierdziliśmy poprawę zgłaszalności chorób zakaźnych.

Na podstawie danych przekazanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia, możliwa jest weryfikacja tych zgłoszeń. Są one zbierane i analizowane, a następnie przekazywane w raportach do Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, który udostępnia je Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu i Narodowemu Instytutowi Zdrowia Publicznego – Państwowemu Zakładowi Higieny. Dane służą przede wszystkim do analizy sytuacji epidemiologicznej powiatu i do planowania działań przeciwepidemicznych, kontrolnych i edukacyjnych, ukierunkowanych na zapobieganie rozprzestrzenianiu się zakażeń i chorób zakaźnych.

W 2018 roku zarejestrowano, na terenie powiatu łomżyńskiego 808 zachorowań.

	2017 r.	2018 r.
Powiat grodzki	300 przypadków	445 przypadków
Powiat ziemski	277 przypadków	363 przypadki
Suma	577	808

Z powodu chorób zakaźnych hospitalizowano 287 osób tj. 35,5 % wszystkich przypadków

	2017 r.	2018 r.
Powiat grodzki	116 przypadków	154 przypadki
Powiat ziemski	124 przypadki	133 przypadki
Suma	240	287

W roku 2018 zarejestrowano 4 zgony z powodu chorób zakaźnych.

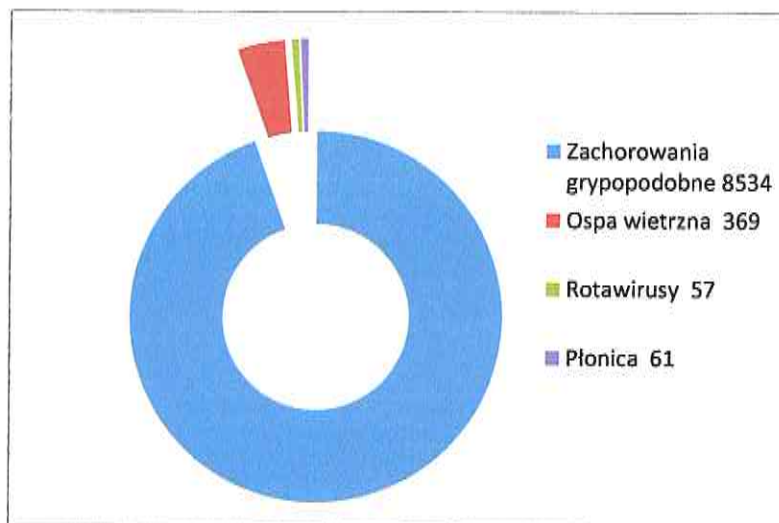
Sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych należy uznać za stabilną.

Nie notowaliśmy niepokojącego wzrostu zachorowań na poszczególne choroby zakaźne. Zwiększona liczba zachorowań dotyczyła chorób wieku dziecięcego, występowanie

których jest cykliczne i co kilka lat. Po okresie zaciśnięcia epidemicznego, istnieje możliwość zanotowania wzrostu liczby zachorowań. Rejestracja chorób zakaźnych związana jest z poprawną diagnostyką oraz przestrzeganiem obowiązku zgłaszania chorób zakaźnych przez lekarzy.

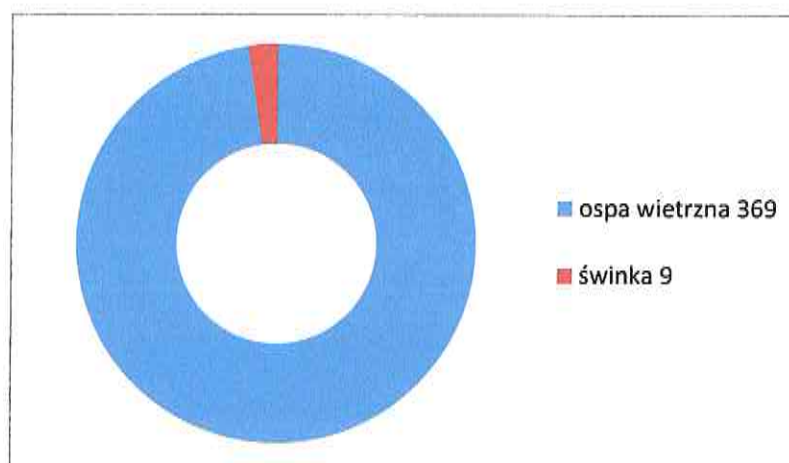
Systematyczna analiza zgłoszeń umożliwiła wdrażanie działań przeciwepidemicznych m.in. edukację zdrowotną, zwłaszcza wśród personelu bloków żywieniowych podmiotów leczniczych i obiektów żywienia zbiorowego. Z kolei wymiana informacji o zachorowaniach i wynikach badań dot. chorób odzwierzęcych z Powiatowym Lekarzem Weterynarii przyczyniła się do zwiększenia bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu.

Najczęściej zgłaszanymi chorobami zakaźnymi były: choroby wieku dziecięcego (ospa wietrzna, płonica, choroby zakaźne przewodu pokarmowego – rotawirusy) oraz zachorowania grypopodobne.

Choroby wieku dziecięcego

stanowią największą część zarejestrowanych chorób zakaźnych, najczęściej zgłaszano ospę wietrzną, płonicę oraz wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirus. Zachorowania na świnkę stanowią znikomą część rejestrowanych zachorowań, co jest wynikiem prowadzenia obowiązkowych szczepień ochronnych. Niestety tak korzystna sytuacja epidemiologiczna może się zmienić ze względu na coraz silniejsze ruchy antyszczepionkowe.

W roku 2018 zarejestrowano większą liczbę zachorowań na **ospę wietrzną** – 369 przypadków (w 2017r. – 208 przypadków). Mimo możliwości zaszczepienia się przeciwko ospie wietrznej, niewielu rodziców korzysta z tej możliwości.

Ospa wietrzna należy do chorób o dużej zakaźności, przenoszona jest drogą powietrzno-kropelkową, zachorowania dotyczą głównie dzieci w miejscach zbiorowego przebywania: żłobków, przedszkoli oraz szkół. W grupie dzieci w wieku przedszkolnym zarejestrowano największą liczbę zachorowań.

Odnotowano 17 przypadków **krztuśca**, w tym 7 osób było hospitalizowanych.

Nie rejestrowano zachorowań na **odrę**, na co bez wątpienia ma wpływ utrzymujący się w powiecie łomżyńskim od lat, na bardzo wysokim poziomie procent zaszczepienia dzieci przeciwko odrze.

Współczynnik zapadalności na **świnkę** utrzymuje się na niskim poziomie, co jest także bez wątpienia wynikiem prowadzonych szczepień ochronnych. W 2005 roku wprowadzono do programu szczepień ochronnych obowiązkowe szczepienie przeciwko śwince, i od tego roku rozpoczął się (i utrzymujący się nadal) spadek współczynnika zapadalności.

Do 2005 roku zachorowania na świnkę podlegały podobnym wahaniom jak zachorowania na ospę wietrzną.

Nie było przypadków **ostrych porażenia wiotkich**, nadzór nad którymi stanowi realizację programu zmierzającego do eradykacji polio.

W roku 2018 zanotowano 15 przypadków choroby z Lyme (**borelioza**). Głównie były to zachorowania z objawami klinicznymi typu rumień wędrujący oraz bóle stawów wraz z obrzękiem. Zachorowania zdarzały się we wszystkich grupach wiekowych, jednak najczęściej powyżej 50 roku życia. Najwięcej zachorowań rejestrowano w III kwartale roku. Niestety nie ma szczepionki przeciwko tej chorobie. Możliwość zapobiegania zakażeniu bakteriami *Borrelia burgdorferi* jest ograniczona do unikania kontaktu z kleszczami, przez stosowanie odpowiedniej odzieży podczas pobytu w miejscach ich występowania, używanie repelentów oraz kontrolę całego ciała i jak najszybsze usuwanie kleszczy.

W roku 2018 zarejestrowano nieznaczny spadek zachorowań grypopodobnych – 8534 (w 2017 r. – 10 237 przypadków), w tym 16 osób zostało skierowanych do szpitala. Zgonów z powodu podejrzeń grypy nie odnotowano. Od 1994 szczepienia przeciwko grypie figurują w Programie Szczepień Ochronnych jako szczepienia zalecane. Szczepienia te szczególnie zalecane są w grupach wysokiego ryzyka wystąpienia powikłań pogrypowych oraz określonym grupom ze wskazań epidemiologicznych. Szczepienie wykonuje się przed rozpoczęciem sezonu epidemiologicznego grypy, ale osoby, które nie zdążyły się zaszczepić przed sezonem, mogą to zrobić w czasie jego trwania, nawet gdy krążenie wirusa grypy w populacji jest udokumentowane.

Kleszczowe zapalenie mózgu

Głównym nosicielem i rezerwuarem wirusa są kleszcze. Do zakażenia dochodzi najczęściej w wyniku ukłucia przez zarażonego kleszcza oraz drogą pokarmową przez picie surowego mleka pochodzącego od zakażonych krów, kóz i owiec. W 2018 roku zarejestrowano 1 przypadek KZM.

W porównaniu do roku 2017 nastąpił znaczny wzrost zachorowań na **choroby zakaźne przewodu pokarmowego**. Zarejestrowano 184 przypadki, w tym 124 z ustalonym czynnikiem etiologicznym zatruc/zakażeń przewodu pokarmowego.

W 2018 roku zarejestrowano na terenie powiatu 15 zachorowań na **gruźlicę**, z czego 14 przypadków stanowiła **gruźlica płuc**. Wśród nowo zarejestrowanych zachorowań 1 przypadków zostało potwierdzonych bakteriologicznie. Chorowali głównie mężczyźni. W odróżnieniu do lat poprzednich znaczną liczbę stanowiły osoby poniżej 65 roku życia.

W 2018 roku odnotowano 2 przypadki zachorowania na **inwazyjną chorobę meningokokową**.

Choroby szerzące się drogą naruszenia ciągłości tkanek. W roku 2018 zarejestrowano 4 przypadki zachorowania przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu B. W 2018 roku wśród mieszkańców powiatu łomżyńskiego zanotowano 3 przypadki zakażenia **HIV**.

W 2018 roku nie wystąpiło ognisko zbiorowego zatrucia/zakażenia pokarmowego.

Znaczący wpływ na sytuację epidemiczną w powiecie ma działanie Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie propagowania i nadzoru nad szczepieniami ochronnymi. **Szczepienia ochronne** są jedną z najważniejszych metod stosowanych w celu zapobiegania chorobom zakaźnym, a *Program Szczepień Ochronnych* jest najstarszym programem profilaktycznym. Polska ma opracowany skuteczny, powszechny system szczepień ochronnych. Wg epidemiologów przy zaszczepieniu powyżej 90% populacji wytwarza się tzw. odporność zbiorowiskowa, która skutecznie ogranicza możliwość epidemicznego szerzenia się patogenów.

Szczepienia prowadzone są w 20 punktach należących zarówno do publicznych jak i niepublicznych podmiotów leczniczych. W czasie ich kontroli szczególną uwagę zwracano na dokumentację dotyczącą szczepienia dzieci i młodzieży w rocznikach podlegających obowiązkowym szczepieniom, a także na przestrzeganie przepisów w zakresie postępowania z preparatami szczepionkowymi i realizacją zasad łańcucha chłodniczego. Pozytywnym zjawiskiem było to, że nie stwierdzano nieprawidłowości. W punkcie szczepień przeciwko wściekliźnie (Szpital Wojewódzki w Łomży), po pokasaniu przez dzikie zwierzęta oraz bezpańskie psy, zakwalifikowano do szczepień 23 osoby.

Po wprowadzeniu do *Programu Szczepień Ochronnych* szczepień przeciwko odrze, śwince i różyczce jako obowiązkowych dla całej populacji dzieci nastąpił utrzymujący się spadek liczby zachorowań, a w przypadku odry prawie całkowite jej wyeliminowanie. Niestety tak dobra sytuacja epidemiologiczna może ulec zmianie w związku z narastającym problemem osób uchylających się od obowiązku szczepień.

Wykonawstwo szczepień w poszczególnych latach

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Wykonawstwo szczepień	92	90,8	89,7	88	86,2

Każdy preparat stosowany w medycynie może powodować niepożądane odczyny. Wystąpienie takiego zdarzenia jest zgłaszane inspekcji sanitarnej. W 2018 roku w powiecie łomżyńskim zarejestrowano 9 niepożądanych odczynów poszczepiennych. Dla porównania w roku 2017 odnotowano 8 przypadków niepożądanego odczynu poszczepiennego.

Higiena Komunalna

1. Ocena zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia

Jednym z priorytetowych zadań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego jest nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Bezpieczeństwo wody jest ważnym elementem polityki ochrony zdrowia ludności. Prowadzenie monitoringu wody ma na celu zapewnienie mieszkańcom wody o jak najlepszej jakości. Systematyczne badania laboratoryjne dają odpowiedź jaki woda ma skład fizykochemiczny i mikrobiologiczny, a także dają możliwość wychwycenia sytuacji, w których dochodzi do pogorszenia jej jakości. Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi sprawowany był na podstawie następujących aktów prawnych:

- *art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2019 r. poz. 59);*
- *art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz.U. z 2018r. poz. 1152 z późn. zm.)*
- *rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294)*

Zaopatrzenie ludności w wodę przeznaczoną do spożycia jest zadaniem własnym gmin, wynikającym z art. 3 ust 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz.U. z 2018r. poz. 1152 z późn. zm.). Za jakość produkowanej wody, stan sanitarno-techniczny urządzeń służących do jej produkcji, a także dostawę wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem odpowiadają podmioty zajmujące się zaopatrzeniem ludności w wodę.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z regulacjami w/w ustawy oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia, w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody nadzorują prawidłowość wykonywania działań przez podmioty wykonujące zadania z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę, jak również same wykonują badania wg. ustalonego przez siebie planu działania na dany rok. W ramach nadzoru pobierane są próbki do badań laboratoryjnych z wodociągów, w wyznaczonych do tego punktach zgodności. Celem tych

badania było regularne dostarczanie informacji o organoleptycznej, fizykochemicznej i mikrobiologicznej dostarczanej jakości wody. W celu stwierdzenia, czy woda jest bezpieczna dla zdrowia ludzkiego, badania wody prowadzone były metodami i w zakresie określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia przez laboratoria inspekcji sanitarnej lub zatwierdzone przez właściwego powiatowego inspektora sanitarnego.

Na podstawie sprawozdań z badań wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży dokonywał bieżącej oceny jakości wody, dostarczanej konsumentom i stwierdzał jej przydatność do spożycia przez ludzi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Producentem wody przeznaczonej do spożycia dla mieszkańców Łomży jest Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Łomży działające w oparciu o ustawę z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i o zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2018r. poz. 1152 z późn. zm.). Woda wykorzystywana do zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców Łomży jest ujmowana wyłącznie z wód podziemnych. W/w przedsiębiorstwo eksploatuje dwa ujęcia. Ujęcie „Rybaki” w Łomży liczy osiem studni głębinowych, ujęcie „Podgórze” zlokalizowane na terenie gm. Łomża składa się z dziewięciu studni głębinowych.

Wody czerpane z czwartorzędowych poziomów wodonośnych charakteryzują się stosunkowo dobrą jakością. Jednak najczęściej wody te wykazują podwyższone ilości żelaza i manganu, a co za tym idzie wymagają uzdatniania. W/w parametry nie stwarzają zagrożenia dla zdrowia ludzkiego, ale mogą powodować pogorszenie własności organoleptycznych wody, co może powodować nieakceptację przez konsumentów. Uzdatnianie takiej wody jest stosunkowo proste, przy użyciu tradycyjnych układów napowietrzania i filtracji. Woda surowa po przejściu przez urządzenia uzdatniające, kierowana jest do zbiorników magazynowych skąd następnie tłoczona do sieci wodociągowej. Stacje wodociągowe wyposażone są w urządzenia do okresowej (awaryjnej) dezynfekcji wody. Stacja wodociągowa „Podgórze” dodatkowo zaopatrzona w lampę UV.

Stan sanitarno-techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń. Studnie na ujęciach wodociągowych są właściwie oznakowane, zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych oraz monitorowane.

Jakość wody dostarczana konsumentom kontrolowana była z częstotliwością zgodną z załącznikiem nr 3 wyżej cytowanego rozporządzeniem Ministra Zdrowia. Produkcja wody w 2018r. wyniosła 7066 m³/dobę. Do badań laboratoryjnych pobrano 10 próbek wody w ramach kontroli urzędowej oraz 34 w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez przedsiębiorstwo. Na podstawie sprawozdań z badań wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży dokonywał bieżącej oceny jakości wody, dostarczanej konsumentom i stwierdzał jej przydatność do spożycia przez ludzi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Do oceny jakości wody wykorzystywano wyniki badań wody próbek pobieranych i badanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną jak również badań prowadzonych przez przedsiębiorstwo wodociągowe. Oceniono, iż w ciągu całego roku woda dostarczana przez wodociąg Łomża odpowiadała wymaganiom cytowanego rozporządzenia.

Tabela 1. Wykaz pobranych próbek wody na terenie m. Łomża w 2018r.

	Monitoring parametrów grupy A	Monitoring parametrów grupy B	Nadzór sanitarny w celu potwierdzenia przekroczeń lub skuteczności działań naprawczych	Suma
Próby pobrane przez Państwową Inspekcję Sanitarną	8	1	1	10
Próby pobrane przez zarządców wodociągów	25	4	5	34
Suma	33	5	6	44

W 2018r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży dokonał:

- 15 ocen bieżących przydatności wody do spożycia przez ludzi;
- 2 oceny okresowe jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi;
- 1 ocenę obszarową jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,

które każdorazowo przekazywano Prezydentowi Miasta Łomża zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Nadzorem sanitarnym objęte były indywidualne ujęcia wody:

- Szpitala Wojewódzkiego w Łomży;
- Przedsiębiorstwa Przemysłu Spożywczego PEPEES Spółka Akcyjna ;
- Van Pur S.A. – Browaru Łomża.

Na podstawie sprawozdań z badań laboratoryjnych dostarczonych z kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw oceniono, iż jakość wody odpowiadała wymogom określonym w rozporządzeniu.

2. Ocena ciepłej wody w instalacjach na obecność pałeczek Legionella. sp.

W związku z zagrożeniami, jakie niesie za sobą występowanie bakterii z rodzaju Legionella sp. w wodzie, rozporządzenie Ministra Zdrowia, nakłada obowiązek badania ciepłej wody na obecność występowania tej bakterii, na podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, w budynkach zamieszkania zbiorowego, budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny. Bakterie z rodzaju Legionella mogą kolonizować wewnętrzne części rur z ciepłą wodą, zbiorniki na ciepłą wodę, perlatory zaworów czerpalnych czy głowice natryskowe pryszniców. Biorąc pod uwagę powszechne zasiedlanie instalacji wodnych pałeczkami Legionella i realne zagrożenie zakażenia ludzi oraz inhalacyjny charakter zakażeń tymi bakteriami, bardzo istotne jest podejmowanie działań w celu ograniczenia ich występowania. Działania te obejmują zarówno rozwiązania techniczne, kontrolę czynników

sprzyjających rozwojowi bakterii, oraz zwalczanie skażenia poprzez prowadzenie procesów dezynfekcji i czyszczenia instalacji.

W 2018 r. prowadzono badania w kierunku skolonizowania bakteriami *Legionella* sp. instalacji ciepłej wody w wytypowanych obiektach uznanych jako najbardziej zagrożone kolonizacją takich jak: szpital, hospicjum, domy pomocy społecznej.

Do badań laboratoryjnych w ramach kontroli urzędowej pobrano 2 próbki wody w szpitalu, w ramach kontroli wewnętrznej z ww. obiektów pobrano 12 próbek, nie stwierdzono przekroczeń. Natomiast w próbce pobranej w ramach rekontroli w Domu Pomocy Społecznej ul. Polowa 39 w Łomży, stwierdzono obecność pałeczek *Legionella* sp. W związku z tym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży na wniosek strony przedłużył termin wykonanie decyzji wydanej w 2017r.

3. Ocena jakości wody wykorzystywanej do kąpieli

3.1. Pływalnie kryte

Aktualnie wymagania związane z funkcjonowaniem i nadzorem nad pływalniami w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego wody regulują następujące akty prawne:

- *ustawa z dnia 18 sierpnia 2011r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. z 2018r. poz. 1482);*
- *rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. z 2015r. poz. 2016).*

Zakres i częstotliwość badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych wody na pływalniach stanowi podstawę zapewnienia odpowiedniej jakości wody i bezpieczeństwa dla zdrowia ich użytkowników. Kontrolowana jest jakość wody w nieszce basenowej, jakość wody wprowadzana do niecki z systemu cyrkulacji oraz jakość wody doprowadzanej na pływalnię. Rozporządzenie nakłada na zarządzających pływalniami obowiązek systematycznych i udokumentowanych badań jakości wody, prowadzonych zgodnie z harmonogramem ustalonym w porozumieniu z właściwym państwowym inspektorem sanitarnym oraz każdorazowo w przypadku wystąpienia sytuacji mogącej mieć wpływ na pogorszenie jakości wody na pływalni. Ponadto do obowiązków zarządzającego pływalnią należy także prowadzenie systematycznego i udokumentowanego nadzoru pracy urządzeń oraz rejestrowanie wyników pomiaru jakości wody w zakresie parametrów takich jak: pH, potencjał redox, stężenie chloru wolnego i temperatura. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zobowiązane są natomiast do dokonania zbiorczej rocznej oceny jakości wody, poprzez analizę badanych parametrów jakości wody na pływalni, wyników badań, stosowanych metod referencyjnych, częstotliwości wykonanych badań przez zarządzającego pływalnią jak również wyników badań wykonanych w ramach kontroli urzędowej.

Na terenie Łomży funkcjonują dwie kryte pływalnie. Obiekty te korzystają z wody z systemu zbiorowego zaopatrzenia tj. wodociągu miejskiego. Dostarczana woda spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 11 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294).

W ramach nadzoru sanitarnego do badań laboratoryjnych pobrano 22 próbki wody do badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych. W ciągu roku odnotowano krótkotrwałe niezgodności w zakresie parametru mętności na obu pływalniach (przy ul. Niemcewicza 17a oraz Parku Wodnym przy ul. Wyszyńskiego 15 w Łomży). Państwowy Powiatowy Inspektor

Sanitarny w Łomży wystosował wystąpienie w tym zakresie do zarządzającego celem doprowadzenia jakości wody do wymogów rozporządzenia.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży biorąc pod uwagę sprawozdania z przeprowadzonych badań wody przez zarządzającego pływalniami oraz badań przeprowadzonych w ramach kontroli urzędowej ocenił, iż jakość wody nie zagrażała bezpieczeństwu zdrowotnemu kąpiących się i odpowiadała wymogom wyżej cytowanego rozporządzenia. Stan sanitarny obiektów był dobry.

Tabela 2: Nadzór nad pływalniami krytymi i basenem odkrytym w 2018r.

Lp.	Nazwa i adres obiektu	Liczba nitek	Liczba dodatkowych atrakcji, wymienić jakie np. jacuzzi, sauna, zjeżdżalnie...	Liczba kontroli obiektu	Ocena obiektu	Liczba badań ogółem PIS + KW	w tym PIS	Stwierdzone przekroczenia (nazwa parametru)	Podjęte działania przez PPIŚ w przypadku nieprawidłowości
1	Pływalnia w Łomży, ul. Niemcewicza 17	3	Sucha sauna zjeżdżalnia, jacuzzi	1	dobra	116	9	mętność	wystąpienie
2	Park Wodny w Łomży, ul. Wyszyńskiego 15	5	Sucha sauna zjeżdżalnia, jacuzzi	1	dobra	206	13	mętność	wystąpienie

3.2. Miejsce wykorzystywane do kąpiei na rzece Narew

W 2018r. kontynuowano nadzór sanitarny miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpiei na rzece Narew w Łomży w oparciu o ustawę z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne (Dz.U. z 2017r. poz. 1566 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpiei (Dz.U. z 2016r. poz. 1602). Sezon kąpielowy określony dla miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpiei zgodnie ww. ustawą trwał 30 dni. Organizator ww. miejsca wykonał badanie jakości wody przed dniem rozpoczęcia funkcjonowania tego miejsca oraz raz w trakcie jego funkcjonowania. Sprawozdania z wynikami badań przekazywane były Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Łomży, który na ich podstawie dokonał bieżącej oceny jakości wody. Woda w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpiei na rzece Narew w Łomży spełniała wymagania określone w przepisach. Organizator oznakował miejsce zgodnie z przepisami tablicą informacyjną. W widocznym miejscu znajdował się regulamin i ocena jakości wody. Przedmiotem kontroli była także plaża miejska przystosowana do sezonowego wykorzystania. Wyposażona była: w ubikację typu TOI-TOI, przebieralnię, kosze na odpady oraz sprzęt ratowniczy. Kontrolowane miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpiei oraz tereny przyplażowe nad rzeką nie wykazały uchybień sanitarnych. Użytkownikom bezpieczeństwo zapewniali ratownicy.

4. Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej, pod kątem wymagań higienicznych zdrowotnych. Działania podejmowane w ramach prowadzenia nadzoru mają na celu przeciwdziałanie najważniejszym czynnikom ryzyka zdrowotnego u ludzi. Odpowiedni stan sanitarny jest niezbędny z uwagi na zachowanie bezpieczeństwa zdrowotnego osób z nich korzystających, a także przebywających w ich sąsiedztwie.

Wśród obiektów użyteczności publicznej, w których stan sanitarny lokalu, wyposażenia, jak i sposób prowadzenia usług ma zdecydowany wpływ na jakość zdrowia ludzkiego należy wymienić obiekty:

- związane z prowadzeniem zabiegów upiększania ciała oraz odnowy biologicznej;
 - wykorzystywane do czasowego przebywania ludności, związanego z podróżowaniem, wypoczynkiem i turystyką;
 - obsługi podróżnych różnymi środkami komunikacji zbiorowej;
 - pobytu stałego osób starszych i niepełnosprawnych, jak również wykluczonych społecznie.
- Ponadto, Państwowa Inspekcja Sanitarna kontroluje przestrzenie publiczne związane z wypoczynkiem, turystyką i rekreacją, cmentarze, urządzenia użyteczności publicznej, takie jak ustępy publiczne i inne.

W 2018 r. w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego z zakresu higieny komunalnej znajdowało się 351 obiektów pełniących funkcję użyteczności publicznej.

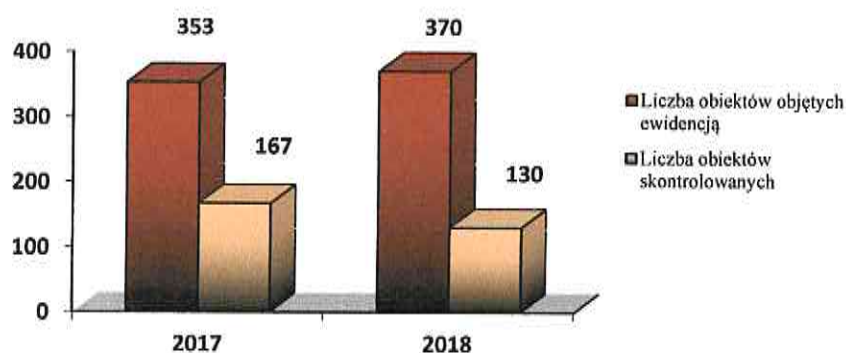
Tabela nr 3. Wybrane obiekty użyteczności m. Łomży w latach 2017 - 2018.

Lp.	Grupa obiektów użyteczności publicznej	2017		2018	
		Liczba obiektów objętych ewidencją	Obiekty skontrolowane	Liczba obiektów objętych ewidencją	Obiekty skontrolowane
1	Ustępy publiczne	3	3	3	3
2	Pływalnie kryte	2	2	2	2
3	Pływalnie odkryte	0	0	1	1
4	Domy pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz placówki zapewniające całodobową opiekę	4	4	6	1
5	Noclegownie	1	1	1	0
6	Hotele	1	1	1	1
7	Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	16	14	20	19
8	Zakłady fryzjerskie	76	23	82	48
9	Zakłady kosmetyczne	50	32	55	14
10	Zakłady odnowy biologicznej	19	10	19	5

11	Inne zakłady świadczące usługi łączone w zakresie fryzjerstwa, kosmetyki, tatuażu i odnowy biologicznej	14	9	12	0
12	Dworce autobusowe	1	1	1	1
13	Tereny rekreacyjne	7	5	6	3
14	Cmentarze	4	3	4	1
15	Domy pogrzebowe	3	3	3	0
16	Inne obiekty użyteczności publicznej jak np.: kina teatry, stadiony, muzea, GOK, itp.	150	56	136	10

W 2018r. kontrolę stanu sanitarnego przeprowadzono w 130 obiektach użyteczności publicznej ujętych w ewidencji. Kontrole stanu sanitarnego przeprowadzone w tej grupie obiektów nie wykazały nieprawidłowości.

Wykres 1. Liczba obiektów użyteczności publicznej objętych ewidencją i obiektów skontrolowanych w latach 2017-2018.

W/w obiekty stanowią zróżnicowaną grupę pod względem przeznaczenia jak i wymagań sanitarnych. Dlatego też, bieżący nadzór sanitarny powoduje zróżnicowane wymagania jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii, w celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego osobom z nich korzystającym. Do istotniejszych elementów nadzoru sanitarnego nad tymi obiektami należy ocena zapewnienia wymogów sanitarno-technicznych ustalonych w przepisach prawa, przestrzeganie warunków higienicznych (bieżący stan sanitarny) pomieszczeń, sprzętów, narzędzi, usług, personelu, działania organizacyjne w celu stworzenia bariery sanitarnej pomiędzy "obszarami" brudnymi i czystymi.

4.1. Obiekty świadczące usługi hotelarskie

Na koniec 2018r. w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży znajdowało się na terenie miasta 21 obiektów - 20 skontrolowano. W minionym roku nie zanotowano znaczących zmian w zakresie jakości i bezpieczeństwa sanitarnego dla osób korzystających z usług hotelarskich. Dominują obiekty o średnim standardzie. Na terenie miasta funkcjonuje nadal tylko jeden skategoryzowany hotel "Gromada" „trzygwiazdkowy”, co stanowi formalne potwierdzenie wyższego poziomu oferowanych usług.

Podstawowymi elementami uwzględnianymi przy ocenie tego typu obiektów było: zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia, odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych, sprawność wentylacji pomieszczeń, postępowanie z odpadami komunalnymi, postępowanie z bielizną brudną i czystą, zaopatrzenie w środki czystościowe. Odpowiedni stan sanitarny jest niezbędny z uwagi na zachowanie bezpieczeństwa zdrowotnego osób z nich korzystających a także przebywających w ich sąsiedztwie. Kontrole stanu sanitarnego przeprowadzone w 2018r. w tej grupie obiektów nie wykazały nieprawidłowości. Wszystkie obiekty podłączone do wodociągów przez Inspekcję Sanitarną, nieczystości odprowadzane do kanalizacji lub zbiorników bezodpływowych. Pranie bielizny pościelowej i ręczników odbywa się na ogół w pralniach zewnętrznych, zachowany jest rozdział dróg bielizny czystej i brudnej. Stan pomieszczeń mieszkalnych, sanitariatów oraz zaplecza nie budził zastrzeżeń. W obiektach raz w roku przeprowadzana jest dezynfekcja koców, kołder, poduszek i materacy. W trakcie prowadzonych kontroli stwierdzono, że w obiektach dostępne są karty charakterystyki stosowanych substancji i preparatów chemicznych. Warunki noclegowe wszystkich obiektów są coraz lepsze a właściciele oferują klientom usługi na coraz wyższym poziomie z uwagi na rosnące wymagania gości i konkurencje na rynku świadczonych usług.

Kontrole sanitarne przeprowadzone przez inspekcję sanitarną wykazały, że właściciele zapewniali odpowiedni stan sanitarny świadczonych usług. Warunki noclegowe wszystkich obiektów są coraz lepsze a właściciele oferują klientom usługi na coraz wyższym poziomie z uwagi na rosnące wymagania gości i konkurencje na rynku świadczonych usług.

Podczas kontroli obiektów hotelarskich informowano o konieczności badania wody z instalacji ciepłej wody w kierunku obecności bakterii Legionella sp. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

4.2. Domy pomocy społecznej oraz inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

Na terenie miasta funkcjonują: dom pomocy społecznej dla osób starszych, dzieci niepełnosprawnych, środowiskowy dom samopomocy, dom dziennego pobytu dla seniorów, ośrodek interwencji kryzysowej, rodzinny dom opieki, noclegownia i ogrzewalnia dla bezdomnych. Przedmiotem kontroli ww. obiektów było zaopatrzenie w wodę, gospodarka ściekowa, postępowanie z odpadami komunalnymi, zaopatrzenie w środki czystości, postępowanie z bielizną brudną i czystą, stan pomieszczeń mieszkalnych, sanitariatów, zaplecza oraz wyposażenia w środki czystościowe. Domy świadczące opiekę całodobową oferują: całodzienne wyżywienie, terapie zajęciowe i rehabilitacyjne. Posiadają własne pralnie bielizny, zachowujące rozdział dróg bielizny czystej i brudnej. Pokoje pensjonariuszy i łazienki nie budziły zastrzeżeń. Odpady komunalne gromadzone prawidłowo. Obiekty tej grupy charakteryzował dobry stan sanitarno-techniczny zapewniający bezpieczeństwo sanitarne użytkownikom.

4.3. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i inne, w których świadczone łącznie więcej niż jedna z w/w usług.

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży ujęto łącznie 168 tego typu obiektów. Największą grupę stanowiły zakłady fryzjerskie. W/w usługi są bardzo rozpowszechnione na terenie miasta i stanowią łącznie przeważającą część na tle innych obiektów świadczących usługi.

Wykres 2. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i inne, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z ww. usług.

Przeprowadzone w 2018 r. kontrole sanitarne zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i odnowy biologicznej nie wykazały nieprawidłowości. Wszystkie skontrolowane zakłady zaopatrywane są w wodę z wodociągu publicznego, nieczystości płynne odprowadzane do kanalizacji. W większości zakładów obsługa stosowała wyłącznie ręczniki jednorazowego użytku. Przestrzegana była segregacja bielizny czystej i brudnej. We wszystkich skontrolowanych obiektach znajdowały się pomieszczenia sanitarno-higieniczne, miejsca dla oczekujących klientów, miejsca na odzież wierzchnią i wydzielone miejsca lub szafki na sprzęt porządkowy. Sprzątaniem pomieszczeń zajmował się personel zatrudniony w zakładzie. Na wyposażeniu zakładów znajdowały się środki dezynfekcyjne o aktualnych datach ważności i szerokim spektrum działania, stosowane zgodnie z załączonymi instrukcjami. W obiektach wykonujących zabiegi powodujące naruszenie ciągłości tkanek ludzkich były opracowane i wdrożone procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi. Właściciele gabinetów kosmetycznych posiadali dodatkowo podpisane umowy na sterylizację narzędzi powodujących naruszenie ciągłości tkanki oraz umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych. W skontrolowanych gabinetach używano sterylnych narzędzi przygotowanych w pakietach lub jednorazowych. Odpady komunalne gromadzone są w przeznaczonych do tego celu pojemnikach. W obiektach obowiązywał zakaz palenia wyrobów tytoniowych, a informacje te umieszczane zostały w widocznym miejscu.

4.4. Inne obiekty użyteczności publicznej

W tej grupie znajdują się różnorodne obiekty np. galerie, stadion sportowy, domy kultury, biblioteki, kina, pralnie inne. Odpowiedni stan sanitarny jest niezbędny z uwagi na

zachowanie bezpieczeństwa zdrowotnego osób z nich korzystających, a także przebywających w ich sąsiedztwie. Kontrole stanu sanitarnego przeprowadzone w 2018r. w tej grupie obiektów nie wykazały nieprawidłowości. Wszystkie obiekty podłączone do wodociągów publicznych, a nieczystości płynne odprowadzane do kanalizacji. Sanitariaty były odpowiednio wyposażone i zadbane. Zapewniona była odpowiednia ilość pojemników na odpady komunalne.

Nadzór sanitarny sprawowany nad obiektami użyteczności publicznej nie wykazał zagrożeń o zasadniczym znaczeniu dla zdrowia.

5. Nadzór nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi

W ramach nadzoru nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego przeprowadzono 1 kontrolę ekshumacji zwłok ludzkich, w której uczestniczył pracownik PSSE w Łomży. Czynności ekshumacyjne były przeprowadzane zgodnie z obowiązującymi przepisami. Skontrolowano 4 środki transportu do przewożenia zwłok. Sprawdzano czy samochody w myśl rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 grudnia 2007r. w sprawie wydawania zezwoleń na przewóz zwłok i szczątków ludzkich (Dz.U. z 2007r. nr 249, poz. 1866) posiadają kabinę kierowcy odizolowaną od części przeznaczonej na umieszczenie zwłok albo szczątków, zabezpieczone są przed przesuwaniem się trumny, podłogę w części przeznaczonej na umieszczenie trumny wykonaną z materiałów łatwo zmywalnych i odpornych na działanie środków dezynfekujących oraz wydzielone miejsce na przechowywanie środków dezynfekcyjnych, sprzętu myjąco-czyszczącego i jednorazowych rękawic ochronnych. Kontrolowani deklarowali przeprowadzanie dezynfekcji środka transportu w części przeznaczonej na umieszczenie zwłok i szczątków ludzkich, każdorazowo po przewiezieniu zwłok środkami o działaniu bakteriobójczym, wirusobójczym i grzybobójczym. Nie odnotowano nieprawidłowości w tym zakresie.

W 2018 roku wydano 6 decyzji administracyjnych zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji zwłok/szczątków ludzkich, 14 postanowień opiniujących pozytywnie wnioski Starosty Łomżyńskiego w sprawie sprowadzenia do Polski zwłok osoby zmarłej poza granicami kraju oraz 3 decyzje zezwalające na wywóz zwłok ludzkich za granicę.

6. Środki transportu publicznego

Państwowa Inspekcja Sanitarna w 2018r. przeprowadziła kontrole 11 środków transportu publicznego. W tym: 9 autobusów (komunikacji dalekobieżnej i turystycznej), 2 samochody do przewozu chorych. Kontrole w/w środków transportu nie wykazały większych zaniedbań.

Wnioski:

- ❖ Działania Inspekcji Sanitarnej w zakresie kompetencji pionu higieny komunalnej przyczyniają się do bezpieczeństwa zdrowotnego wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Jakość wody z wodociągów funkcjonujących na terenie miasta w roku 2018r. była przydatna do spożycia przez ludzi i zgodna z obowiązującymi przepisami prawa.
- ❖ Sprawowany nadzór nad pływalniami wykazał, iż jakość wody nie zagrażała bezpieczeństwu zdrowotnemu kąpiących się, stan sanitarny obiektów nie budził zastrzeżeń. W okresie sezonu letniego woda w miejscu wykorzystywanym do kąpieli na rzece Narew w Łomży odpowiadała wymogom sanitarnym.
- ❖ Nadzór sanitarny sprawowany nad obiektami użyteczności publicznej nie wykazał w 2018 r. zagrożeń o zasadniczym znaczeniu dla zdrowia. Nie stwierdzono obiektów ze złym stanem sanitarno-technicznym. W większości właściciele dbają o wygląd

- estetyczny obiektów, standard wyposażenia jak i poziom świadczonych usług.
- ❖ Liczba obiektów w ewidencji higieny komunalnej w 2018 roku na terenie miasta wynosiła – 370. W w/w obiektach przeprowadzono 130 kontroli. Wydano 12 decyzji merytorycznych, 1 płatniczą, 18 postanowień, wystosowano 26 wystąpień. W ramach działalności statutowej do badań laboratoryjnych pobrano 35 próbek wody.

Higiena Pracy

W roku 2018 roku w ewidencji było 275 zakładów, zaplanowano do kontroli 96 zakładów pracy. Poza planem:

- skontrolowano 4 nowopowstałe zakłady pracy,
- 1 kontrolę tematyczną dot. usuwania azbestu,
- 6 kontroli tematycznych dot. środków zastępczych.

W sumie przeprowadzono 107 kontroli.

Wydano 2 decyzje merytoryczne (2 nakazy) i 2 decyzje płatnicze.

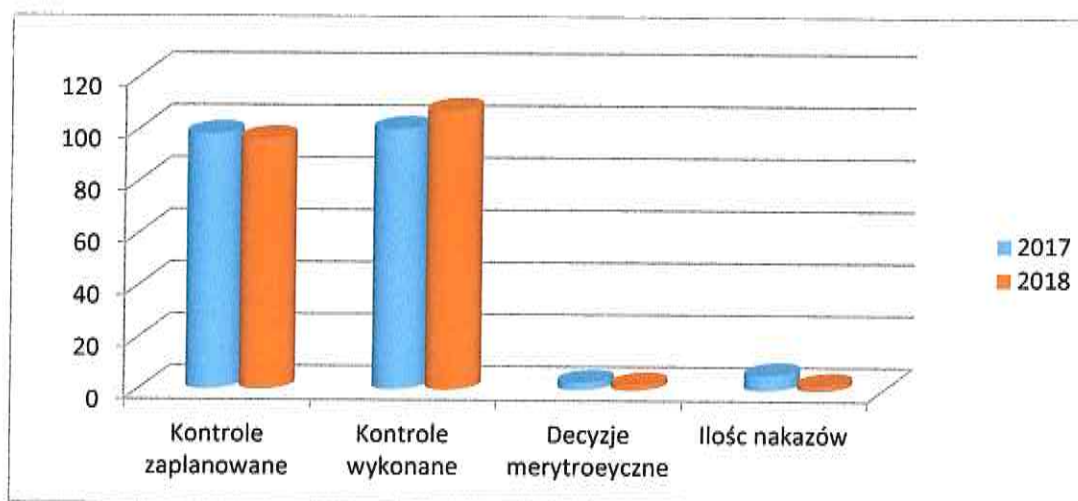
W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w zakresie:

1. brak pomiarów hałasu i wibracji w 1 zakładzie
2. brak pomiarów na stanowisku spawacza (hałas, zapylenie, czynniki chemiczne) w 1 zakładzie.

W w/w okresie sprawozdawczym ograniczono zagrożenie w zakresie:

Przeprowadzono badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy w 2 zakładach.

Porównując lata poprzednie, daje się zauważyć, iż właściciele firm mają świadomość obowiązujących przepisów prawnych. Sytuacja na terenie powiatu grodzkiego jest ustabilizowana.

Choroby zawodowe:

W 2018r zgłoszono 6 chorób zawodowych, wydano 2 decyzje pozytywne dot.

1. pielęgniarka - astma oskrzelowa o etiologii zawodowej poz. Nr 6 w wykazie chorób zawodowych.
2. Nauczyciel – niedowład mięśni wewnętrznych krtani wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głóśni i trwałą dystonią- poz. 26 w wykazie chorób zawodowych.

Wydano 3 decyzje negatywne u nauczycieli spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym.

W 2017r. nie było zgłaszanych chorób zawodowych.

1. Bieżący nadzór sanitarny nad warunkami środowiska pracy w zakładach pracy.

Liczba zakładów w ewidencji	Liczba ujętych w planie kontroli	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba osób zatrudnionych w zakładach	Liczba osób pracujących w poszczególnych zagrożeniach		Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba protokołów w tym z uchybieniami	Liczba decyzji	Liczba nakazów								
				2017	2018												
2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018						
278	280	96	121	100	100	3783	3608	3172	3477	100	107	127 (3)	107(2)	3	2	6	2

Nazwa czynnika	Liczba osób pracujących z danym czynnikiem											
	ogółem		0,0 - 0,1 NDS		0,1 - 0,5 NDS		0,5 - 1,0 NDS		pow. 1NDS			
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Hałas	1404	1235	1175	687	154	479	70	69	0	0	0	0
Wibracja ogólna / miejscowa	335	244	239/ 81	123/125	38/17	16/16	27/15	11/9	0	0	0	0
Zapylenie	628	639	390	515	110	80	62	44	0	0	0	0
Czynniki chemiczne	1632	2103	1023	1344	552	690	57	69	0	0	0	0
Czynniki rakotwórcze	271	204	250	167	14	31	7	6	0	0	0	0
Czynniki biologiczne	1773	1893	Grupa 2 - 1893				Grupa 3 - 992					

2. Nadzór nad prekursorami narkotyków w ramach realizacji krajowego programu przeciwdziałania narkomanii
Obrot prekursorami narkotyków w 2018r.

Liczba zakładów w ewidencji	Liczba ujętych w planie kontroli	Liczba skontrolowanych zakładów z prek. Kat. 2 i 3	Liczba osób zatrudnionych w zakładach	Liczba osób pracujących w poszczególnych zagrożeniach		Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba protokołów w tym z uchybieniami	Liczba decyzji	Liczba nakazów									
				2017	2018													
2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018									
7	7	3	2	6	2	98	98	101	71	70	6	2	6/0	2/0	0	0	0	0

Na terenie powiatu grodzkiego nie prowadzą działalności producenci, importerzy i eksporterzy prekursorów narkotyków.
W w/w tabeli ujęto tylko dystrybutorów.

3. Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w związku z wejściem w życie rozporządzenia REACH w celu zapewnienia swobodnego przepływu substancji chemicznych w ich postaci własnej lub jako składniki preparatów i w wyrobach

Podmioty stosujące substancje i preparaty chemiczne

Liczba zakładów w ewidencji	Liczba ujętych w planie kontroli	Liczba ujętych w planie kontroli	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba osób zatrudnionych w zakładach	Liczba osób zatrudnionych w zakładach	Liczba osób pracujących w poszczególnych zagrożeniach	Liczba osób pracujących w poszczególnych zagrożeniach	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba protokołów w tym z uchybieniami	Liczba decyzji		Liczba nakazów			
												2017	2018	2017	2018	2017	2018
2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018		
147	150	50	61	78	79	1522	2273	1254	1954	78	80	78/0	80/0	0	0	0	0

Podmioty wprowadzające do obrotu (dystrybutorzy) substancje i preparaty chemiczne.

Liczba zakładów w ewidencji	Liczba ujętych w planie kontroli	Liczba ujętych w planie kontroli	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba osób zatrudnionych w zakładach	Liczba osób zatrudnionych w zakładach	Liczba osób pracujących w poszczególnych zagrożeniach	Liczba osób pracujących w poszczególnych zagrożeniach	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba protokołów w tym z uchybieniami	Liczba decyzji		Liczba nakazów			
												2017	2018	2017	2018	2017	2018
2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018		
43	38	15	13	20	13	532	487	455	111	20	13	20/0	13/0	0	0	0	0

3. Nadzór nad realizacją obowiązków wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012r w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

4.

Liczba zakładów w ewidencji	Liczba ujętych w planie kontroli		Liczba skontrolowanych zakładów		Liczba osób zatrudnionych w zakładach		Liczba osób pracujących w poszczególnych zagrożeniach		Liczba przeprowadzonych kontroli		Liczba protokołów w tym z uchybieniami		Liczba decyzji		Liczba nakazów		
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	
32	35	28	14	28	14	2685	2008	271	204	28	14	28/0	14/0	0	0	0	0

Nazwa czynnika rakotwórczego

Benzen	26
Azbest	14
Pył drewna twardego	7
Czynniki chemiczne	35
Promienowanie jonizujące	108
WWA	14

Wojciech Stępa

POLSKA
STACJA METEOROLOGICZNA
IM. MIKOŁAJA COPERNICZEGO
W Białymostku

Działania w zakresie nadzoru nad środkami zastępczymi

W 2018 roku pracownicy Sekcji Higieny Pracy prowadzili działania mające na celu egzekwowanie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii a w szczególności zapisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych.

Działania w zakresie środków zastępczych w 2018 roku obejmowały m. in.:

- prowadzenie postępowań wyjaśniających i administracyjnych oraz wydawanie decyzji w związku z otrzymanymi dowodami rzeczowymi z Prokuratury Rejonowej/Okręgowej w Łomży i KMP w Łomży.
- rejestrowanie zgłaszanych zatruc w tym środkami zastępczymi,
- zniszczenie środków zastępczych i substancji kontrolowanych ustawą,
- wprowadzanie i aktualizacja danych w SMIOD elektronicznym systemie gromadzenia i przetwarzania danych dotyczących realizacji ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych,
- prowadzenie działań z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

Obecnie wszystkie sklepy wprowadzające do obrotu środki zastępcze w latach wcześniejszych są nieczynne. W związku z tym nie prowadzono żadnych kontroli punktów stacjonarnych oferujących „dopalacze”.

W wyniku prowadzonych postępowań wyjaśniających w powyższych sprawach:

- wydano 2 decyzje merytoryczne orzekające o przepadku zatrzymanych produktów na rzecz Skarbu Państwa i o ich zniszczeniu, z art. 44 c ust 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz 2 postanowienia (o dopuszczeniu dowodów w sprawie).

Przeprowadzono 6 kontroli akcyjnych we współpracy z Komendą Miejską Policji w Łomży, Wydział Śledczy w zakresie przestrzegania zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Skontrolowano sklepy oferujące sprzedaż e-papierosów. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

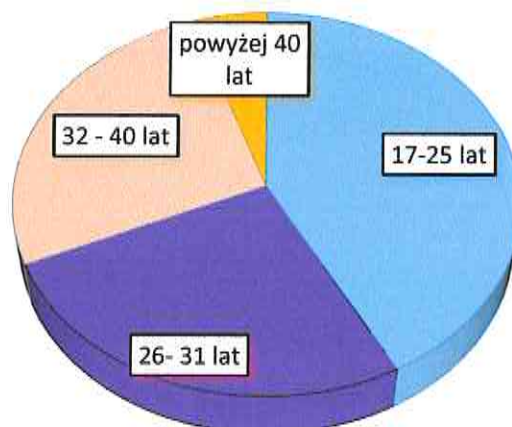
Organami przekazującymi informacje o obrocie środkami zastępczymi były Prokuratura Rejonowa i Okręgowa w Łomży.

W dniu 03.08.2018 oraz 19.10.2018 roku w Olsztyńskim Zakładzie Komunalnym dokonano komisyjnego zniszczenia środków zastępczych i substancji kontrolowanych ustawą, co do których istniały prawomocne decyzje i postanowienia – łącznie zamknięto 7 spraw (5 spraw z 2017 r.).

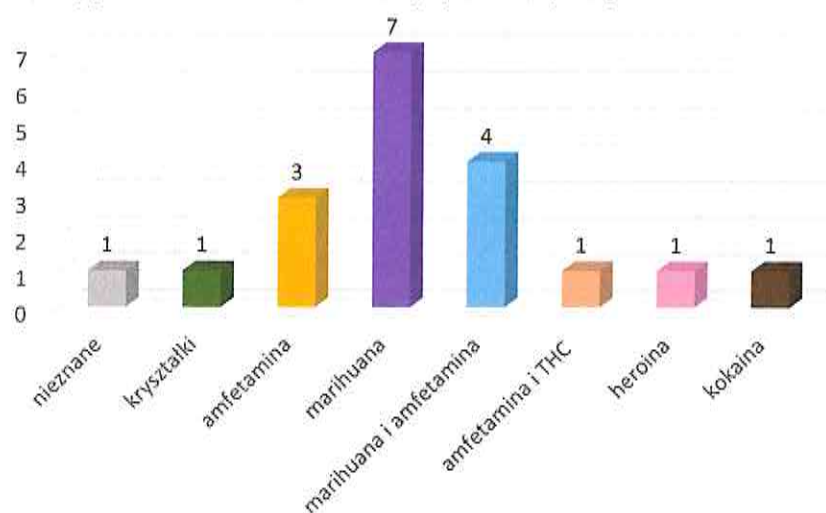
W 2018 roku do PPIS w Łomży ze Szpitala Wojewódzkiego w Łomży wpłynęło łącznie 19 zgłoszeń podejrzenia zatrucia środkami psychoaktywnymi, tym 3 prawdopodobnie dotyczyły „dopalaczy”. W przypadku 7 osób konieczna była hospitalizacja. Prawie wszystkie zgłoszenia dotyczyły mężczyzn. W grupie tej było 8 osób w wieku od 17 do 25 lat, 5 osób w przedziale wiekowym 26-31 lat, 5 osób w wieku od 32 do 40 lat oraz jedna osoba w wieku powyżej 40 lat (wykres 1).

W porównaniu z rokiem 2017 liczba zatruc wzrosła o 74%. W roku 2017 wpłynęło 5 zgłoszeń zatrucia środkami psychoaktywnymi. Podobnie jak w zeszłym roku zatrucia wywołane były głównie marihuaną (7 przypadków) i amfetaminą (3 przypadków). Ponadto w 2018 roku zatrucia spowodowały: amfetamina i marihuana (4 przypadki), nieznane nowe substancje psychoaktywne (3 przypadki) oraz amfetamina i THC, heroina oraz kokaina - pojedyncze przypadki (wykres 2).

Wykres 1. Wiek osób, które zatruly się środkami psychoaktywnymi w 2018 r.

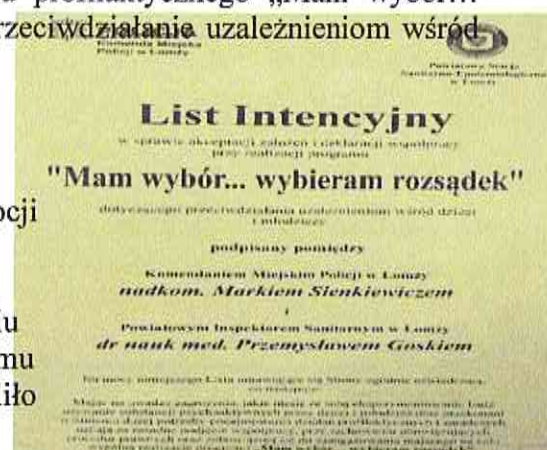

Wykres 2. Przypadki zatruc środkami psychoaktywnymi w 2018 r.

W celu zredukowania zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze na terenie działania PPIS prowadzono akcje profilaktyczne poprzez promocję zdrowia psychicznego, promocję zdrowego stylu życia oraz informowanie o szkodliwości środków odurzających i substancji psychotropowych. W 2018 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży i Komendant Powiatowej Policji w Łomży podpisali List intencyjny dotyczący współpracy w ramach programu profilaktycznego „Mam wybór... wybieram rozsądek”. Głównym celem programu jest przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.

W ramach wspomnianego programu przeprowadzono dwa spotkania edukacyjne. W dniu 02.03.2018r. odbyła się prelekcja dla uczniów Ochotniczych Hufców Pracy Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży. Pracownicy Promocji Zdrowia przy współpracy przedstawicieli Komendy Powiatowej Policji w Łomży przybliżyli uczestnikom informację na temat dopalaczy, jako substancji o działaniu narkotycznym, prowadzącym do ciężkich zatruc organizmu oraz bezpośredniego zagrożenia życia. Spotkanie pozwoliło uświadomić słuchaczom, że zażywanie substancji

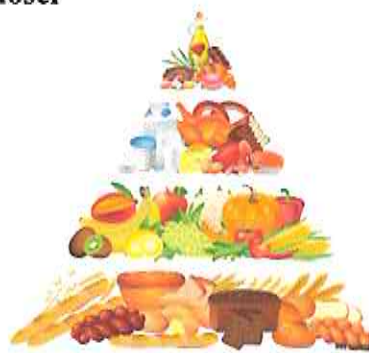

psychoaktywnych to poważne zagrożenie. Mundurowi przedstawili także skutki prawne zażywania, posiadania i używania „dopalaczy” przez młodzież oraz omówili zasady bezpieczeństwa w szkole i otoczeniu ucznia.

W dniu 12.04.2018r. przedstawiciele Działu Promocji Zdrowia uczestniczyli razem z policjantami z Komendy Miejskiej w Łomży, w spotkaniu z rodzicami uczniów III Liceum Ogólnokształcącego, w ramach programu profilaktycznego „Mam wybór, wybieram rozsądek”. W trakcie spotkania poruszono takie tematy, jak: zagadnienia prawne związane z używaniem środków psychoaktywnych, narkotyki i dopalacze – czym są, jakie są skutki używania, fakty i mity związane z substancjami psychoaktywnymi. W spotkaniu uczestniczyło 250 rodziców i wychowawców klas.

Tematyka uzależnień od narkotyków i dopalaczy poruszana była również podczas wypoczynku letniego i zimowego. Uczestnicy kolonii i ferii mieli możliwość zasięgnąć informacji nt. zagrożeń wynikających z zażywania narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych, rozdawane były również ulotki „STOP dopalaczom” oraz broszury w tej tematyce.

Higiena Bezpieczeństwa Żywności

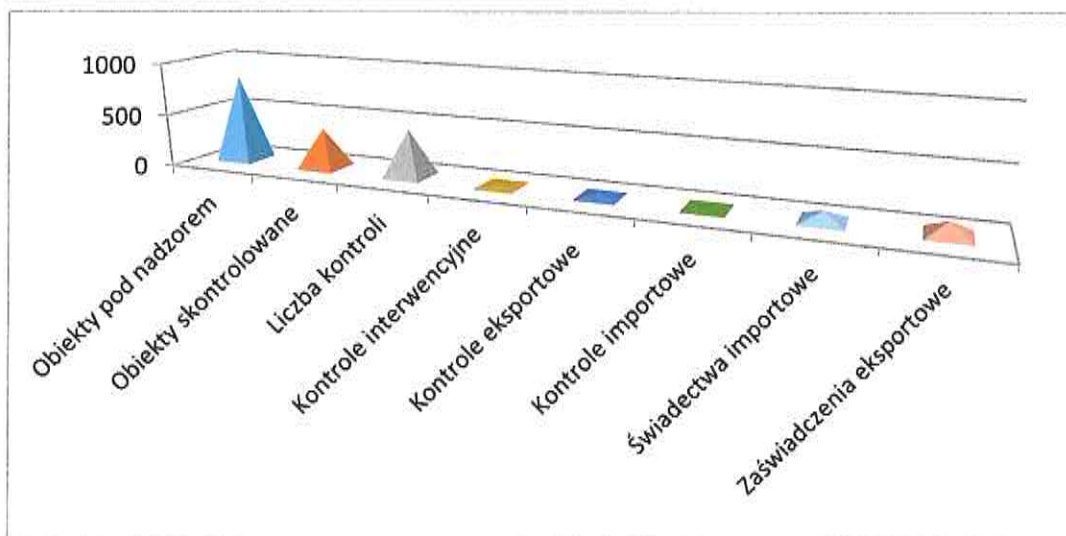
Jakość żywności i żywienia jest istotnym elementem wpływającym na zdrowie konsumentów. Nadzorem nad warunkami zdrowotnymi żywności i żywienia i przedmiotów ich użytku w Polsce, zajmuje się Państwowa Inspekcja Sanitarna. Na bezpieczeństwo zdrowotne żywności składa się ogół koniecznych do spełnienia warunków i działań, które muszą być podjęte podczas wszystkich etapów procesu produkcji żywności i obrotu handlowego żywnością. Zapewnienie bezpieczeństwa, a tym samym spełnienie standardów zdrowotnych żywności, określonych w przepisach zarówno UE jak i krajowych, wymaga kompleksowych działań opartych przede wszystkim na kontroli wewnętrznej realizowanej przez przedsiębiorców jak i kontroli zewnętrznej sprawowanej przez organy urzędowej kontroli żywności.

W powiecie grodzkim ilość obiektów żywności i żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wg prowadzonych rejestrów w roku 2018 wynosiła 832. W roku sprawozdawczym skontrolowano 378 obiektów, przeprowadzono w nich 447 kontroli: w tym 21 kontroli interwencyjnych w ramach systemu RASFF oraz w związku z sygnałami obywateli. Po wpłynięciu stosownych wniosków od przedsiębiorców i dokonaniu inspekcji zatwierdzono 40 zakładów.

W ramach nadzoru nad importem przeprowadzono 11 kontroli, podczas których dokonano oceny 31 partii środków spożywczych (przyprawy, warzywa suszone, substancje dodatkowe, ziarno zbóż). Przeprowadzono także 50 kontroli w ramach nadzoru nad eksportem, podczas których dokonano oceny 112 partii środków spożywczych (skrobia ziemniaczana, piwo, majonezy, musztardy, ketchupy, sosy, marynaty). Wydano 92 świadectwa spełnienia wymagań zdrowotnych, 61 decyzji rachunkowych. W ramach nadzoru nad importem do badań

laboratoryjnych pobrano 1 próbkę marchwi suszonej pochodzącej z Chin w kierunku obecności metali szkodliwych dla zdrowia. Próbka odpowiadała wymaganiom obowiązującego prawa.

Ponadto w roku sprawozdawczym w ramach nadzoru nad importem wystawiono na wniosek przedsiębiorcy 116 zaświadczeń eksportowych na wyprodukowany towar. Oceniono łącznie 121 partii środków spożywczych, wydając 58 decyzji rachunkowych.

Dane dotyczące działalności kontrolnej Sekcji Bezpieczeństwa Żywności w 2018 roku.

Wdrożone zasady Dobrej Praktyki Higienicznej posiadało 855 zakładów, a system HACCP funkcjonował w 68 obiektach.

W rezultacie prowadzonego w 2018r. nadzoru sanitarnego w zakresie bezpieczeństwa żywności wydano 74 decyzje administracyjne.

Za nieprzestrzeganie przepisów prawa żywnościowego nałożono 5 mandatów karnych na sumę 1100 zł (sklepy spożywcze, obiekty ruchome i tymczasowe). Do właścicieli i kierownictwa zakładów wystosowano 143 wystąpienia.

Dokonano oceny na podstawie obowiązujących arkuszy w 315 obiektach.

W 2 placówkach obrotu ryzyko zagrożenia bezpieczeństwa żywności określono jako średnie, natomiast w pozostałych jako niskie.

Wskaźnik obiektów „złych” ocenionych na podstawie obowiązujących arkuszy w latach 2013-2018 przedstawiał się następująco:

Lp	Grupa obiektów	% obiektów, które oceniono jako niezgodne z wymaganiami					
		2013	2014	2015	2016	2017	2018
1.	Zakłady obrotu	0,83	0	0	0	0	0
2.	Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	1,23	0	0	0	0	0

Jakość zdrowotną środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetyków oraz badań sanitarnych przedstawia poniższa tabela.

Próbki środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetyków oraz badań sanitarnych	2018		2017		2016		2015		2014		2013	
	Razem		Razem		Razem		Razem		Razem		Razem	
	pobrane	w tym kwestionowane	pobrane	w tym kwestionowane	pobrane	w tym kwestionowane	pobrane	w tym kwestionowane	pobrane	w tym kwestionowane	pobrane	w tym kwestionowane
SUMA	247	5	249	10	253	8	258	13	307	7	307	2

Ogółem w 2018 roku do badań laboratoryjnych pobrano **236 próbek środków spożywczych**. Ich jakość zdrowotną przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj obiektu	Próbki żywności	
	pobrane	w tym kwest.
Obiekty produkcji żywności		
Wytwórnice lodów	20	2
Piekarnie	11	-
Ciastkarnie	10	-
Wytwórnice koncentratów	12	-
Wytwórnice octu, majonezu i musztardy	11	-
Razem	64	2
Obiekty obrotu żywnością		
Sklepy spożywcze	133	1
Kioski	2	-
Magazyny hurtowe	9	-
Inne obiekty obrotu żywnością	21	1
Razem	166	2
Żywnienie zbiorowe otwarte	6	
SUMA	235	4

Pobrane próbki dotyczyły następujących grup środków spożywczych:

w obiektach produkcji żywności:

- lody z udziałem mleka, wyroby cukiernicze i ciastkarskie- ciasta z kremem, przyprawy, sosy, majonezy, warzywa świeże, cukier i inne, produkty jajeczne.

w obiektach obrotu żywnością:

- mięso świeże, drób i produkty drobiowe, inne produkty mięsne- wędliny, przetwory mięsne, wyroby garmazeryjne i kulinarne, produkty jajeczne, przetwory rybne i owoców morza, mleko i przetwory mleczne, przetwory zbożowo-mączne, ciasta z kremem nie poddanym obróbce termicznej, wyroby cukiernicze i ciastkarskie, galanteria ciastkarska, warzywa świeże, przetwory warzywne, owoce i przetwory owocowe, koncentraty spożywcze, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia

żywnościowego, suplementy diety, napoje alkoholowe, tłuszcze roślinne.

W roku 2018 w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych zakwestionowano 4 próbki środków spożywczych tj.:

- 1 próbkę - gruszki pochodzące z Włoch zakwestionowane ze względu na przekroczenie najwyższej dopuszczalnej pozostałości pestycydów NDP – chlorpiryfos.

Odbyło się posiedzenie ekspertów ds. RASFF, na którym dokonano analizy ryzyka. Skierowano sprawę do Systemu RASFF. Przesłano pismo informujące o sprawie wraz z wynikami badań do właściwego miejscowo PPIS na terenie, którego znajduje się dostawca produktu. Wystosowano wystąpienie do zakładu, z którego pobrano w/w próbkę. Wydano decyzję płatniczą w sprawie obciążenia opłatą za badania laboratoryjne przedmiotowej próbki.

- 2 próbki – mleko i przetwory mleczne, podgrupa – lody z udziałem mleka (tradycyjne) - lody śmietankowe, pobrane do badania w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu, w których stwierdzono przekroczoną liczbę bakterii Enterobacteriaceae w 1g. W związku z powyższym odbyło się posiedzenie ekspertów ds. RASFF, na którym po dokonaniu analizy ryzyka postanowiono nie kierować sprawy do systemu RASFF.

Przeprowadzono kontrolę sprawdzającą podczas, której ponownie pobrano do badania próbki lodów (niekwestionowane). Wystosowano wystąpienie do zakładu, z którego pobrano próbki oraz decyzję płatniczą w sprawie obciążenia opłatą za badanie laboratoryjne przedmiotowych próbek.

- 1 próbkę – suplementu diety pobraną do badania w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu. Próbka została zakwestionowana z uwagi na niewłaściwe oznakowanie.

(Odbyło się posiedzenie ekspertów ds. RASFF, na którym po dokonaniu analizy ryzyka postanowiono nie kierować sprawy do systemu RASFF. Poinformowano o sprawie właściwego miejscowo PPIS ze względu na siedzibę dystrybutora środka spożywczego. Wystosowano wystąpienie do apteki z której pobrano próbkę. Wystosowano do dystrybutora pismo informacyjne z wynikami badań, zawiadomienia o wszczęciu i zakończeniu postępowania w sprawie obciążenia opłatą za badanie laboratoryjne przedmiotowego produktu. Ponieważ strona złożyła w niniejszej sprawie pismo, w związku z tym prowadzone jest postępowanie wyjaśniające. Sprawa jest w toku).

W roku sprawozdawczym próbki zakwestionowane w stosunku do ogółu pobranych próbek stanowiły 1,61%. Reasumując należy stwierdzić, iż jakość zdrowotna środków spożywczych w roku sprawozdawczym w stosunku do roku poprzedniego poprawiła się (w 2017r. stosunek próbek kwestionowanych do ogółu pobranych wynosił 2,49%).

Celem określenia skuteczności mycia i dezynfekcji naczyń, sprzętu i rąk pracowników w zakładach żywienia i żywności oraz obecności szkodników do badań laboratoryjnych pobrano **5 próbek sanitarnych, w tym: 3 w ciastkarni oraz 2 w zakładzie piekarniczym.**

Zakwestionowano 1 próbkę zmiotek z posadzki, pobraną w zakładzie piekarniczym ze względu na obecność zanieczyszczeń biologicznych, w tym szkodników i ich pozostałości.

(Odbyło się posiedzenie ekspertów ds. RASFF, na którym po dokonaniu analizy ryzyka postanowiono nie kierować sprawy do systemu RASFF.

Przeprowadzono kontrolę sprawdzającą podczas, której ponownie pobrano do badania próbki zmiotek (niekwestionowana). Wystosowano wystąpienie do zakładu z którego pobrano próbkę oraz decyzję płatniczą w sprawie obciążenia opłatą za badanie laboratoryjne przedmiotowej próbki.)

Pozostałe próbki sanitarne odpowiadały obowiązującym wymaganiom.

W ramach bieżącego nadzoru nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością zbadano **6 próbek** celem określenia migracji specyficznej formaldehydu, bisfenolu A, migracji metali ciężkich.

Wszystkie próbki odpowiadały obowiązującym wymaganiom.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 40 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w tym 34 oceniono w oparciu o obowiązujące arkusze oceny, w których ryzyko zagrożenia bezpieczeństwa żywności określono jako niskie. W w/w obiektach przeprowadzono 40 kontroli, sporządzając protokoły kontroli sanitarnej.

W 30 zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego jakość sposobu żywienia sprawdzano w oparciu o ocenę teoretyczną oraz badania laboratoryjne.

Ogółem teoretycznie oceniono **30** jadłospisów na kontroli, w tym:

- 1 w bloku żywienia w szpitala,
- 4 w blokach żywienia w domach opieki społecznej,
- 2 w stołówkach w żłobkach,
- 7 w stołówkach szkolnych,
- 3 w stołówkach w bursach i internatach,
- 12 w stołówkach w przedszkolach,
- 1 w stołówce w domu dziecka i młodzieży,

Ponadto oceniono 2 jadłospisy na kontroli w zakładach żywienia zbiorowego otwartego, w których odbył się wypoczynek dzieci i młodzieży. Oceniane jadłospisy spełniały obowiązujące wymagania.

W roku sprawozdawczym do badań laboratoryjnych oceny jakości sposobu żywienia pobrano **5 próbek posiłków**, w tym:

- 3 w Bloku żywienia w Szpitalu (śniadanie, obiad, kolacja)
- 2 w Stołówkach Szkolnych (obiady)

Zakwestionowano **2** próbki posiłków:

- ✓ w **Bloku żywienia w Szpitalu** - próbkę kolacji ze względu na nieprawidłowy procentowy rozkład energii;
- ✓ w **Stołówce Szkolnej** - próbkę obiadu ze względu na nieprawidłowy procentowy udział energii z białka.

Do kierownictwa placówek, w których stwierdzono nieprawidłowości wystosowano 2 wystąpienia zobowiązując do podjęcia działań celem poprawy.

Ponadto do teoretycznej oceny całodziennej racji pokarmowej pobrano 1 zestawienie dekadowe w zakładzie żywienia zbiorowego zamkniętego (szpital). Próbkę nie została zakwestionowana.

Podczas kontroli oceniano również zgodność asortymentu środków spożywczych wprowadzanych do obrotu w sklepikach szkolnych oraz wykorzystywanych do sporządzania posiłków serwowanych w stołówkach, z przepisami rozporządzenia MZ z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

Ponadto w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad zakładami żywności i żywienia w 2018 roku dokonano kontroli w zakresie:

1. stosowania substancji dodatkowych w zakładach żywności i żywienia

Kontrolą objęto 9 zakładów (2 piekarnie, 4 ciastkarnie, 1 wytwórnię majonezu, 1 wytwórnię koncentratów, 1 browar).

Ogółem oceniono 33 partie substancji dodatkowych.

Nie zanotowano uchybień dotyczących ich stosowania. Dodawane one były w ilościach zgodnych z deklaracją producenta, wg procedur dobrej praktyki produkcyjnej, przechowywane właściwie. Na opakowaniach jednostkowych wyrobów zawierających substancje dodatkowe zamieszczono informacje o ich obecności.

Do badań laboratoryjnych pobrano zgodnie z harmonogramem z zakładów produkcyjnych i placówek obrotu 8 próbek środków spożywczych w kierunku obecności substancji dodatkowych, w tym:

- 3 próbki w kierunku określenia zawartości substancji konserwujących.
- 1 próbkę na obecność barwników.
- 4 próbki na obecność substancji słodzących.

Wszystkie próbki w zbadanych parametrach odpowiadały obowiązującym wymaganiom.

2. nadzoru nad suplementami diety, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz żywnością wzbogacaną

W roku 2018 jeden zakład, który w latach ubiegłych prowadził produkcję suplementów diety i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego na zlecenie innego przedsiębiorcy, w roku sprawozdawczym nie wykonywał w/w usługi ze względu na rezygnację zleceniodawcy.

Ponadto w roku 2018 funkcjonował 1 sklep specjalistyczny wprowadzający do obrotu żywność prozdrowotną, który w latach ubiegłych prowadził sprzedaż przez internet w roku sprawozdawczym zaprzestał prowadzenia sprzedaży na odległość.

W omawianym temacie w obiektach obrotu przeprowadzono ogółem **22** kontrole. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Łomży w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu pobrali **49** próbek celem:

- oceny znakowania (15),
- oznaczenia zanieczyszczeń metalami szkodliwymi dla zdrowia (3),
- oznaczenia zanieczyszczeń mikrobiologicznych, organoleptyki i znakowania (19),
- oznaczenia zawartości glutenu (1),
- oznaczenia zawartości mykotoksyn (2),
- oznaczenia zawartości składników mineralnych i witamin (3),
- oznaczenia zawartości substancji dodatkowych (2),
- oznaczenia zawartości azotynów (1),
- oznaczenia zawartości wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych WWA (1),
- oznaczenia zawartości alkaloidów tropanowych (1),
- oznaczenia poddania działaniu promieniowania jonizującego (1).

W rozbiciu na poszczególne grupy pobrano:

- 19 próbek suplementów diety,
- 27 próbek środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego,
- 3 próbki żywności wzbogacanej.

W wyniku oceny laboratoryjnej zakwestionowano 1 próbkę suplementu diety ze względu na niewłaściwe znakowanie opakowań jednostkowych.

W związku z powyższym odbyło się 1 posiedzenie ekspertów ds. RASFF, na których po dokonaniu analizy ryzyka postanowiono nie kierować sprawy do systemu RASFF. Poinformowano właściwego miejscowo PPIS nadzorującego dystrybutora/ importera w/w produktu. Wystosowano wystąpienie do obiektu, z którego pobrano próbkę oraz pismo informacyjne do dystrybutora/importera wraz z wynikami badań. Ze względu na złożenie przez stronę pisma w w/w sprawie prowadzone jest postępowanie wyjaśniające (sprawa w toku).

Nadzór nad wymaganiami, określonymi przepisami prawa dotyczącymi oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych realizowano w szczególności poprzez ocenę prawidłowości znakowania **35** partii produktów z grupy żywności prozdrowotnej.

Uszczegóławiając, oceniono:

- 20 partii suplementów diety,
- 6 partii środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego,
- 9 partii żywności wzbogacanej.

W kontrolowanych placówkach nie stwierdzono uchybień w zakresie zagadnień objętych kontrolą.

3. prawidłowości znakowania środków spożywczych

Nadzorem objęto: zakłady produkcji żywności oraz obiekty obrotu żywnością.

W roku sprawozdawczym skontrolowano **106** obiektów, w tym: 13 zakładów produkcyjnych, 93 zakłady obrotu żywnością.

Łącznie na kontroli oceniono **256** produktów różnego asortymentu, w tym: mleko i przetwory mleczne, drób podroby i produkty drobiarskie, mięso i przetwory mięsne, przetwory rybne i owoców morza, przetwory zbożowo-mączne, wyroby piekarnicze i ciastkarskie, warzywa, owoce, przetwory i produkty warzywne, wody mineralne, napoje alkoholowe, majonezy, koncentraty spożywcze, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, suplementy diety, wyroby garmażeryjne, zioła i przyprawy, sól, herbatki owocowe i ziołowe, oleje. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ogółem w roku 2018 do badań laboratoryjnych między innymi w kierunku prawidłowości znakowania pobrano **93** próbki środków spożywczych. Zakwestionowano **1** próbkę suplementu diety ze względu na niewłaściwe znakowanie opakowań jednostkowych (postępowanie w toku). Poinformowano właściwego miejscowo ze względu na siedzibę dystrybutora/importera Powiatowego Inspektora Sanitarnego.

4. nadzoru nad żywnością modyfikowaną genetycznie

W roku 2018 przeprowadzono **4** kontrole, w tym: 2 kontrole w zakładach piekarniczych, 2 kontrole w placówkach obrotu (1 kontrolę w sklepie spożywczym i 1 kontrolę w hurtowni). W trakcie przeprowadzonych kontroli, w tym zakresie w w/w zakładach ocenie poddano **8** partii środków spożywczych, w których istniało prawdopodobieństwo wystąpienia składników modyfikowanych genetycznie, w tym:

- 1 partię środka spożywczego z udziałem soi – mieszanka wieloziarnista,
- 1 partię środka spożywczego z udziałem kukurydzy - kukurydza konserwowa.
- 1 partię ziarna soi,
- 5 partii innych produktów mogących zawierać GMO (siemię lniane - 2 partie, sezam – 2 partie, słonecznik łuskany – 1 partia).

W skontrolowanych zakładach na podstawie deklaracji producentów znajdujących się na etykietach w/w środków spożywczych, nie stwierdzono żywności GMO.

Zgodnie z planem próbkobrania na rok 2018, w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu, w kierunku obecności organizmów genetycznie zmodyfikowanych oraz identyfikacji modyfikacji genetycznej pobrano do badań laboratoryjnych **3** próbki środków spożywczych (1 próbkę miodu, 1 próbkę prażynek, 1 próbkę izolatu białka sojowego).

W zbadanych próbkach nie stwierdzono obecności materiału modyfikowanego genetycznie. Ponadto w roku sprawozdawczym w ramach nadzoru nad importem oceniono ogółem **28** partii środków spożywczych, w tym: 23 partie warzyw suszonych, 3 partie przypraw, 1 partię substancji dodatkowej, 1 partię izolatu białka sojowego.

W załączonej dokumentacji zawarta była informacja o braku GMO.

5. nadzoru nad podmiotami działającymi na rynku spożywczym prowadzącymi produkcję pierwotną, dostarczającymi żywność w ramach dostaw bezpośrednich

Na koniec roku sprawozdawczego w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli PPIS w Łomży figurowało **18** osób prowadzących działalność w zakresie produkcji pierwotnej, dostaw bezpośrednich w tym: 1 RHD (Rolniczy Handel Detaliczny).

W zakresie nadzoru nad dostawami bezpośrednimi, skontrolowano **40** zakładów, w tym: 22 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego i 18 zakładów żywienia zbiorowego otwartego. Podczas kontroli w/w zakładów m.in. analizowano dokumentację – faktury dostaw, celem ustalenia pochodzenia surowców używanych do produkcji potraw.

Stwierdzono, iż w **4** zakładach w tym: 3 zakładach żywienia zbiorowego otwartego i 1 zakładzie żywienia zbiorowego zamkniętego prowadzi się zakup ziemniaków od producentów pierwotnych dostarczających surowce pochodzenia roślinnego w ramach dostaw bezpośrednich.

6. nadzoru na materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością:

W roku sprawozdawczym w zakresie nadzoru nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością skontrolowano **16** obiektów (zakłady produkcyjne, sklepy spożywcze, hurtownie spożywcze, zakłady żywienia zbiorowego otwartego, miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością - hurtownie, sklepy). Przeprowadzono **16** kontroli sanitarnych nie stwierdzając uchybień.

Ocenie poddano **33** partie wyrobów przeznaczonych do kontaktów z żywnością (sztućce, naczynia jednorazowe, serwetki papierowe, opakowania z papieru, drobny sprzęt gospodarstwa domowego). Były one prawidłowo oznakowane i przechowywane, używane zgodnie z deklaracją producenta, przechowywane w odpowiednich warunkach, zabezpieczone przed zanieczyszczeniem.

W celu oceny jakości zdrowotnej wprowadzanych do obrotu wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, pobrano zgodnie z planem do badań laboratoryjnych ogółem **6** próbek:

- 1 próbkę w kierunku migracji specyficznej formaldehydu: wyroby z melaminy (import),
- 1 próbkę w kierunku migracji ołowiu i kadmu: obrzeże i wnętrze kubek szklany (import),
- 1 próbkę w kierunku migracji ołowiu i kadmu z obrzeża naczyń do picia – kubek ceramiczny (import),
- 2 próbki w kierunku migracji specyficznej bisfenolu A – lakierowane puszki metalowe –(krajowe),
- 1 próbkę w kierunku migracji specyficznej bisfenolu A – wyroby z poliwęglanu (sztućce do sałatek – import).

Wszystkie próbki pod względem badanych parametrów spełniały wymagania obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie.

W roku sprawozdawczym prowadzone były również działania kontrolne w ramach systemu RASFF o niebezpiecznych produktach.

W roku 2018 w ramach funkcjonowania w/w systemu, PPIS w Łomży dokonał zgłoszenia w trybie alarmowym, dotyczącego gruszek wprowadzanych do obrotu przez placówkę handlu detalicznego, pochodzących z Włoch ze względu na przekroczenie najwyższej dopuszczalnej pozostałości NDP pestycydów.

W przypadku otrzymania informacji o niebezpiecznych produktach żywnościowych w ramach systemu RASFF podejmowane były działania kontrolne celem wyeliminowania z rynku, żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością zagrażających zdrowiu ludzi.

Otrzymano 19 powiadomień, w tym:

- 3 powiadomienia informacyjne z których:

- 1 dotyczyło suplementu diety,
- 2 dotyczyły środków spożywczych ogólnego spożycia (podudzia z kurczaka, guma do żucia),
- 16 powiadomień alarmowych, z których:
 - 14 dotyczyło środków spożywczych ogólnego spożycia (wody mineralne i źródlane, czekolada biała, jaja świeże, rodzynki, morele, precelki, chrupki, parówki, papryka ostra, barwnik spożywczy),
 - 1 dotyczyło suplementu diety
 - 1 dotyczyło środka spożywczego specjalnego przeznaczenia (mleko początkowe dla niemowląt).

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 20 kontroli interwencyjnych mających na celu stwierdzenie obecności na terenie powiatu łomżyńskiego w/w produktów niebezpiecznych zgłoszonych w ramach systemu RASFF.

W rozbiciu na poszczególne grupy obiektów przedstawia się to następująco:

- magazyny hurtowe – 2 kontrole,
- sklepy spożywcze – 12 kontroli, w tym supermarkety - 4 kontrole,
- inne obiekty obrotu żywnością – 6 kontroli.

Ponadto w przypadku 6 powiadomień zgłoszonych w ramach systemu RASFF pracownicy PSSE w Łomży przeprowadzili postępowania wyjaśniające. Dotyczyły one: osób prywatnych, które zakupiły przez internet produkty na własne potrzeby, przedsiębiorcy, który prowadził działalność w handlu obwoźnym oraz przedsiębiorców, których działalność została już wykreślona z rejestru zakładów ze względu na ich likwidację.

W kontrolowanych obiektach w 11 przypadkach nie stwierdzono omawianych produktów, natomiast w 15 przypadkach stwierdzono na stanie zabezpieczone, oznakowane i przygotowane do zwrotu produkty będące przedmiotem powiadomienia.

W Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Łomży w roku 2018 odbyły się 4 posiedzenia zespołu ekspertów do spraw RASFF dotyczących kwalifikacji zakwestionowanych próbek żywności pobranych do badania w nadzorowanych zakładach.

W 1 przypadku PPIS w Łomży, w ramach funkcjonowania w/w systemu dokonał zgłoszenia w trybie alarmowym dotyczącego gruszek pochodzących z Włoch ze względu na przekroczenie najwyższej dopuszczalnej pozostałości NDP pestycydów. Natomiast w 3 przypadkach kwestionowanych próbek: zmiotki (obecność szkodników), lody (zanieczyszczenie mikrobiologiczne), suplement diety (niewłaściwe oznakowanie), po dokonaniu analizy ryzyka przez zespół ekspertów postanowiono nie kierować tych spraw do systemu RASFF.

Ponadto:

- ✓ przesyłano dokumentację dotyczącą w/w próbek do Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych właściwych miejscowo ze względu na siedzibę producentów/importerów/ dystrybutorów w/w środków spożywczych,
- ✓ wystosowano wystąpienia do zakładów, z których pobrano w/w próbki,
- ✓ przekazywano wyniki badań wraz z dokumentacją do producentów/importerów/ dystrybutorów kwestionowanych produktów,
- ✓ wystawiano decyzje płatnicze w sprawie obciążenia opłatą za badanie laboratoryjne przedmiotowych próbek.
- ✓ ponownie pobrano próbki lodów i zmiotek do badań laboratoryjnych (niekwestionowane).

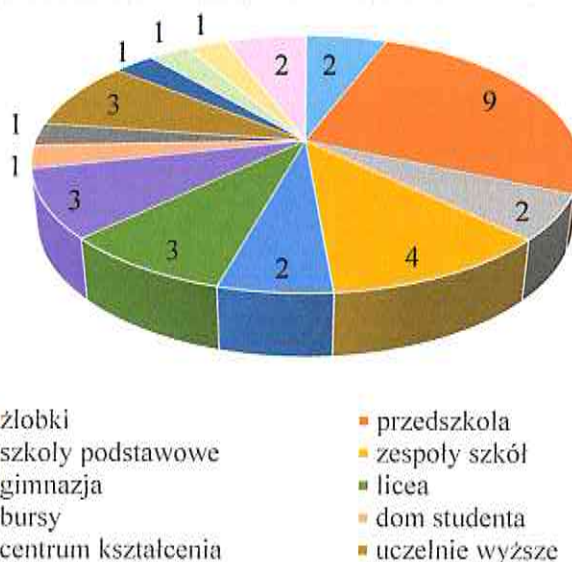
Gdy kwestionowany produkt z naszych zakładów został zakupiony przez przedsiębiorców działających na terenie nie będącym pod nadzorem PPIS w Łomży, wówczas

kierowane były stosowne pisma o niebezpiecznych produktach żywnościowych do właściwych miejscowo PPIS.

W roku 2018 w porównaniu do roku 2017 stan sanitarny obiektów żywienia i żywności znajdujących się na terenie powiatu grodzkiego nie zmienił się. Żywnienie w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego nadal nie spełnia wszystkich wymogów racjonalnego żywienia.

Higiena dzieci i Młodzieży

Państwowa Inspekcja Sanitarna w roku 2018 objęła nadzorem 118 obiektów nauczania i wychowania. Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży skontrolowała 33 placówki z terenu miasta, tj.: 2 żłobki, 9 przedszkoli i punktów przedszkolnych, 2 szkoły podstawowe, 4 zespoły szkół, 2 gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, 3 licea ogólnokształcące, 3 bursy, 1 centrum kształcenia ustawicznego, 3 uczelnie wyższe, 1 dom studencki, 1 placówkę opiekuńczo-wychowawczą, 1 dom pomocy społecznej, 1 pozaszkolną placówkę specjalistyczną oraz 2 turnusy wypoczynku dla dzieci i młodzieży. W wyżej wymienionych zakładach przeprowadzono 33 kontrole bieżącego stanu sanitarno-higienicznego.

Wykres 1. Placówki stale skontrolowane przez pracownika Higieny Dzieci i Młodzieży w 2018 r.

W wyżej wymienionych placówkach dokonano oceny m.in.:

- posiadania certyfikatów na meble i sprzęt sportowy w placówkach oświatowo-wychowawczych
- dokumentacji do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników
- usadzenia uczniów zgodnie z wymogami ergonomii
- przestrzegania zasad higieny przy układaniu tygodniowych rozkładów zajęć
- przestrzegania przepisów ustawy z dnia 11 stycznia 2001r. o substancjach i preparatach chemicznych w szkołach
- przygotowania placówek do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2018/2019.

Ponadto zbierano dane statystyczne na temat liczby dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych i w zespołach szkół, liczby uczniów korzystających z różnych form dożywiania

prowadzonych przez szkoły, możliwości pozostawienia przez uczniów części podręczników i przyborów szkolnych w placówce oraz zbadano obciążenie plecaków uczniów w jednej ze szkół podstawowych.

Stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych.

W związku z prowadzonymi pracami remontowymi warunki w placówkach oświatowo-wychowawczych ulegają systematycznej poprawie. Jedynie w dwóch skontrolowanych szkołach podstawowych stwierdzono naruszenia techniczne, w związku z tym wydano 2 decyzje administracyjne, tj.:

- w Zespole Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących nr 7 w Łomży – niewłaściwy stan sanitarno – techniczny toalet dla chłopców i dziewcząt na I kondygnacji w budynku A (termin realizacji do 31.08.2020 r.)

- w Zespole Szkół Stowarzyszenia Wspierania Edukacji i Rynku Pracy im. Stanisława Staszica, ul. Wojska Polskiego 113, 18-402 Łomża - niewłaściwy stan higieniczno – sanitarny ścian w 3 salach lekcyjnych oraz w łazience dla dziewcząt na I piętrze (zalecenia zostały wykonane).

W 3 placówkach pozostaje do wykonania decyzja administracyjna z lat poprzednich, tj. - w Bursie Szkolnej Nr 1 w Łomży, ul. Kopernika 16 (postępowanie administracyjne od 2014r. na stan techniczny korytarzy na I i II piętrze w części B budynku - termin realizacji do 31.12.2019 r.).

- w Bursie Szkolnej nr 2 w Łomży, ul. Stacha Konwy 13, Łomża (termin realizacji do 31.08.2020r.), postępowanie dotyczy złego stanu ścian i sufitów w pokojach wychowanków (brudne, odpryski farby) oraz naprawy parkietu w pokojach wychowanków (ubytki w parkiecie, ruchome klepki, pozdzierany lakier).

- w Zespole Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących nr 7 w Łomży (termin realizacji do 31.08.2020r.) - postępowanie dotyczy pęknięć na ścianie, suficie i w posadzce na korytarzach na II piętrze w części A i B zespołu.

Wyegzekwowano zalecenia z decyzji:

- w Szkole Podstawowej nr 7 w Łomży, ul. A. Mickiewicza 6 – wyrównano nawierzchnię dróg i przejść przy budynku szkoły

- w Zespole Szkół Stowarzyszenia Wspierania Edukacji i Rynku Pracy im. Stanisława Staszica w Łomży, ul. Wojska Polskiego 113 – zapewniono odpowiedni stan higieniczno – sanitarny w łazience dla dziewcząt oraz dla chłopców, usunięto ubytki farby i tynku w 3 salach lekcyjnych

Fot.1. Łazienka chłopców w Zespole Szkół SWEiRP im. St. Staszica w Łomży po wykonaniu zaleceń PPIS w Łomży, fot. Archiwum PSSE Łomża.

Przeprowadzone zostały remonty bieżące w placówkach nie objętych postępowaniem administracyjnym. Z nadesłanych informacji od szkół wynika, iż w większości szkół przed rozpoczęciem roku szkolnego przeprowadzono prace remontowo - konserwacyjne pomieszczeń dydaktycznych, sanitariatów, sal gimnastycznych,

ciągów komunikacyjnych, co poprawiło ich stan sanitarno - higieniczny a także zapewniło lepsze warunki nauki i pracy. Przeprowadzono termomodernizację przedszkoli, modernizację pionów kuchennych, sal lekcyjnych i łazienek w szkołach, zakupiono piece konwekcyjno – parowe, dostosowano pomieszczenia do potrzeb osób niepełnosprawnych, wyremontowano ciągi komunikacyjne przy szkołach i przedszkolach.

W Przedszkolu nr 4, ul, Spółdzielcza 8 wymieniono instalację wodną oraz centralnego ogrzewania, w Przedszkolu nr 9, ul. Prusa 11a, wyremontowano łazienki oraz ciąg komunikacyjny przy budynku.

W szkole podstawowej nr 1 w Łomży, ul. Wł. Reymonta 9, zmodernizowano pion żywieniowy oraz zakupiono nowe wyposażenie. Odnowiono też stołówkę szkolną, z której korzystać będzie ok. połowa uczniów szkoły. W Szkole Podstawowej nr 7 ocieplono budynek, zaś w Szkole Podstawowej nr 10 zmodernizowano sale dydaktyczne.

Fot.2. Zmodernizowany blok żywieniowy w Szkole Podstawowej nr 1 w Łomży, fot. www.mylomza.pl

Zrealizowano także istotne inwestycje w szkołach średnich. W I Liceum Ogólnokształcącym przeprowadzono renowację elewacji od strony ul. Bernatowicza, zaś w Zespole Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących nr 7 ocieplono budynek i wymieniono okienka piwniczne.

Fot.3. Wymiana elewacji i nowe nasadzenia roślin w Zespole Szkół Weterynaryjnych nr 7 w Łomży, fot. <https://www.facebook.com/WetaLomza/>

W roku sprawozdawczym 2018 uruchomiono następujące obiekty:

- **Centrum Kształcenia „SUKCES” Beata Żaczek, ul. Spokojna 2, Łomża** - placówka kształcenia ustawicznego zlokalizowana jest na I kondygnacji budynku mieszkalno-usługowego w Łomży. W placówce będzie prowadzone kształcenie w formach pozaszkolnych z zakresu pogłębiania kompetencji ogólnych oraz szkolenia umożliwiające podnoszenie kwalifikacji zawodowych. Placówka korzysta z jednego pomieszczenia dydaktycznego, biurowego oraz pomieszczenia sanitarnohigienicznego. W sali wykładowej będzie przebywało do 20 osób. Budynek wyposażony jest w instalację wodno-kanalizacyjną, elektryczną, wentylację grawitacyjną i mechaniczną oraz oświetlenie naturalne i sztuczne.

- **Niepubliczne Dwujęzyczne „Bajkowe Przedszkole”, ul. Pana Tadeusza 17 w Łomży** – przeznaczone dla dzieci w wieku od 2,5 do 6 lat. W placówce może przebywać maksymalnie 34 dzieci. Przedszkole posiada własny plac zabaw. Wyżywienie prowadzone jest w formie cateringu. Meble zostały dostosowane do zasad ergonomii, wyposażenie pomieszczeń posiada certyfikaty i atesty.

Fot.4. Niepubliczne Dwujęzyczne „Bajkowe Przedszkole”, ul. Pana Tadeusza 17 w Łomży, fot. <https://www.facebook.com/Dwuj%C4%99zyczne-Bajkowe-Przedszkole-219382295313917/>

- **Niepubliczne Przedszkole „Park Małego Odkrywcy”, ul. Wojska Polskiego 8 w Łomży** - przedszkole przeznaczone jest dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat. W placówce może przebywać maksymalnie 55 dzieci. Pomieszczenia zajmują trzy kondygnacje budynku. Wyżywienie prowadzone jest w formie cateringu. Przy przedszkolu znajduje się wyznaczony plac zabaw.

- **Niepubliczne Przedszkole Integracyjne „Eksperymentarium Malucha”, ul. Wojska Polskiego 151 w Łomży** – przedszkole powstało w miejsce przedszkola „Akademia Malucha”, zlokalizowane jest na 1 kondygnacji budynku mieszkalnego. Placówka przeznaczona jest dla dzieci od 2,5 roku do 6 lat. W pomieszczeniach może przebywać maksymalnie 19 dzieci. Wyżywienie prowadzone jest w formie cateringu.

- **Niepubliczne Przedszkole „Klubik Malucha”, ul. Kazańska 2 w Łomży** – przedszkole zlokalizowane jest na 1 kondygnacji budynku wielorodzinnego. Przedszkole przeznaczona jest dla dzieci w wieku od 2,5 roku do 6 lat. W placówce może przebywać maksymalnie 17 dzieci. Wyżywienie prowadzone jest w formie cateringu.

Fot.5. Niepubliczne Przedszkole „Klubik Malucha”, ul. Kazańska 2 w Łomży, fot. <http://www.lomza.pl/>

Warunki pracy ucznia w placówkach nauczania i wychowania

Pracownicy pionu HDM oceniali zapewnienie właściwych warunków higieny procesu nauczania - sprawdzano dostosowanie mebli szkolnych do wzrostu uczniów oraz rozkłady zajęć lekcyjnych. Oceny mebli pod kątem posiadania certyfikatów oraz spełnienia wymogów w stosunku do urządzeń i sprzętu sportowego dokonano w 18 placówkach (40 oddziałów). Łącznie oceniono 854 stanowiska pracy ucznia (tab.1.). Nie stwierdzono przypadków niedostosowania mebli edukacyjnych (krzesła i ławki) do wzrostu uczniów.

W 10 placówkach (28 oddziałów) dokonano ocen higienicznego rozkładu zajęć lekcyjnych. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Tab.1. Ocena warunków higieny procesu nauczania w powiecie grodzkim w 2018r.

Rok	Umeblowanie pomieszczeń do nauki				Tygodniowe rozkłady zajęć			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane		Skontrolowano		Niewłaściwe	
	Liczba zbadanych uczniów	Ilość szkół	Liczba uczniów	Ilość szkół	Oddziałów	Ilość szkół	W ilu oddziałach	Ilość szkół
2017	753	26	0	0	57	17	0	0
2018	854	18	0	0	28	10	0	0

W ramach Ogólnopolskiego Dnia Tornistra przeprowadzono akcję ważenia tornistrów w jednej ze szkół podstawowych w Łomży. Badaniem objęto 182 uczniów z klas I - VIII. W skontrolowanej szkole w pomieszczeniach zapewniono uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych, głównie w salach lekcyjnych. Po wykonaniu pomiarów ciężaru ciała uczniów oraz ciężaru tornistrów/plecaków stwierdzono, iż zbyt ciężkie plecaki nosi **152 uczniów**, tj. **83%** (powyżej wysokiej normy) i **74 uczniów**, tj. **41%** (powyżej niskiej normy),

Warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów

Dostępność do środków czystości (papier toaletowy, ręczniki jednorazowego użytku/suszarki do rąk oraz mydło w płynie) w nadzorowanych placówkach jest zadowalająca. Poprawia się również stan techniczny pomieszczeń. Na terenie miasta wszystkie placówki nauczania i wychowania posiadają dostęp do bieżącej ciepłej wody w łazienkach. Nie stwierdzono też ponadnormatywnej liczby uczniów na 1 urządzenie sanitarne. W placówkach oświatowo - wychowawczych nie funkcjonują sanitariaty zewnętrzne.

Opieka medyczna

Sprawdzano sposób sprawowania podstawowej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że podstawowa opieka zdrowotna nad uczniami w placówkach w powiecie łomżyńskim sprawowana jest głównie poza szkołą. Na 33 skontrolowane w 2018 r. obiekty, 11 placówek posiadało gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Stwierdzono, że stan sanitarny i techniczny skontrolowanych gabinetów nie budził zastrzeżeń.

Dożywianie dzieci i młodzieży

Pion HDM prowadził ocenę dożywiania dzieci i młodzieży szkolnej z uwzględnieniem dożywiania sponsorowanego (tab. nr 2). Na terenie miasta skontrolowane szkoły podstawowe prowadziły dożywianie w formie posiłków dwudaniowych, z których korzystało 218 uczniów. Z posiłków dofinansowanych skorzystało 19 uczniów. W powiecie grodzkim dwie spośród skontrolowanych szkół posiadają własną stołówkę: Szkoła Podstawowa Nr 7 w Łomży, ul. Mickiewicza 6 oraz Szkoła Podstawowa Nr 1 w Łomży, ul. Wł. Reymonta 9. Skontrolowano także 1 gimnazjum - Gimnazjum Akademickie w Łomży, ul. Studencka 19, które nie prowadzi dożywiania uczniów.

Tab.2. Szkoły podstawowe wydające obiady dwudaniowe w powiecie grodzkim w 2018r.

l/p	Numer i adres szkoły podstawowej	Liczba obiadów dwudaniowych	Liczba obiadów dofinansowania	Własna stołówka
1	Szkoła Podstawowa Nr 7 w Łomży, ul. Mickiewicza 6	200	19	1
2	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Łomży, ul. Reymonta 9	-	-	1
3	Katolicka Szkoła Podstawowa im. Kard. Stefana Wyszyńskiego w Łomży	18	0	0
	Ogółem	218	19	2

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach w 2018r. przedstawiają się następująco:

- Szkoła Podstawowa nr 7 w Łomży, ul. A. Mickiewicza 6, posiada nowo wybudowaną halę sportową z boiskiem. Obiekt ma 6 przebieralni z węzłami sanitarnymi, z których może korzystać 6 grup uczniów po 25 osób każda. Ponadto na parterze znajduje się świetlica o powierzchni 60 m kw, a na piętrze dwie salki zabaw ruchowych o pow. 60 m kw. każda. Zamontowano też trybuny na ok. 150 osób. Szkoła Podstawowa nr 1 w Łomży,

ul. Reymonta 9, posiada szkolny zespół sportowy z boiskiem. Katolicka Szkoła Podstawowa im. kard. S. Wyszyńskiego, ul. Sadowa 12, nie posiada własnej infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Zajęcia odbywają się poza placówką.

- dwa spośród 3 skontrolowanych liceów ogólnokształcących posiada szkolny zespół sportowy (III Liceum Ogólnokształcące w Łomży - bez boiska, II LO - z boiskiem). Katolickie Liceum nie posiadała infrastruktury do prowadzenia zajęć z w-f. Zajęcia odbywają się poza placówką.

- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Łomży, ul. Bernatowicza 4 posiada szkolny zespół sportowy z boiskiem. Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących nr 4 im. M. Skłodowskiej-Curie, ul. Zielona 21, wyposażony jest w salę gimnastyczną i boisko, Zespół Szkół SWE i RP im. Stanisława Staszica w Łomży, ul. Wojska Polskiego 113 posiada salę rekreacyjno – zastępczą i boisko, zaś Zespół Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących nr 7, ul. St. Konwy 11 - salę gimnastyczną i dwa boiska.

Podobnie jak w latach ubiegłych, bardzo mały procent uczniów korzysta z natrysków po lekcjach wychowania fizycznego. W wielu szkołach natryski są nieużywane pomimo, że są czynne. Najczęściej natryski wykorzystywane są jedynie po dodatkowych zajęciach sportowych.

Fot.6. Nowa hala sportowa z węzłami sanitarnymi przy Szkole Podstawowej nr 7 w Łomży.
Źródło: <https://www.mkbud.pl/>

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach

W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego nad szkolnymi pracowniami chemicznymi pion HDM oceniał postępowanie z substancjami chemicznymi zgodnie z przepisami. Kontrolę podlegały m.in.: terminy przydatności, ewidencja środków, aktualizacja kart charakterystyki, zgodnie z wymaganiami oznakowanie i przechowywanie niebezpiecznych

substancji i preparatów, środki ochrony osobistej uczniów i nauczycieli, wyposażenie apteczki I pomocy oraz regulamin określający zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w pracowniach chemicznych.

Stwierdzono, że w szkolnych pracowniach chemicznych postępowanie z substancjami i preparatami niebezpiecznymi jest prawidłowe. Podobnie jak w roku 2017 nie ma placówek, które posiadały substancje i preparaty chemiczne przeterminowane lub niewłaściwie przechowywane.

Placówki posiadające pracownie chemiczne (6):

- Szkoła Podstawowa nr 2 w Łomży, ul. Piękna 2
- III Liceum Ogólnokształcące w Łomży, ul. Senatorska 13
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Łomży, ul. Bernatowicza 4
- Zespół Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących Nr 7 w Łomży, ul. St. Konwy 11,
- Akademicki Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Łomży, ul. Wiejska 16,
- Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży, ul. Akademicka 14.

Ocena szkół wyższych

W 2018 r. skontrolowano 3 wyższe uczelnie - Państwową Wyższą Szkołę Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży, ul. Akademicka 14, Uczelnia Jańskiego w Łomży, ul. Krzywe Koło 9 oraz Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży, ul. Studencka 19. W czasie kontroli wyższych uczelni, zgodnie z wytycznymi zawartymi w załącznikach do obowiązującej procedury kontroli pracownik HDM dokonywał: oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego obiektów dydaktycznych oraz bloków i terenów sportowych, oceny warunków zaplecza do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego, oceny stanu technicznego umeblowania, oceny przestrzegania przepisów z zakresu bhp, oceny przestrzegania przepisów w zakresie stosowania i przechowywania substancji i preparatów chemicznych. W skontrolowanych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Warsztaty szkolne i centra szkolenia zawodowego

Skontrolowano 1 centrum kształcenia ustawicznego w Łomży - **Zespół Centrów Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego w Łomży, ul. Przykoszarowa 22**. Placówka oferuje bazę do **specjalistycznego szkolenia** uczniów szkół zawodowych wszystkich typów. Centrum posiada nowoczesną bazę lokalową i korzysta z **pracowni szkoleniowych** wyposażonych według standardów przewidzianych w podstawach programowych nauczania raz przez Centralą Komisję Egzaminacyjną. W skontrolowanej placówce stan sanitarno – techniczny uznano za prawidłowy.

Placówki z pobytem całodobowym

W 2018r. skontrolowano 6 placówek z pobytem całodobowym: 1 placówkę opiekuńczo-wychowawczą, Dom Pomocy społecznej, dom studencki oraz 3 bursy szkolne. Stan sanitarno – techniczny w większości tych placówek był prawidłowy, z wyjątkiem Bursy Szkolnej nr 1, ul. Kopernika 16 oraz Bursy Szkolnej nr 2, ul. Stacha Konwy 13, gdzie toczy się postępowanie administracyjne z poprzednich lat.

Placówki wypoczynku letniego i zimowego

Wypoczynek letni i zimowy w 2018 r. zorganizowano prawidłowo, placówki zapewniły właściwe warunki sanitarno-higieniczne uczestnikom wypoczynku. Podczas wypoczynku letniego dokonano 1 kontroli obozu sportowego w Domu Studenta „Rubikon” przy PWSiP w

Łomży, ul. Wiejska 16. Skontrolowano też 2 turnusy wypoczynku zimowego w powiecie grodzkim:

- w Parafii Rzymskokatolickiej św. Archanioła Michała, ul. Dworna 25 w Łomży
- w Hotelu Gromada, ul. Rządowa 1 w Łomży.

Łączni w wypoczynku letnim i zimowym wzięło udział 96 uczestników. W zakresie działań Higieny Dzieci i Młodzieży zwrócono szczególną uwagę na:

- stan techniczny obiektów,
- warunki do utrzymania higieny osobistej, w trakcie trwania wypoczynku (woda ciepła i zimna), mydło, ręcznik, papier toaletowy,
- zapewnienie opieki medycznej
- dokumentację personelu do celów sanitarno – epidemiologicznych.

W kontrolowanych obiektach stan sanitarny uznano za właściwy. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zagadnień objętych kontrolą, wobec czego nie podejmowano działań represyjnych.

Ponadto prowadzono działania edukacyjne dla dzieci i młodzieży w miejscach wypoczynku przy współpracy: pracowników Promocji Zdrowia PSSE w Łomży, przedstawicieli Komendy Miejskiej Policji w Łomży, Powiatowej Straży Pożarnej w Łomży oraz Nadleśnictwa Łomża. Zajęcia edukacyjne dotyczyły głównie: bezpieczeństwa podczas wypoczynku, racjonalnego odżywiania, „dopalaczy”, tytoniu, zapobiegania HIV/AIDS. Prowadzono również rozdawnictwo materiałów edukacyjno-informacyjnych.

Podsumowanie

1. Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych ulegają systematycznej poprawie, dzięki prowadzonym pracom remontowym.
2. W roku 2018 na terenie miasta Łomża powstało 5 nowych placówek.
3. Na terenie miasta nie odnotowano budynków nieprzystosowanych do procesu nauczania, stan sanitarno - techniczny szkół był dobry.
4. Prowadzono postępowanie administracyjne wobec dwóch zespołów szkół, w trzech placówkach pozostaje do wykonania decyzja administracyjna z lat poprzednich
5. Wszystkie placówki zapewniają właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów.
6. Większość szkół posiada podstawową infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Podobnie, jak w roku ubiegłym w wielu spośród skontrolowanych szkół stwierdzono niewykorzystanie natrysków po zajęciach wychowania fizycznego
7. W szkołach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki substancjami chemicznymi i ich mieszaninami.
8. Szkoły zapewniają odpowiednie warunki pracy ucznia w placówkach nauczania i wychowania. Meble są dostosowane do wzrostu uczniów. Przy ustalaniu tygodniowych rozkładów zajęć uwzględniane są zasady higieny pracy umysłowej ucznia.
9. Wszystkie turnusy wypoczynku zimowego i letniego zostały zgłoszone do elektronicznej bazy wypoczynku MEN i prawidłowo zorganizowane.

Zapobiegawczy Nadzór Budowlany

Zadaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest podejmowanie działań mających na celu zapobieganie negatywnym skutkom wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi na etapie planowania przestrzennego, projektowania i realizacji inwestycji oraz dopuszczania do użytkowania obiektów budowlanych.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny sprawuje nadzór pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych nad warunkami higieny: środowiska, pracy, procesów nauczania i wychowania, wypoczynku i rekreacji, warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinny spełniać pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne i inne obiekty budowlane - przy wydawaniu opinii, postanowień i decyzji na wniosek organu administracji lub zainteresowanego podmiotu na poszczególnych etapach realizacji inwestycji, w szczególności objętych nadzorem bieżącym przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

Realizacja przedsięwzięć mogących (zawsze lub potencjalnie) znacząco oddziaływać na środowisko może powodować uciążliwości i oddziaływanie ich w sposób ujemny na poszczególne elementy środowiska, w tym na zdrowie człowieka.

W związku z powyższym organ sanitarny przy opiniowaniu powyższych przedsięwzięć zwraca uwagę na:

- jakość powietrza,
- klimat akustyczny,
- gospodarkę wodno-ściekową,
- gospodarkę odpadami

oraz na zdrowie ludzi.

W 2018r. na terenie powiatu grodzkiego w ramach nadzoru zapobiegawczego:

- 1/ przeprowadzono 23 kontrole;
- 2/ wydano 8 opinii o zgodności wykonania obiektu z projektem budowlanym;
- 3/ wydano 13 opinii na placówki oświatowe, w tym:
 - 1 decyzję na żłobek,
 - 6 opinii na niepubliczne przedszkola,
 - 5 opinie na placówki kształcenia ustawicznego,
- 4/ wydano 5 opinii w sprawie obowiązku sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz jego zakresu;
- 5/ uzgodniono 2 dokumentacje dot. zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
- 6/ wydano 2 opinie dot. dokumentacji projektowej obiektów innych niż mogących pogorszyć stan środowiska;

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży zajął stanowisko w 64 sprawach między innymi dotyczących: wymagań sanitarnohigienicznych i warunków technicznych dla obiektów nowobudowanych, modernizowanych i adaptowanych, przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Nadzór zapobiegawczy PSSE w Łomży przy wydawaniu opinii o przydatności do użytkowania adaptowanych, modernizowanych, nowobudowanych obiektów zwracał szczególną uwagę na:

- wysokość, powierzchnie i oświetlenie,
- właściwe wykończenie ścian i posadzek,

- na układ funkcjonalny pomieszczeń,
- pomieszczenia sanitarno-higieniczne i socjalne oraz wyposażenie ich w odpowiednią armaturę sanitarną,
- urządzenia technologiczne,
- wynik badania wody.

W porównaniu z latami poprzednimi w dalszym ciągu obserwuje się poprawę warunków sanitarno - higienicznych na różnych etapach procesu inwestycyjnego. Dotyczy to zwłaszcza dużych obiektów użyteczności publicznej, komunalnych, usługowych, zakładów pracy, służby zdrowia, oświaty, które były kontrolowane pod względem zastosowania rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zdrowotne przyszłych użytkowników.

Wyposażone są w nowoczesne urządzenia produkcyjne i linie technologiczne, wykonane z wyrobów wysokiej klasy, co powoduje zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska.

Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w mieście Łomża

I. Wprowadzenie

Promocję Zdrowia rozumiemy jako tworzenie warunków ułatwiających i zachęcających do prozdrowotnego stylu życia. Działania z zakresu promocji zdrowia mają na celu zwiększenie kontroli nad swoim zdrowiem. Obok profilaktyki i edukacji zdrowotnej jest jednym z podstawowych elementów zdrowia publicznego.

Zarówno WHO jak i Unia Europejska traktuje promocję zdrowia jako jednolity proces działań zmierzający do poprawy i utrzymania ludzkiego zdrowia, na który składają się 3 wzajemnie powiązane ze sobą elementy: edukacja zdrowotna, profilaktyka zdrowotna, ochrona zdrowia.

Promocja zdrowia ma obejmować wszystkich ludzi i dotyczyć ich codziennego życia, integrować wszystkie sektory społeczne, a także rząd w celu zapewnienia działań na rzecz zdrowia wszystkich. Z jednej strony jest ona działaniem w zakresie polityki społecznej, a z drugiej dążeniem do osiągnięcia i utrzymania zdrowia w oparciu o odpowiedni styl życia.

Oświata zdrowotna i promocja zdrowia PSSE w Łomży swoją działalność prowadzi w ramach realizacji zadań wynikających z trendów promocji zdrowia w skali globalnej (WHO) i krajowej (Ministerstwo Zdrowia, Główny Inspektorat Sanitarny), ale także ze zdiagnozowanych problemów zdrowotnych społeczności lokalnej. Realizując zapisy art. 6. Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej Dział Promocji Zdrowia inicjuje, organizuje, prowadzi i koordynuje działalność oświatowo-zdrowotną w powiecie w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych lokalnej społeczności. Ponadto koordynuje i ocenia działalność oświatowo-zdrowotną prowadzoną przez szkoły.

Realizacji celów promocji zdrowia służą opracowane i proponowane do realizacji wśród różnych grup społecznych:

- programy prozdrowotne, akcje i kampanie informacyjno-edukacyjne,
- szkolenia i instruktaże tematyczne dla różnych grup społeczno-zawodowych,
- imprezy prozdrowotne,
- ekspozycje form wizualnych i informacje upowszechniane za pośrednictwem mediów lokalnych.

Foto: Dzień Profilaktyki – Współpraca z instytucjami publicznymi

Zważywszy na fakt, że skuteczność działań edukacyjno-profilaktycznych zależy od warunków zewnętrznych i najbliższego środowiska, działania nasze były ukierunkowane przede wszystkim na współpracę z placówkami oświatowo-wychowawczymi, podmiotami leczniczymi, samorządami i instytucjami pożytku publicznego działającymi na terenie naszego powiatu.

II. Profilaktyka i zwalczanie uzależnień w mieście Łomża – rok 2018.

Spośród wielu działań profilaktycznych, profilaktyka używania substancji psychoaktywnych ma dość długą tradycję i bogaty zasób doświadczeń. Ukierunkowana jest na zmniejszanie ryzyka ich używania oraz związanych z tym problemów, poprzez opóźnienie lub przeciwdziałanie inicjacji, niedopuszczanie do poszerzania się kręgu osób – szczególnie ludzi młodych, eksperymentujących z legalnymi i nielegalnymi substancjami.

Działania Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Łomży na rzecz profilaktyki i zwalczania uzależnień skupione były na realizacji następujących programów i kampanii:

- „Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce”, w tym realizacja programów edukacji przedszkolnej i szkolnej:
 - Program „Czyste powietrze wokół nas”;
 - Program „Nie pal przy mnie proszę”;
 - Program „Znajdź właściwe rozwiązanie”;
 - Program edukacji antynikotynowej „Bieg po zdrowie”;
 - Program „Mam wybór... wybieram rozsądek”
 - Kampania „Światowy Dzień bez Papierosa”;
 - Kampania „Światowy Dzień Rzucania Palenia”.
- Projekt „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” w tym realizacja programów i kampanii:
 - Program „Ars, czyli jak dbać o miłość?”
 - Kampania „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”
 - Kampania „Melanż, oczekiwania vs rzeczywistość”

- c) Realizacja działań profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniu od narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych (tzw. dopalaczy).

Światowy Dzień
Rzucenia Palenia

15 LISTOPADA 2018

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

PROGRAM OGRANICZANIA ZDROWOTNYCH
NASTĘPSTW
PALENIA TYTONIU W POLSCE

Światowa epidemia tytoniu zabija każdego roku ponad 7 milionów ludzi, z czego blisko 900 000 to osoby niepalące umierające z powodu wdychania dymu z drugiej ręki. Prawie 80% z ponad 1 miliarda palaczy na całym świecie żyje w krajach o niskim i średnim dochodzie, gdzie ciężar chorób i zgonów związanych z paleniem tytoniu jest najcięższy. W Polsce, mimo cyklicznych działań profilaktycznych, każdego roku z powodu palenia tytoniu umiera średnio **67 tysięcy** dorosłych osób (51 tysięcy mężczyzn i 16 tysięcy kobiet). Dlatego też ważna jest kontynuacja i zintensyfikowanie aktywności na rzecz przeciwdziałania nikotynizmowi w Polsce.

Działania podejmowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną powiatu grodzkiego realizowane były w oparciu o zapisy Krajowego Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu na lata 2014 – 2018. Metody, założenia oraz cele zawarte w programie były zgodne z zapisami Ramowej Konwencji Światowej

Organizacji Zdrowia o Ograniczeniu Używania Tytoniu (*Framework Convention on Tobacco Control, FCTC*), która powstała w celu zapobiegania szerzeniu się epidemii palenia tytoniu na świecie.

W ramach realizacji programu podejmowane były następujące zagadnienia:

- monitorowanie sytuacji w zakresie postaw wobec tytoniu i skuteczną ochronę przed dymem tytoniowym – poprzez comiesięczne sprawozdania z przestrzegania ustawy antynikotynowej w obiektach użyteczności publicznej;
- informowanie i ostrzeganie o ryzyku zdrowotnym związanym z używaniem tytoniu – poprzez umieszczanie na stronie internetowej psselomza.pl materiałów informacyjno-

edukacyjnych, organizację punktów informacyjno-konsultacyjnych oraz kolportaż materiałów profilaktycznych;

- prowadzenie i koordynacja programów antynikotynowych w szkołach,
- rozpropagowywanie i włączanie się do akcji i kampanii antynikotynowych (Światowy Dzień bez Papierosa, Światowy Dzień Rzucania Palenia).

Systematyczna i skuteczna egzekucja przestrzegania zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych obejmowała **445 obiektów użyteczności publicznej**.

Wiesz o tym?

Palenie w ciąży może prowadzić do najgłębokiego uszkodzenia płodu. Wzrost zarodka nie zwraca uwagi na palenie papierosów przed i podczas ciąży. **Zaprzestanie palenia w trakcie ciąży również zmniejsza ryzyko wystąpienia stanów patologicznych.**

Masa ciała noworodków kobiet palących jest przeciętnie o 200-300 g mniejsza niż dzieci kobiet niepalących. **Rzucenie palenia w czasie ciąży o 50% zwiększa szansę na urodzenie dziecka o prawidłowej wadze.***

* Wykazano, że zaprzestanie palenia przed i podczas ciąży jest związane z 50% mniejszym ryzykiem wystąpienia stanów patologicznych u noworodków.

Pamiętaj!

Wynikające z tytoniu stężenie nikotyny może zaburzyć rozwój dziecka - od momentu poczęcia. **Każdego dnia może być narażone na nikotynę palenie papierosów przed i podczas ciąży. Zaprzestanie palenia w trakcie ciąży również zmniejsza ryzyko wystąpienia stanów patologicznych.**

Każdego dnia może prowadzić do najgłębokiego uszkodzenia płodu.

Masa ciała noworodków kobiet palących jest przeciętnie o 200-300 g mniejsza niż dzieci kobiet niepalących. **Rzucenie palenia w czasie ciąży o 50% zwiększa szansę na urodzenie dziecka o prawidłowej wadze.***

* Wykazano, że zaprzestanie palenia przed i podczas ciąży jest związane z 50% mniejszym ryzykiem wystąpienia stanów patologicznych u noworodków.

Narażenie na dym papierosowy może prowadzić do wystąpienia u dzieci infekcji dróg oddechowych, astmy, zapalenia ucha środkowego, nowotworów.*

Pamiętaj!

* Wykazano, że narażenie na dym papierosowy może prowadzić do wystąpienia u dzieci infekcji dróg oddechowych, astmy, zapalenia ucha środkowego, nowotworów.

„Czyste powietrze wokół nas”

W ramach realizacji Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu i wyrobów powiązanych w Polsce prowadzony jest program edukacji antynikotynowej skierowany do przedszkoli pn. „Czyste Powietrze wokół nas”. Realizowany jest przez nauczycieli, wychowawców przedszkolnych oraz przez przedstawicieli środowiska przedszkolnego i szkolnego.

Zadania programu:

- 1) Wykształcenie umiejętności rozpoznawania różnych źródeł dymu.
- 2) Wykształcenie umiejętności rozpoznawania różnych dymów, „wydobycie dymu papierosowego.
- 3) Zwiększenie wrażliwości dzieci na szkodliwość dymu papierosowego.
- 4) Zwiększenie poziomu wiedzy na temat skutków palenia papierosów.
- 5) Zwiększenie wrażliwości dzieci na miejsca, w których mogą być narażone na dym tytoniowy.

X edycja programu przypadająca na rok szkolny 2017/2018y w mieście Łomża zasięgiem swym objęła 16 **przedszkoli** oraz 3 **oddziały przedszkolne** w 3 **szkołach podstawowych**. Wzięło w niej udział **996 dzieci w wieku 3-6 lat**.

Foto: Realizacja programu „Czyste powietrze wokół nas”- Przedszkole Publiczne Nr 15 w Łomży

Realizując program wykorzystywano nowoczesne metody i formy pracy z dziećmi i ich rodzicami. Zajęcia pobudzały aktywność dziecka poprzez zabawy edukacyjne, czy zajęcia grupowe. Wiele przedszkoli i szkół rozszerzało realizację programu o dodatkowe działania takie jak: udział w projekcie „Nie pal śmieci – kampania edukacyjna”, konkursy plastyczne o tematyce antynikotynowej, wycieczki do Straży Pożarnej, spotkania z przedstawicielami służby leśnej, wycieczki zaprzęgiem konnym, i wiele innych. Wszystkie placówki zrealizowały program w całości nie zmieniając podstawowych zadań.

Foto: W ramach programu „Świat bez nałogów okiem przedszkolaka” realizowanego w zakresie „Łomżyńskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych uzależnień na rok 2018” zorganizowana została olimpiada sportowa. – Przedszkole Publiczne Nr 14 w Łomży

Koordynatorzy i realizatorzy wysoko oceniali walory wychowawcze i prozdrowotne programu, zwrócili także uwagę na opracowanie scenariuszy zajęć, które znacznie ułatwiły realizację celów. Program okazał się atrakcyjny, ciekawy i łatwy w realizacji.

Mimo, że w roku szkolnym 2017/2018 Program „Czyste powietrze wokół nas” z krajowego stał się programem lokalnym, większość łomżyńskich przedszkoli i szkół podstawowych nadal chce realizować ten program w swoich placówkach, co świadczy o jego atrakcyjności i wpływie na działalność profilaktyczną w edukacji przedszkolnej.

Nie pal
przy mnie,
proszę

Nie pal przy mnie proszę

Program edukacji antynikotynowej dla uczniów klas I-III Szkoły Podstawowej „Nie pal przy mnie proszę” stanowi drugie ogniwo w cyklu programów profilaktyki antytytoniowej adresowanych do dzieci i młodzieży, a inicjowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

Cel programu: wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy.

Podstawowe zajęcia programowe umożliwiają przeprowadzenie pięciu zajęć warsztatowych w ciągu roku szkolnego, w tym dwóch dwugodzinnych i trzech jednogodzinnych. Program proponuje realizację zajęć metodami aktywizującymi dostosowanymi do wieku dzieci.

Foto: Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego podsumowujący program profilaktyczny „Mamo, tato nie pal przy mnie proszę” – Szkoła Podstawowa Nr 5 w Łomży.

Fot: Spotkanie edukacyjne z uczniami kl. III – Szkoła Podstawowa Nr 7 w Łomży.

W dniu 13.03.2018 w Szkole Podstawowej nr 7 im. Adama Mickiewicza w Łomży, dla uczniów klas III oraz ich wychowawców pracownicy Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Łomży przeprowadzili prelekcję/pogadankę w ramach programu edukacyjnego pn. „Nie pal przy mnie proszę”. Podczas prezentacji multimedialnej uczniowie dowiedzieli się co to jest zdrowie?, od czego zależy nasze zdrowie?, co i dlaczego szkodzi zdrowiu?, co robić, gdy moje życie jest zagrożone.

IX edycja programu przypadająca na rok szkolny 2017/2018 w powiecie grodzkim zasięgiem swym objęła 5 łomżyńskich szkół podstawowych. Wzięło w niej udział **1344 uczniów** klas I-III.

Realizacja zadań spotkała się z ogólnym zainteresowaniem ze strony nauczycieli i aprobatą rodziców. Treści programowe były ciekawe, uczniowie wykazywali dużą wiedzę na temat szkodliwych substancji, w tym dotyczących biernego palenia przez dorosłych – rodziców, dziadków, oraz w miejscach publicznych. Realizatorzy wykazywali się pomysłowością i zaangażowaniem w wykorzystaniu dodatkowych działań wzmacniających prozdrowotne efekty, były to m.in.:

- Połączenie programu „Nie pal przy mnie proszę” z działaniami prowadzonymi w zakresie innowacji pedagogicznej „Akademia Zdrowia”,
- Stworzenie w ramach programu inicjatywy „Rodzice w roli eksperta” – gdzie rodzice swoim przykładem i zaangażowaniem włączali się w edukację profilaktyczną swoich dzieci,
- Przeprowadzanie konkursów plastycznych o tematyce antytytoniowej, spotkań z pielęgniarką środowiskową, przedstawicielami poradni psychologiczno-pedagogicznej, a także organizacja imprez m.in. na boisku wielofunkcyjnym „Orlik” pt. „W zdrowym ciele - zdrowy duch”.

Dzieci przekładały treści programowe na życie w swoim środowisku, co skutkowało zwiększeniem świadomości środowiska wokół adresatów objętych działaniami programowymi.

Znajdź właściwe rozwiązanie

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Łomży realizuje VII edycję programu edukacji antytytoniowej pn. **"Znajdź właściwe rozwiązanie"** kierowany do uczniów klas IV - VI szkoły podstawowej oraz uczniów szkół gimnazjalnych.

Cel programu: zapobieganie paleniu tytoniu wśród dzieci i młodzieży. Program jest dostosowany do możliwości intelektualnych oraz umiejętności uczniów.

Zajęcia prowadzone podczas realizacji programu dotyczą nie tylko szkodliwości palenia tytoniu, ale również dają przykłady radzenia sobie w różnych sytuacjach. Poruszone są tematy dotyczące asertywności, komunikacji międzyludzkiej, akceptacji siebie i pozytywnego myślenia. Przewidziane są zajęcia w grupach, warsztatowe i wiele innych. Proponowane treści można wykorzystać w trakcie lekcji biologii, godzin wychowawczych oraz innych według uznania osób prowadzących.

VII edycja programu przypadająca na rok szkolny 2017/2018 w powiecie grodzkim zasięgiem swym objęła 3 łomżyńskie szkoły podstawowe i 1 gimnazjum. Wzięło w niej udział **324 uczniów**.

Rys. W ramach programu profilaktycznego *Znajdź Właściwe Rozwiązanie*, odbyło się spotkanie uczniów kl. IV i V wraz z wychowawcami- Szkoła Podstawowa Nr 7 w Łomży.

Kolejna edycja programu "Znajdź Właściwe Rozwiązanie" wzbudziła zainteresowanie młodzieży i rodziców. Uczniowie, którzy brali udział w programie chętnie w nim uczestniczyli w wyniku przeprowadzonych zajęć usystematyzowali swoją wiedzę dotyczącą palenia tytoniu i innych używek. Aby dotrzeć do jak największej liczby uczestników podejmowane wśród uczniów działania realizowane były w różnych formach w celu uatrakcyjniania go, do akcji zostali włączeni, także rodzice uczniów podczas regularnych spotkań z wychowawcami klas.

Większość koordynatorów szkolnych zwraca uwagę, iż zajęcia uświadamiają uczniom, że palenie jest szkodliwe dla zdrowia i otoczenia, uwrażliwiają na szkodliwe działanie dymu tytoniowego. Zaznaczają również, iż wskazane są prezentacje multimedialne przy przekazywaniu treści informacyjnych. Prowadząc program od wielu lat dostrzega się pozytywny efekt oddziaływań profilaktycznych.

Bieg po zdrowie

„**Bieg po zdrowie**” to nowy program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowany do uczniów IV klas szkół podstawowych, opracowany w Głównym Inspektoracie Sanitarnym we współpracy z ekspertami. W roku szkolnym 2017/2018 miała miejsce **II edycja programu**

Cele programu: opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym

od dymu tytoniowego, zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

II edycja programu zasięgiem swym objęła **4 łomżyńskie szkoły podstawowe**. Wzięło w niej udział **485 uczniów klas IV**.

Przed rozpoczęciem programu szkolni koordynatorzy zostali przygotowani do jego realizacji. Koordynatorzy szkolni otrzymali pakiet materiałów edukacyjnych niezbędny do przeprowadzenia zajęć.

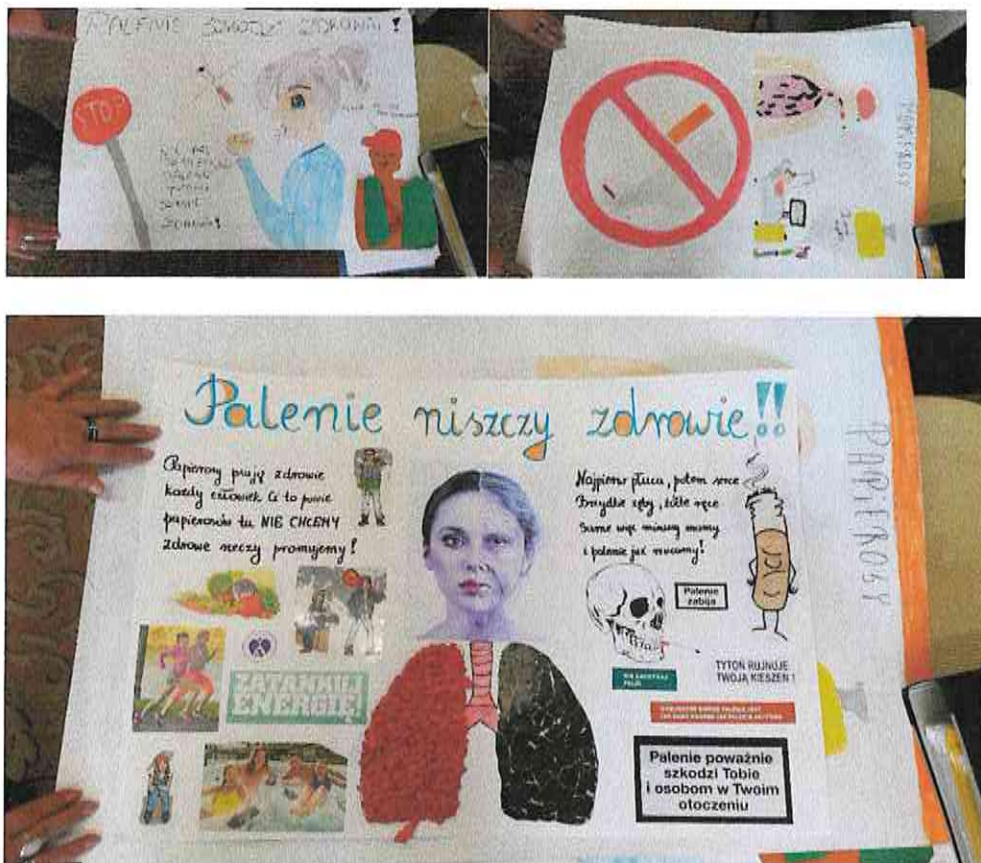

Foto: Plakaty uczniów programu „Bieg po zdrowie” – Szkoła Podstawowa Nr 5 w Łomży

Zajęcia w programie „**Bieg po zdrowie**” realizowane były za pomocą bardzo zróżnicowanych metod aktywizujących, które dostosowano do wieku odbiorców. Podstawą zajęć było stymulowanie kreatywności i aktywności. Dodatkową aktywnością uczestników programu „Bieg po zdrowie” było stworzenie plakatów, antyreklamy palenia papierosów pt. „Nie bądź śmieszny, nie pal”.

Rodzice i nauczyciele najbardziej docenili walory edukacyjne i ciekawe zadania dla dzieci. Istotne okazały się informacje dotyczące kosztów palenia oraz składu dymu papierosowego. Prowadzący docenili również nacisk położony przez autorów programu na aktywność uczestników oraz jakość i formę materiałów edukacyjnych – podręcznika, zeszytu ćwiczeń dla uczniów, plakatów . Program nie tylko dzieciom, ale też dorosłym uświadomił, jak szkodliwe jest palenie.

Program profilaktyczny
„Mam wybór... wybieram rozsądek”

Mam wybór... wybieram rozsądek

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży i Komendant Powiatowej Policji w Łomży podpisali List intencyjny dotyczący współpracy w ramach programu profilaktycznego „Mam wybór ... wybieram rozsądek”.

Foto: strona: www.Psselomza.pl

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży. Szereg podejmowanych w ramach programu działań będzie miało charakter interwencyjny i będzie ukierunkowany na odpowiednią reakcję ze strony dorosłych.

Cele szczegółowe programu:

- zwiększenie świadomości rodziców/opiekunów prawnych w zakresie zagrożeń związanych ze środkami psychoaktywnymi,
- zwiększanie świadomości dzieci i młodzieży dotyczącej odpowiedzialności prawnej nieletnich w zakresie popełniania czynów karalnych i demoralizacji,
- edukacja kadry pedagogicznej w zakresie procedur postępowania nauczycieli w przypadku ujawnienia ucznia będącego pod wpływem środków psychoaktywnych bądź posiadającego takie środki,
- zwiększenie wykrywalności nieletnich ujawnionych pod wpływem środków psychoaktywnych oraz czynów z kategorii przestępczości narkotykowej popełnianych przez nieletnich

Adresaci programu to:

- dzieci i młodzież z terenu woj. podlaskiego;
- rodzice/opiekunowie prawni woj. podlaskiego;
- karda pedagogiczna placówek oświatowo/opiekuńczych

Przedstawicielki Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży i aspirant Komendy Miejskiej Policji w Łomży przeprowadziły dla rodziców uczniów Liceum Ogólnokształcącego

nr III im. Żołnierzy Obwodu Łomżyńskiego AK w Łomży wykład na temat zagrożeń związanych z substancjami psychoaktywnymi. W spotkaniu uczestniczyło 250 rodziców i wychowawców klas.

Foto: Spotkanie z rodzicami – III LO w Łomży

Dla uczniów Ochotniczych Hufców Pracy Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży, pracownicy Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Łomży przy współpracy przedstawicieli Komendy Powiatowej Policji w Łomży przeprowadzili prelekcję/pogadankę w ramach realizacji programu edukacyjnego pn. „**Mam wybór.....wybieram rozsądek**”. Mundurowi przedstawili skutki prawne, zażywania, posiadania i używania substancji psychoaktywnych przez młodzież oraz omówili zasady bezpieczeństwa w szkole i otoczeniu ucznia.

Foto: Spotkanie z uczniami Ochotniczych Hufców Pracy Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży w Łomży

Informacje o działaniu nagłośniono w Radio „Nadzieja” ora na portalu internetowym www.psselomza.pl i Facebook PSSE Łomża. Działania będą kontynuowane w następnych latach.

Światowy Dzień bez Papierosa

Światowy Dzień bez Papierosa – święto, które stanowi okazję do zwrócenia uwagi całego świata na powszechność nałogu palenia papierosów i jego negatywne skutki zdrowotne. Dzień ten ma również zachęcić do 24-godzinnej abstynencji od wszystkich form konsumpcji tytoniu na całym świecie.

Pracownicy Promocji Zdrowia w nawiązaniu do hasła Światowego Dnia bez Tytoniu 2018

„Papierosy niszczą serce – wybierz zdrowie zamiast papierosa” w Zespole Szkół

Mechanicznych i Ogólnokształcących Nr 5 w Łomży, przeprowadzili pogadankę.

Podczas spotkania młodzież dowiedziała się o głównych celach tegorocznej kampanii, związku między paleniem papierosów, a występowaniem i zwiększoną zachorowalnością na choroby układu sercowo-naczyniowego i wpływie palenia na zdrowie ogólnie. Prelekcja wsparta była krótkimi spotami edukacyjnymi. Spotkanie pozwoliło zwiększyć świadomość słuchaczy na temat czynnego i biernego palenia przez nieletnich i w miejscach niedozwolonych. Jako dzielnicowi przestrzegli młodzież, iż będą dokonywać kontroli przestrzegania prawa w zakresie przestrzegania zakazu palenia tytoniu w obrębie szkoły. Spotkanie pozwoliło zwiększyć świadomość słuchaczy na temat czynnego i biernego palenia. W spotkaniu uczestniczyło 180 uczniów i ich opiekunów.

Foto: Spotkanie profilaktyczne w Zespole Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących Nr 5 w Łomży

Dostrzega się duże zainteresowanie obchodami „Światowego Dnia bez Tytoniu”. Działania będą kontynuowane w następnych latach.

Światowy Dzień Rzucania Palenia

Co roku w trzeci czwartek listopada na całym świecie obchodzi się **Światowy Dzień Rzucania Palenia**. Tego dnia każdy palacz zachęcany jest aby przynajmniej na jeden dzień podjąć próbę zaprzestania palenia.

**Światowy Dzień
Rzucenia Palenia**

15 LISTOPADA 2018

Działania w tym zakresie skierowane były do ogółu społeczeństwa powiatu grodzkiego (palący, bierni palacze, niepalący). Realizacja zadań trwała przez listopad oraz grudzień ubiegłego roku. Przedstawiciele Działu Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży, uczestniczyli w dniu 22.11.2018r., razem z policjantami z Komendy Miejskiej w Łomży, w spotkaniu z młodzieżą III Liceum Ogólnokształcącego. Celem strategii programu jest szeroko pojęta edukacja w zakresie zjawiska używania/eksperymentowania ze środkami psychoaktywnymi. Zdobycie wiedzy przez osoby małoletnie ma na celu poszerzenie ich świadomości w tym zakresie oraz zminimalizowanie podejmowania zachowań ryzykownych. W trakcie spotkania poruszono takie tematy, jak:

- zagadnienia prawne związane z używaniem środków psychoaktywnych,
- jak powstaje uzależnienie,
- szkodliwość palenia tytoniu i wyrobów powiązanych (e- papierosów)

W spotkaniu uczestniczyło 128 osób społeczności szkolnej.

Foto: Spotkanie edukacyjne – III Liceum Ogólnokształcące w Łomży.

Pracownik Promocji Zdrowia PPIS w Łomży zorganizował 2 narady nt. organizacji akcji profilaktycznej Światowy Dzień Rzucania Palenia ze szczególnym zwróceniem uwagi o szkodliwym działaniu palenia papierosów przez kobiety w ciąży oraz mężczyzn w wieku prokreacyjnym, a także biernego palenia na organizm dzieci.

Na stronie internetowej PSSE Łomża i Facebook PSSE Łomża umieszczone zostały informacje na temat Światowego Dnia Rzucania Palenia oraz materiały edukacyjne do pobrania w postaci plakatu.

Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

Od października 2012r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Łomży realizowała projekt pt. „**Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych**” który był współfinansowany przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej. Realizacja pięcioletniego projektu trwała do końca 2016r. Jednak podtrzymywanie projektu zostało przedłużone na kolejne lata.

Główny cel: ograniczenie używania tytoniu, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym, tj. między 15 a 49 rokiem życia.

Podtrzymywanie założeń projektu były realizowane poprzez:

- rozpropagowanie II edycji konkursu pt. „Szkoła wolna od używek”;
- rozdysponowanie w środowisku lokalnym materiałów edukacyjno-informacyjnych do kampanii „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”;
- rozdysponowanie do poradni ginekologiczno – położniczych i szpitala z oddziałem ginekologiczno – położniczym materiałów w zakresie opieki okołoporodowej.

Informacja nt. II edycji konkursu pt. „Szkoła wolna od używek” została przekazana pisemnie do szkół ponadpodstawowych powiatu łomżyńskiego, [umieszczona została również na stronie internetowej psselomza](#). W ramach konkursu w/w” 2 narady w poradni ginekologicznej, oddziale ginekologiczno-położniczym Szpitala Wojewódzkiego.

a) Kampania „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu” – była pięcioletnim projektem realizowanym od początku 2012r. do końca 2016r. Jednak prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych w ramach tej akcji zostało przedłużone na kolejne lata.

Celem kampanii jest zwiększenie wiedzy na temat skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, a także ograniczenie ich stosowania. Główną grupą docelową kampanii są kobiety w wieku prokreacyjnym, ciężarne oraz ich rodziny i bliscy.

Program „Ars, czyli jak dbać o miłość?”

„ARS, czyli jak dbać o miłość” jest ogólnopolskim programem realizowanym w ramach projektu „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”

Cel programu: wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności zmniejszające ryzyko utraty zdrowia i życia ich samych oraz w przyszłości ich potomków spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych.

Adresaci programu: uczniowie szkół ponadgimnazjalnych oraz nauczyciele, pedagodzy, psycholodzy i pielęgniarki szkolne, którzy chcą podwyższyć swoje kwalifikacje w zakresie edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień.

W roku szkolnym 2017-2018 w programie ARS wzięło udział 7 łomżyńskich szkół ponadgimnazjalnych. Łącznie programem objęto 349 uczniów. Szkoły które przystąpiły do programu mogły pracować na bezpłatnych materiałach edukacyjnych oraz miały możliwość korzystania z platformy e-learningowej: www.zdrowiewciazy.pl, oraz www.estawiamnazdrowie.pl. W ramach monitoringu i koordynacji realizacji programu przeprowadzono 3 wizytacje – oceniając dobrze wywiązywanie się z realizacji założeń programu. Szkoły poszerzały ofertę edukacyjną o dodatkowe działania takie jak: konkurs na prezentację multimedialną lub plakat profilaktyczny, gazetki ściennie koncert profilaktyczny „Wyrwani z niewoli”, prowadzenie spotkań coachingowych, udział w projekcie „Archipelag szczęścia”.

Realizacja działań profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniu od narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych (tzw. dopalaczy).

Zapobieganie uzależnieniom jest najskuteczniejszym sposobem niedopuszczania do dramatycznych konsekwencji jakie ponosi społeczeństwo w związku z tym problemem. Zapobieganie, czyli profilaktykę „rozumie się jako proces wspierający zdrowie fizyczne i psychiczne poprzez pomoc (...) w zdobywaniu wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia oraz nabywaniu umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom”.

Mając to na uwadze Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi działania edukacyjne w środowisku lokalnym poprzez promocję zdrowia psychicznego, promocję zdrowego stylu życia oraz informowanie o szkodliwości środków odurzających i substancji psychotropowych.

W 2018r. w mieście Łomża Państwowa Inspekcja Sanitarna w Łomży zorganizowała i wzięła udział w 3 spotkaniach profilaktycznych podczas których poruszana była tematyka uzależnień od narkotyków i dopalaczy.

Dnia 29.05.2018 w III edycji Dnia Dziecka i profilaktyki w Szkołach Katolickich im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Łomży. Oprócz młodzieży ze Szkół Katolickich gośćmi jak co roku były podopieczne z Domu Pomocy Społecznej w Łomży. W tej edycji do Łomży przyjechali wyjątkowi goście – polska młodzież z Litwy.

Foto: Dzień profilaktyki - Ogrody katolickie w Łomży

19.05.2018 na Starym Rynku w Łomży odbyła się akcja MOTOSERCE oraz FESTYN CZERWONOKRZYSKI. Promocja Zdrowia i Oświata Zdrowotna PSSE Łomża wraz z Łomżyńskim Oddziałem PCK oraz studentkami PWSiP w Łomży zorganizowali stoisko profilaktyczne, na którym można było zmierzyć ciśnienie krwi, dokonać pomiaru cukru i cholesterolu, uzyskać porady o prawidłowym myciu zębów, otrzymać materiały edukacyjne z zakresu profilaktyki chorób. Dużym zainteresowaniem cieszyły się również: algogogle i smokerlyzer. Każda osoba, która podeszła do stoiska mogła zasięgnąć porady nt. zdrowego odżywiania i zdrowego stylu życia w kontekście chorób układu sercowo-naczyniowego.

Foto: Akcja „Motoserce” – Stary Rynek w Łomży.

Kolejna akcja odbyła się jako IV etap Ogólnopolskich Zawodów Policyjnych Patroli Rowerowych na łomżyńskich bulwarach w Łomży. Pracownicy PSSE w ramach współpracy z policją zorganizowała w tym dniu stoisko z materiałami profilaktycznymi i edukacyjnymi m.in. z zakresu profilaktyki uzależnień, HIV/AIDS, projektu „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”, kleszczy, próchnicy zębów, „Trzymaj Formę!” itp. Zawody Policyjne zgrane były z otwarciem systemu rowerów miejskich ŁoKeR na terenie miasta Łomża, w związku z czym prowadzone były również działania związane z zachęcaniem społeczności lokalnej do wdrażania zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej.

Foto: Akcja na łomżyńskich bulwarach w Łomży.

Tematyka uzależnień od narkotyków i dopalaczy poruszana była również podczas letniej szkoły bezpieczeństwa. Uczestnicy kolonii i półkolonii mieli możliwość zasięgnąć informacji nt. zagrożeń wynikających z zażywania narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych, rozdawane były również ulotki i broszury w tej tematyce.

Oświata zdrowotna wykonywana przez Państwową Inspekcję Sanitarną w mieście Łomża

Oświata zdrowotna realizuje wiele różnorodnych działań zmierzających do ochrony i umacniania zdrowia skierowanych do różnych grup odbiorców: do dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, młodzieży ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, ich rodziców i opiekunów oraz ogółu społeczeństw.

Szczególne znaczenie posiadają wszelkie działania podejmowane na terenie powiatu, ponieważ wynikają z potrzeb społeczeństwa lokalnego inicjowane przez instytucje i władze lokalne, konsolidują społeczeństwo odpowiadając na ich zapotrzebowanie informacyjne i umożliwiając dostęp do badań profilaktycznych.

Do zadań promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej należy m.in. inicjowanie, organizowanie, prowadzenie, koordynowanie i nadzorowanie programów profilaktycznych:

- Trzymaj Formę!
- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i zwalczania AIDS,
- Akcji i Kampanii: Światowy Dzień Zdrowia, Światowy Dzień Walki z AIDS, Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa, Letnia Szkoła Bezpieczeństwa, Profilaktyka Nowotworowa, Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach.

trzymaj formę

„Trzymaj Formę!”

Ogólnopolski Program Edukacyjny pt. „Trzymaj Formę!” powstał w 2006 roku z inicjatywy Głównego Inspektoratu Sanitarnego i Polskiej Federacji Producentów Żywności Związek Pracodawców. Głównym jego celem jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

Działania podejmowane podczas realizacji programu zmierzają do zwiększenia świadomości uczestników programu dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie.

Otyłość jest jednym z większych wyzwań globalnych XXI wieku. Niektóre źródła naukowe mówią już o epidemii, a nawet pandemii otyłości. Zgodnie z danymi Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w Europie w ciągu ostatnich dwóch dziesięcioleci częstość występowania

Wiemy,
co jemy

otyłości potroiła się. Jak wynika z najnowszej aktualizacji Światowego Indeksu Bezpieczeństwa Żywnościowego, aż 25,2% populacji Polski jest otyła.

Celami szczegółowymi programu są:

- pogłębienie wiedzy o znaczeniu prawidłowo zbilansowanej diety i aktywności fizycznej dla organizmu człowieka,
- kształtowanie postaw i zachowań związanych z prawidłowym żywieniem, odpowiednią jakością zdrowotną żywności i aktywnością fizyczną,
- dostarczenie wiedzy o informacjach zamieszczonych na opakowaniach produktów spożywczych i umiejętności korzystania z nich.

Patronat honorowy nad Programem „Trzymaj Formę!” objął:

- Minister Zdrowia;
- Minister Sportu i Turystyki;
- Minister Edukacji Narodowej;
- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Adresaci programu: uczniowie szkół gimnazjalnych i ostatnich klas szkół podstawowych.

W ramach XII edycji programu w przedsięwzięciach edukacyjno-informacyjnych uczestniczyły **4 szkoły podstawowe**. Koordynatorzy w roku szkolnym 2017/2018 sprawozdanie z realizacji w/w programu przesyłali w formie online.

W ramach realizacji programu szkoły prowadzą zajęcia sportowo-rekreacyjne, układają jadłospisy, przyrządzają zdrowe potrawy, uczą się odczytywania etykiet produktów spożywczych. Działania programowe realizowane są podczas lekcji biologii, w-f, zajęć pozalekcyjnych – spotkania z dietetykiem. Wiele szkół jako zwieńczenie programu organizuje festyny prozdrowotne na które zapraszana jest cała społeczność lokalna.

Na zaproszenie dyrekcji III LO w Łomży wzięliśmy udział w obchodach II edycji programu „Czas na zdrowie, którego celem jest promocja zdrowego stylu życia. Młodzież mogła skorzystać z materiałów edukacyjnych przygotowanych przez PSSE w Łomży.

Foto: Spotkanie z młodzieżą – III Liceum Ogólnokształcące w Łomży

Działaniami edukacyjnymi w ciągu roku objęto dzieci, młodzież i inne grupy osób odpoczywających w okresie ferii zimowych i latem na terenie powiatu grodzkiego w ramach interwencji nieprogramowej pn. „Letnia i Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa”. W odniesieniu do monitoringu realizacji zadań programu w placówkach nauczania pracownicy PSSE w Łomży prowadzili **11 wizytacji**. Dzięki realizacji programu młodzież nabyła umiejętności

połączenia aktywności fizycznej ze zdrowym odżywianiem, dowiedziała się także jak przygotować zdrowy i smaczny posiłek, czym zastąpić popularne i niezdrowe przekąski, dlaczego warto czytać etykiety. Właściwe odżywianie to troska o własne zdrowie.

Krajowy Program Zapobiegania HIV i Zwalczenia AIDS

Polityka Państwa w zakresie zapobiegania HIV i zwalczenia AIDS określona została w Krajowym Programie Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS. Wieloletnie doświadczenia i obserwacje, wiedza w dziedzinie zakażeń HIV/AIDS i prognozy rozprzestrzeniania się epidemii w naszym regionie oraz polityka międzynarodowa uzasadniają inicjatywy legislacyjne oraz podejmowanie działań w ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS. Stanowi to podstawę do bycia równoprawnym partnerem w realizacji programów zdrowia publicznego Unii Europejskiej.

Cele programu: Zapobieganie zakażeniom HIV wśród ogółu społeczeństwa poprzez:

- a) wzrost poziomu wiedzy na temat HIV/AIDS u ogółu społeczeństwa oraz zmiany postaw, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności za własne zdrowie i życie,
- b) rozwój i wzmocnienie bazy szkoleniowo-edukacyjnej, skierowanej do różnych grup społecznych i zawodowych.
- c) poszerzenie oferty informacyjnej dostosowanej do potrzeb indywidualnego odbiorcy,
- d) usprawnienie opieki nad kobietami w wieku prokreacyjnym i w ciąży,
- e) zwiększenie dostępności do anonimowego i bezpłatnego testowania w kierunku HIV,
- f) zwiększenie i integracja działań mających na celu zapobieganie HIV i innych chorób przenoszonych drogą płciową.

Działania w zakresie zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczenia AIDS w powiecie łomżyńskim realizowane były w oparciu o w/w założenia ujęte w harmonogramie na lata 2017-2021, a także uwzględniały potrzeby środowiska lokalnego. Zasadnicze działania programowe prowadzone były w placówkach oświatowo-wychowawczych oraz w zakładach opieki zdrowotnej. Wszystkie zainteresowane placówki zostały poinformowane i zachęcane do kontynuacji programu w 2018r. poprzez przekazanie wytycznych do działań oświatowo - zdrowotnych i promocji zdrowia.

Ogółem zasięgiem oddziaływań objęto **8857**, w tym:

- 6820 uczniów z 14 łomżyńskich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- 2037 pacjentów korzystających z usług medycznych w 7 podmiotach leczniczych.

Placówki w których realizowany jest program włączały się aktywnie w jego realizację m.in. poprzez organizację szkoleń, prelekcji, konkursów międzyszkolnych , imprez

tematycznych, radiowęzeł, badań profilaktycznych – pomiary ciśnienia krwi, poziom cukru rozmów indywidualnych.

Od początku trwania programu pracownicy PSSE w Łomży w roku 2018 w odniesieniu do harmonogramu prowadzili następujące działania:

➤ **Organizacja Etapu Powiatowego Wojewódzkiej Olimpiady Wiedzy o HIV/AIDS.**

Celem olimpiady było:

- promowanie postaw młodych ludzi jako liderów zdrowego życia w środowisku rówieśniczym,
- eliminowanie sytuacji zagrożeń w życiu codziennym,
- wyrobienie odpowiedzialności za zdrowie swoje i innych,
- sprawdzenie i utrwalenie posiadanych przez młodzież informacji dot. HIV/AIDS.

Do udziału w olimpiadzie zakwalifikowało się **30 uczniów z 6 szkół** ponadgimnazjalnych. Etap powiatowy olimpiady przebiegał sprawnie. Do etapu wojewódzkiego z powiatu łomżyńskiego zakwalifikowały się **3 osoby** z największą liczbą punktów. Na etapie wojewódzkim uczeń z Łomży zajął drugie miejsce.

Foto. Olimpiada Wiedzy o HIV/AIDS w Zespole Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących w Łomży

- Przeprowadzono prelekcje na temat profilaktyki HIV/AIDS podczas trwania zimowej i letniej szkoły bezpieczeństwa.
- Prowadzono poradnictwo metodyczno-merytoryczne i organizacyjne w zakresie profilaktyki HIV/AIDS.
- Nagłaśniano kampanie społeczne w środowisku lokalnym: w 8 szkołach gimnazjalnych, 15 szkołach ponadgimnazjalnych, 29 placówkach służby zdrowia, 3 jednostkach samorządu terytorialnego. Ponadto powyższe informacje zamieszczono na stronie internetowej psselomza.pl, Facebook PSSE Łomża oraz udzielono wywiadu w lokalnym radio „NADZIEJA”.

- Prowadzono kolportaż materiałów edukacyjnych wśród społeczności lokalnej.
- Przeprowadzono 12 wizytacji w ramach monitoringu realizacji zadań programu w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.
- Wzięto udział w zajęciach profilaktycznych pn. „Uczymy się żyć bez ryzyka AIDS” (uczestniczyło 81 uczniów), prowadzone przez przedstawiciela stowarzyszenia „FAROS” w Białymstoku.

Światowy Dzień Zdrowia

7 kwietnia 2018 roku

ZDROWIE DLA WSZYSTKICH

Światowy Dzień Zdrowia – Zdrowie dla wszystkich.

Zadania w zakresie interwencji nieprogramowej **Światowego Dnia Zdrowia** zrealizowane zostały w **18** placówkach oświatowo-wychowawczych i **8** podmiotach leczniczych. Ogółem działaniami edukacyjno-informacyjnymi w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w ramach powyższej kampanii objęto **9511** osób, w tym w szkołach odbiorcy stanowili **7336** osób i **2175** pacjentów korzystających z usług medycznych w podmiotach leczniczych. Za pośrednictwem portali internetowych i lokalnych rozgłośni radiowych objęto zasięgiem oddziaływań **20** tys. społeczności lokalnej. Na stronie PSSE Łomża zamieszczono informację dotyczącą tematyki obchodów Światowego Dnia Zdrowia, wytyczonego przez WHO. Pracownicy Promocji Zdrowia w ramach kampanii „Zdrowie dla wszystkich” prowadzili wspólnie z przedstawicielem mundurowym Komendy Miejskiej Policji w Łomży działalność edukacyjną w szkołach na terenie miasta Łomży.

W Szkole Podstawowej Nr 8 w Łomży przeprowadzono prelekcję/pogadankę na temat: **„Zdrowego stylu życia”**- mówiącej o zdrowym odżywianiu, rodzajach sportu, higienie osobistej. Spotkanie miało na celu uświadomienie dzieciom jak cenne jest zdrowie i co trzeba robić, żeby je chronić.

Foto: Spotkanie edukacyjne pt. „Zdrowy styl życia” – Szkoła Podstawowa Nr 8 w Łomży

Wystosowano do podmiotów leczniczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych informacje nt. Światowego Dnia Zdrowia i tegorocznego Hasła, a także w formie NEWS powyższe informacje podano do lokalnej rozgłośni (radio „Nadzieja”).

Światowy Dzień Walki z AIDS

Światowy Dzień Walki z AIDS (ang. *World AIDS Day*) – święto obchodzone corocznie 1 grudnia z inicjatywy Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) od 1988 roku. W tym dniu na całym świecie, w tym i w Polsce, odbywają się m.in. konferencje, happeningi oraz akcje edukacyjne dotyczące profilaktyki **HIV/AIDS**. Krajowe Centrum ds. AIDS w ramach *Światowego Dnia Walki z AIDS* prowadzi kampanie multimedialne. Tegoroczne hasło kampanii brzmi: „**#mamczasrozmawiać**” – ma ono promować dialog międzypokoleniowy o zdrowiu, a zwłaszcza o tematach trudnych, takich jak choroby przenoszone drogą płciową, w tym HIV. Kampania powstała, by stać się inspiracją do dialogu międzypokoleniowego. Rozmowa o zdrowiu z rodzicami, dziadkami, dziećmi czy wnukami może przynieść korzyści edukacyjne wszystkim – zarówno młodszemu, jak i starszemu. Zwłaszcza kiedy za dobrymi chęciami idzie rzetelna wiedza.

W celu nagłośnienia akcji wśród społeczeństwa lokalnego zostały rozesłane pisma zachęcające do włączenia się w obchody Światowego Dnia AIDS do urzędów terytorialnych (Urząd Miasta Łomża, Starostwo Powiatowe), Szpitala Wojewódzkiego w Łomży, placówek oświatowo-wychowawczych oraz podmiotów leczniczych.

Pracownicy Promocji Zdrowia przeprowadzili w I Liceum Ogólnokształcącym w Łomży prelekcję/pogadankę pn. „Profilaktyka HIV/AIDS”, połączoną z prezentacją multimedialną. Zajęcia były nie tylko cenną lekcją wiedzy na temat choroby, ale także tolerancji dla innych. Zwieńczeniem spotkania była prezentacja filmików profilaktycznych (cykl - „Pozytywne życie”) na w/w temat. Spotkanie pozwoliło zwiększyć świadomość słuchaczy w przedmiotowym temacie.

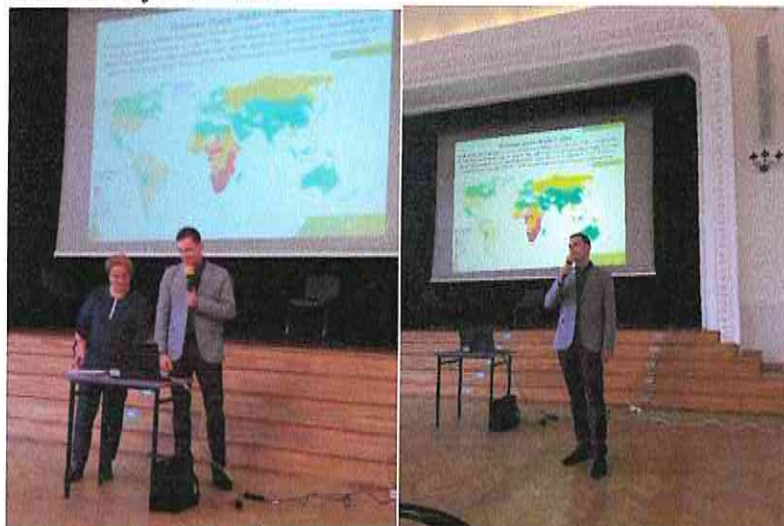

Foto: spotkanie z uczniami I Liceum Ogólnokształcącego w Łomży

Placówki, które włączyły się w kampanię prowadziły wystawy wizualne, rozdawały ulotki o tematyce profilaktyki HIV/AIDS, wykłady i prelekcje na lekcjach biologii, a także rozmowy indywidualne w gabinecie pielęgniarki szkolnej. Uczniowie szkół na znak solidarności z chorymi przywdziały tego dnia *Czerwoną wstążkę*.

Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa

W ramach realizacji interwencji programowej pn. „Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa” prowadzono działania edukacyjne dla dzieci i młodzieży w miejscach wypoczynku przy współpracy przedstawicieli: Komendy Miejskiej Policji, Powiatowej Straży Pożarnej w Łomży, pracownika HDM. Przed rozpoczęciem ferii zimowych przeprowadzono 1 naradę nt. ustalenia zakresu podejmowanych działań i zadań w czasie wypoczynku zimowego.

Prowadzono działania edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa podczas wypoczynku zimowego, racjonalnego odżywiania, dopalaczy, tytoniu, HIV/AIDS. Prowadzono również rozdawnictwo materiałów edukacyjno-informacyjnych. Umieszczono na stronie internetowej informacje zawierające treści edukacyjne.

Łącznie działania edukacyjne prowadzone były w 2 placówkach wypoczynku zimowego. Ogółem zasięgiem oddziaływań objęto **77 osób**.

Letnia Szkoła Bezpieczeństwa

W ramach realizacji interwencji programowej pn. „Letnia Szkoła Bezpieczeństwa” przeprowadzono szereg spotkań, zajęć edukacyjnych i konkursów w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży przy współpracy przedstawicieli: Komendy Miejskiej Policji w Łomży, Kuratorium Oświaty Delegatura w Łomży, pracowników HDM i HŻŻ. Przed rozpoczęciem wakacji przeprowadzono 1 naradę z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Łomży nt. wspólnych ustaleń i współpracy w zakresie planowania i prowadzenia działań profilaktycznych w czasie wypoczynku letniego.

Zasadnicze przedsięwzięcia związane z realizacją akcji wakacyjnej dotyczyły przeprowadzenia prelekcji w 2 placówkach na terenie miasta dla młodzieży i kadry pedagogicznej dotyczące zdrowego stylu życia, profilaktyki chorób odkleszczowych, bezpieczeństwa żywności, niktynizmu, bezpieczeństwa podczas upałów. Zorganizowano konkurs nt. niktynizmu i higieny osobistej. Prowadzono rozdawnictwo materiałów edukacyjno-informacyjnych. Wystosowano pisma do szkół pt. Bezpieczne wakacje. Ogółem zasięgiem oddziaływań objęto **77 osób**.

Foto: Letnia Szkoła Wypoczynku – Dom Studenta RUBIKON w Łomży.

Informacje na temat bezpiecznych wakacji tj. „Bezpieczne wakacje 2018”, umieszczone zostały na stronie internetowej psselomza.pl.

Profilaktyka nowotworowa

W związku z przypadającym na dzień 4 lutego - Światowego Dnia Walki z Rakiem celem nagłośnienia akcji wśród społeczeństwa lokalnego zostały rozesłane pisma (Urząd Miasta Łomża, Starostwo Powiatowe, Szpital Wojewódzki w Łomży, Wyższa Szkoła Agrobiznesu, Towarzystwo Wiedzy Powszechnej, Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości) z prośbą o wsparcie w działaniach poprzez rozpropagowanie na stronach internetowych w/w urzędów informacji wśród społeczeństwa na temat chorób nowotworowych i zachowań sprzyjających troszczeniu się o własne zdrowie, zachowania czujności onkologicznej i uczestniczenia w bezpłatnych, profilaktycznych badaniach przesiewowych.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotyku

Z inicjatywy Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób w wielu państwach przeprowadzane są kampanie społeczne mające na celu zwiększenie świadomości dotyczącej odpowiedzialnego stosowania antybiotyków, a także ryzyka, jakie niosą ze sobą te substancje.

18 listopada jest corocznym, Europejskim Dniem Wiedzy o Antybiotyku. Celem tego dnia jest promowanie wiedzy na temat odpowiedzialnego stosowania antybiotyków oraz zwiększenie świadomości, jakim zagrożeniem dla zdrowia publicznego jest antybiotykoodporność. Polska, jako kraj członkowski Unii Europejskiej, zobowiązana jest do organizacji Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotyku i propagowania jego celów. Pracownicy Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży przeprowadzili **3 narady (1 w placówce nauczania i 2 w NZOZ)** z rozdysponowaniem materiałów edukacyjno-informacyjnych.

Informacja o corocznym Europejskim Dniu Wiedzy o Antybiotyku została opublikowana na stronie psselomza.pl

Olimpiada Zdrowego Stylu Życia PCK

W 2018 r. miała miejsce XXVII edycja Ogólnopolskiej Olimpiady Promocji Zdrowego Stylu Życia, zorganizowana przez Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża. Celem olimpiady było wykształcenie wśród młodzieży szkolnej potrzeby dbania o własne zdrowie oraz kształtowanie umiejętności niezbędnych do ochrony i doskonalenia zdrowia poprzez: rozbudzenie zainteresowania własnym zdrowiem i problematyką prozdrowotną; prowadzenie edukacji dot. czynników zagrażających zdrowiu oraz sposobów ochrony zdrowia; inspirowanie młodzieży do podejmowania na terenie szkoły lub poza nią różnych działań promujących zdrowy styl życia.

Ogólnopolska Olimpiada Promocji Zdrowego Stylu Życia PCK jest przedsięwzięciem wieloetapowym. Na każdym z etapów odbywał się test z zakresu wiedzy dotyczącej promocji zdrowia, który obejmował zagadnienia pierwszej pomocy,

ekologii, promocji zdrowego stylu życia i historii Stowarzyszenia. W ramach współpracy w olimpiadzie udział wzięli pracownicy Promocji Zdrowia PSSE Łomża, przedstawiciel Kuratorium Oświaty w Białymstoku - Delegatura w Łomży, przedstawiciele Zarządu Rejonowego PCK w Łomży oraz animatorzy.

Pracownicy PZ wzięli udział w jury, ocenie testów wiedzy, wypisywaniu i wręczaniu dyplomów. Informacje z przebiegu olimpiady zostały umieszczone na stronie internetowej psselomza.pl

Foto: Olimpiada o zdrowym stylu życia – Bursa Szkolna Nr 1 w Łomży

Ponadto Oddział Rejonowy PCK w Łomży od wielu lat organizuje Rejonowy Etap Mistrzostwa Pierwszej Pomocy Polskiego Czerwonego Krzyża, gdzie pracownicy Promocji Zdrowia mają swój udział. To przedsięwzięcie skierowane jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Kampania pn. „JASNE JAK SŁOŃCE”

Nadmierne ekspozycja skóry na promienie UV może doprowadzić nawet do wystąpienia tak poważnych chorób, jak nowotwór skóry. Wciąż istnieje konieczność informowania o tym ogółu społeczeństwa. Nie każdy zdaje sobie również sprawę z tego, jakie są negatywne skutki korzystania z solariów. Stąd potrzeba kampanii edukacyjno - informacyjnej, która jest organizowana pod hasłem „Jasne jak słońce”. Już samo hasło zwraca uwagę na to, by nie zapominać o z pozoru oczywistych kwestiach, jak ochrona przed nadmiernym ekspozycją skóry na promieniowanie UV. Adresatem kampanii jest ogół społeczeństwa, a w szczególności dzieci, młodzież, rodzice i właściciele solariów. Aby dotrzeć z przekazem do jak największej liczby osób, zaangażowano w kampanię aż dziewięciu influencerów. Pracownicy Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej

w Łomży przeprowadzili **3 narady** w placówkach nauczania i wychowania z rozdysponowaniem materiałów edukacyjno-informacyjnych.

Profilaktyka próchnicy

1. Profesjonalna

2. Domowa

Profilaktyka próchnicy zębów - Światowy Dzień Jamy Ustnej

Z ostatnich badań przeprowadzonych wśród Polaków wynika, że 11 proc. kobiet i 30 proc. mężczyzn wcale nie myje zębów. Stomatolodzy twierdzą, że już po dwóch - trzech tygodniach od przerwania regularnych zabiegów higienicznych w jamie ustnej pojawiają się pierwsze objawy próchnicy. W tym kontekście nie dziwi fakt, że ponad 80 proc. mieszkańców naszego kraju cierpi na tę chorobę. Przyczynia się do tego niewłaściwa dieta i brak znajomości zasad prawidłowej pielęgnacji zębów i dziąseł.

Próchnicę wywołuje chemiczne działanie bakterii trawiennych i zaleganie resztek pożywienia w zębach. Tworząca się na nich płytka bakteryjna i cukier z pożywienia wytwarzają kwas, który niszczy szkliwo i powoduje powstawanie ubytków w zębach. Infekcje pochodzenia zębowego mogą powodować wysiew bakterii do narządów wewnętrznych i stać się przyczyną zapalenia stawów, chorób nerek, serca i przewodu pokarmowego. Omawiając cele i zadania wynikające z Kampanii Światowego Dnia Jamy Ustnej pracownicy Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży przeprowadzili **2 narady** w placówkach nauczania i wychowania z rozdysponowaniem materiałów edukacyjno-informacyjnych.

Profilaktyka i zwalczanie wszawicy

Problem wszawicy nigdy nie przestał być aktualny. Z różnym natężeniem pojawia się on w placówkach edukacyjnych. Zараżenie wszami głowowymi może przytrafić się dziecku tak samo, jak zdarza mu się zapomnieć odrobić pracę domową czy wziąć zeszyt. Rozprzestrzenianiu się zakażenia sprzyjają duże skupiska ludzkie, a możliwości jej przenoszenia są bardzo różnorodne. Aby jednak zminimalizować ten problem pracownicy Promocji Zdrowia przeprowadzili dwie narady w dwóch placówkach (publiczne przedszkole i bursa szkolna) obejmując zasięgiem 391 osób społeczności. Rozdysponowano w tych placówkach materiały informacyjno-edukacyjne. Na stronie internetowej psselomza.pl zamieszczono podstawowe informacje nt. wszawicy (246 odsłon). <http://psselomza.pl/index.php/informacje/promocja-zdrowia/148-podstawowe-informacje-na-temat-wszawicy>.

Profilaktyka szczepień ochronnych

Promocja i rozszerzanie zakresu podawanych szczepień to jeden z najważniejszych obszarów aktywności państwa w zakresie zdrowia publicznego. Akcja „Zaszczep się wiedzą” mająca na celu informowanie o szczepieniach ochronnych w oparciu o najnowszą wiedzę medyczną oraz przekazywanie wiarygodnych, przystępnych informacji na temat szczepień. „Zaszczep się wiedzą!” to ogólnopolska akcja społeczna promująca wiarygodne informacje i źródła informacji o szczepieniach. Kampania podkreśla potrzebę odpowiedzialnego podejścia do idei szczepień ochronnych. Pracownicy Promocji Zdrowia w sześciu placówkach (przedszkola) przekazali materiały – plakaty- Wiosna bez pneumokoków wraz z listem Minister Zdrowia skierowanym do rodziców i opiekunów.

Ogólnopolski Dzień Tornistra

Ogólnopolski Dzień Tornistra w dniu 1 października 2018r zainaugurował „Miesiąc ważenia tornistrów”. Celem tego wydarzenia było poinformowanie o rozpoczęciu nowych, wspólnych działaniach Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Ministerstwa Edukacji Narodowej, na rzecz edukacji prozdrowotnej ukierunkowanej na profilaktykę wad postawy. Pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przekazali dyrektorom szkół podstawowych zalecenia GIS nt. szkolnych tornistrów, przekazano również plakaty „Lżejszy tornister to zdrowszy kręgosłup”. Poza tym umieszczono na stronie internetowej PSSE Łomża <http://psselomza.pl/index.php/informacje/promocja-zdrowia/208-ogolnopolskie-wazenie-tornistrow> informacje nt. Ogólnopolskiego Dnia Tornistra oraz podsumowanie akcji ważenia tornistrów (64 odsłony). W lokalnym radio „Nadzieja” udzielono wywiadu nt. zbyt dużego obciążenia plecaków uczniów oraz metod wybierania właściwego tornistra dla dziecka. Mimo stworzenia w szkołach miejsc do przechowywania podręczników i przyborów szkolnych, uczniowie nadal noszą zbyt ciężkie plecaki. Zwracano uwagę na fakt, że nadmierna waga tornistrów często spowodowana jest nie tylko zabieraniem zbędnych w danym dniu podręczników, ale także przynoszeniem takich rzeczy jak słowniki, książki z biblioteki, albumy, zabawki, napoje w szklanych butelkach czy pojemniki na śniadanie. Dodatkowe obciążenie ucznia, szczególnie w klasach I - III, stanowią często plecaki z metalowym stelażem.

PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ

W realizacji działalności w obszarze promocji zdrowia i profilaktyki chorób współpracowano z: Urzędem Miasta Łomża, Starostwem Powiatowym w Łomży, Komendą Miejską Policji w Łomży, Placówkami organizującymi kolonie letnie i zimowe, Caritas Diecezji Łomżyńskiej w Łomży, Dyrektorami placówek oświatowo-wychowawczych, lokalnymi mediami, PCK Oddział w Łomży, Szpital Wojewódzki w Łomży, Łomżyńskie Centrum Medyczne, Komenda Miejskiej Straży Pożarnej, Służbą Leśną – Nadleśnictwo Łomża, WSSE w Białymstoku.

Działania z zakresu profilaktyki zdrowotnej należy prowadzić wielokierunkowo z udziałem różnych instytucji ponieważ tylko współdziałanie i wzajemne wspieranie się umożliwi skuteczną realizację działań prozdrowotnych.

Oddział Laboratoryjny i Medyczne Laboratorium Diagnostyczne Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży

W strukturze Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży znajdują się:

- **Medyczne Laboratorium Diagnostyczne** w którym realizowane są zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez wykonywanie badań mikrobiologicznych w celu ochrony zdrowia ludzkiego oraz zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych, zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i wytycznymi Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku,
- oraz **Oddział Laboratoryjny**, w którym są realizowane zadania wynikające z ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym poprzez pobieranie próbek oraz wykonywanie badań i pomiarów.

W Oddziale Laboratoryjnym realizowane są następujące badania:

1) badania wody:

- wykonywanie badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych i organoleptycznych wody do spożycia przez ludzi,
- wykonywanie badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych wód na pływalniach, wód w kąpieliskach oraz wody wykorzystywanej do kąpieli,

2) badania żywności:

- wykonywanie badań fizykochemicznych, mikrobiologicznych i organoleptycznych żywności oraz przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- wykonywanie badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych i organoleptycznych naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródłanych i wód stołowych,
- wykonywanie ocen znakowania żywności,
- porady grzyboznawcze,

3) badania w obszarze środowiska pracy

- pobieranie próbek oraz wykonywanie badań chemicznych zanieczyszczenia powietrza w mieszkaniach i obiektach użyteczności publicznej,
- wykonywanie badań poziomu dźwięku w mieszkaniach i obiektach użyteczności publicznej,
- pobieranie próbek, wykonywanie badań i pomiarów czynników fizycznych (tj. hałas, drgania, oświetlenie), pyłowych oraz chemicznych na stanowiskach pracy.

W Medycznym Laboratorium Diagnostycznym wykonuje się badania:

1) materiału biologicznego w tym:

- bakteriologiczne,
- parazytologiczne,
- wykrywania pałeczek z rodzaju Salmonella i Shigella,

- identyfikacji szczepów Salmonella i Shigella,
- badania skuteczności procesów sterylizacji,
- badania mikrobiologiczne środowiska podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

Jakość wykonywanych badań i pomiarów

AB 635

Podstawowym zadaniem Laboratorium Państwowej Inspekcji Sanitarnej, jest utrzymywanie wysokiego poziomu jakości i wiarygodności wykonywanych badań i pomiarów, wynikających z realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Laboratorium od 2005 roku posiada wdrożony system zarządzania, zgodny z normą PN-EN ISO/IEC 17025 "Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących" oraz certyfikat akredytacyjny wydany przez Polskie Centrum Akredytacji.

Laboratorium stosuje metody badawcze opublikowane w normach krajowych i międzynarodowych, wydawnictwach metodycznych Instytutów Naukowo-Badawczych oraz udokumentowane własne procedury badawcze. Wysoki poziom wykonywanych badań oraz kompetencje techniczne laboratorium jest potwierdzany przez odbywające się corocznie audyty zewnętrzne, przeprowadzane przez Polskie Centrum Akredytacji. Kolejnym potwierdzeniem wiarygodności wykonywanych badań i pomiarów oraz wysokiej kompetencji personelu jest systematyczny udział w badaniach biegłości i porównaniach międzylaboratoryjnych organizowanych przez polskie i zagraniczne instytucje naukowe, za każdym razem kończący się uzyskaniem bardzo dobrego wyniku.

Wychodząc naprzeciw nowym zadaniom, stawianym Państwowej Inspekcji Sanitarnej, laboratorium każdego roku dąży do rozszerzania zakresu oraz rodzaju wykonywanych badań i pomiarów w zależności od posiadanych środków finansowych. W 2018 Oddział Laboratoryjny oraz Medyczne Laboratorium Diagnostyczne zostało wyposażone w sprzęt laboratoryjny o wartości 342 000,00 zł., został zakupiony m.in. spektrometr absorpcji atomowej ASA, mętnościomierz, spektrofotometr, miernik hałasu, aspiratory umożliwiające pobór próbek pyłów na stanowiskach pracy, ciepłarki laboratoryjne, sterylizator, komora laminarna oraz dygestorium kwasoodporne.

Aktualny zakres akredytacji znajduje się na stronach internetowych PCA www.pca.gov.pl oraz Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży <http://psse-lomza.pbip.pl>.

Analiza wykonywanych badań

Badania są wykonywane w ramach nadzoru sanitarnego i na zlecenie klienta zewnętrznego. Usługi badawcze realizują następujące sekcje Oddziału Laboratoryjnego:

- 1) Sekcja Badań Fizykochemicznych,
- 2) Sekcja Badań Mikrobiologicznych,

oraz

- 3) Sekcja Diagnostyki Medycznej w Medycznym Laboratorium Diagnostycznym

1) Sekcja Badań Fizykochemicznych

W 2018 roku w ramach „nadzoru” wykonano:

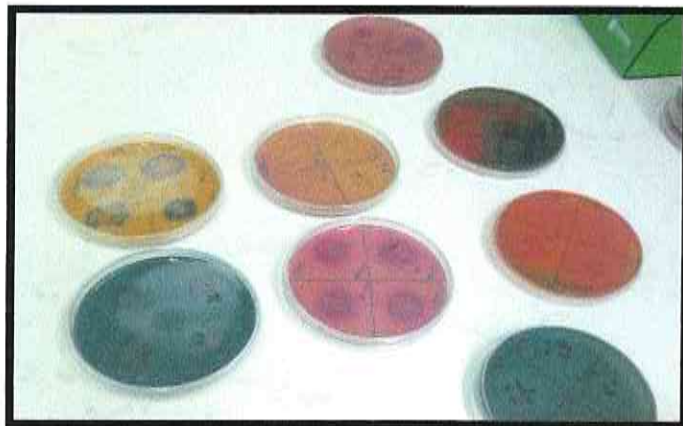
- 332 oznaczeń czynników fizycznych (tj. hałas, drgania, oświetlenie), pyłów przemysłowych oraz substancji chemicznych,
- 214 ocen oznakowania żywności,
- 629 oznaczeń organoleptycznych i fizykochemicznych w próbkach środków spożywczych,
- 2823 oznaczeń w próbkach wody.

W 2018 roku w ramach zlecenia wykonano:

- 641 oznaczeń czynników fizycznych (tj. hałas, drgania, oświetlenie), pyłów przemysłowych oraz substancji chemicznych,
- 4386 oznaczeń w próbkach wody.

2) Sekcja Badań Mikrobiologicznych:

W 2018 roku w ramach „nadzoru” wykonano 3889 oznaczeń, w tym:

- 823 oznaczeń w próbkach wody do spożycia,
- 50 oznaczeń w próbkach wody mineralnej, źródlanej, stołowej,
- 140 oznaczeń na pływalniach, kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli,
- 2564 oznaczeń środków spożywczych,
- 312 oznaczeń wymazów sanitarnych.

W 2018 roku w ramach zlecenia wykonano 4496 oznaczeń, w tym:

- 4144 oznaczeń w próbkach wody do spożycia,
- 4 oznaczenia na pływalniach, kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli,
- 348 oznaczeń środków spożywczych.

W Oddziale Laboratoryjnym w 2018 roku:

a) w ramach nadzoru sanitarnego wykonano ogółem 9025 oznaczeń, w których przeprowadzono:

- 1048 oznaczeń chemicznych,
- 2161 oznaczeń fizycznych,

- 3889 oznaczeń mikrobiologicznych,
- b) w ramach zlecenia wykonano ogółem 9523 oznaczeń.

3) Sekcja Diagnostyki Medycznej

W 2018 roku w ramach nadzoru sanitarnego wykonano ogółem 2356 badania, w których przeprowadzono 4718 oznaczeń mikrobiologicznych.

W ramach zlecenia wykonano w sumie 22798 badań (46077 oznaczeń), w tym:

- 22396 badań bakteriologicznych (45085 oznaczeń),
- 78 badań parazytologicznych (344 oznaczeń),
- 324 badań potwierdzających skuteczność zabiegu sterylizacji (648 oznaczeń).

Szczegółowa analiza ilości oznaczeń wykonanych w 2018 roku wskazuje, że w porównaniu do roku poprzedniego nastąpiło zwiększenie ilości oznaczeń materiału biologicznego z 48613 oznaczeń w 2017 roku do 50795 w 2018 roku.

Liczba wyhodowań pałeczek jelitowych w roku 2018 wynosiła 115, były to pałeczki o różnych typach serologicznych m.in: *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium, *Salmonella* Infantis, *Salmonella* Kentucky, *Salmonella* Virchow, *Shigella* flexneri, *E. coli* :44, *E. coli* O:25.

rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba próbek dodatnich	365	230	217	196	203	166	128	122	115
% próbek dodatnich	5,4	3,3	3,1	2,9	3,3	2,3	1,5	1,0	0,9

Podsumowując, w 2018 roku laboratoria Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży wykonały łącznie 69 343 oznaczeń.

WGK
28.03.2019

Łomża, dnia 19 marca 2019r.

INSPEKCJA WETERYNARYJNA
POWIATOWY LEKARZ WETERYNARII W ŁOMŻY
Leszek Wojewoda

URZĄD MIEJSKI W ŁOMŻY
2019 -03- 28
WPLYNEŁO

Urząd Miejski w Łomży
Kancelaria Ogólna
W P L Y N E Ł O
2019 -03- 27
Ilość zał.
Nr dz. 10616 Podpis

Wydział Gospodarki Komunalnej
i Środowiska Urzędu Miejskiego
w Łomży

Nasz znak:	PIW.220.21.2019		
Dot. sprawy nr:	WGK.604.5.2018	pismo z dnia:	11 marca 2019 r.

W P L Y N E Ł O
Kancelaria Ogólna UM w Łomży

28/03/2019 12:08

DK/10616/2019

7eB21kic

Sprawozdanie
Powiatowego Lekarza Weterynarii w Łomży
o stanie bezpieczeństwa sanitarno-weterynaryjnego
na obszarze miasta Łomża w 2018 roku

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży przy pomocy pracowników Powiatowego Inspektoratu Weterynarii realizował w 2018 roku wszystkie zadania wynikające z ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1557 ze zm.). Swoje zadania wykonywał w szczególności przez:

- zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych;
- badania kontrolne zakażeń zwierząt;
- monitorowanie chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego, w paszach, żywności pochodzenia zwierzęcego;
- badanie zwierząt rzeźnych oraz produktów pochodzenia zwierzęcego;
- przeprowadzanie kontroli weterynaryjnej w handlu i wywozie zwierząt oraz produktów;
- kontroli na miejscu w zakresie przestrzegania wymogów wzajemnej zgodności;

- kontrolę działalności hodowcy, dostawcy i użytkownika prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych (Dz. U. z 2015 r., poz.60);

oraz sprawowanie nadzoru nad:

- bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym nad wymaganiami weterynaryjnymi przy ich produkcji, umieszczeniu na rynku, sprzedażą bezpośrednią, działalnością marginalną, lokalną i ograniczoną, rolniczym handlem detalicznym;
- wprowadzaniem na rynek zwierząt i ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego;
- wytwarzaniem, obrotem i stosowaniem pasz, dodatków stosowanych w żywieniu zwierząt, organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- zdrowiem zwierząt przeznaczonych do rozrodu oraz jakością zdrowotną materiału biologicznego, jaj wylęgowych drobiu i produktów akwakultury;
- przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt;
- przestrzeganiem zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz przemieszczaniem zwierząt;
- obrotem i ilością stosowanych produktów leczniczych weterynaryjnych;
- wytwarzaniem i stosowaniem pasz leczniczych;
- przestrzeganiem wymagań weterynaryjnych w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta.

Do zadań powiatowego lekarza weterynarii należał również nadzór nad wyznaczonymi lekarzami niebędącymi pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej, wykonującymi zadania zlecone na podstawie wyznaczenia z art. 16 ust. 1 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej tj.:

- szczepienia ochronne;
- badania rozpoznawcze;
- sprawowanie nadzoru nad miejscami gromadzenia, skupu lub sprzedaży zwierząt, targowiskami oraz wystawami, pokazami, konkursami zwierząt;
- badanie zwierząt umieszczanych na rynku, przeznaczonych do wywozu oraz wystawiania świadectw zdrowia;
- sprawowanie nadzoru nad ubojem zwierząt rzeźnych, w tym badanie przed ubojowe i poubojowe, oceny mięsa i nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt w trakcie uboju;
- badanie zwierząt rzeźnych;
- sprawowanie nadzoru nad rozbiorem, przetwórstwem lub przechowywaniem mięsa i wystawianie wymaganych świadectw zdrowia;
- sprawowanie nadzoru nad punktami odbioru mleka, jego przetwórstwem oraz przechowywaniem produktów mleczarskich;
- sprawowaniem nadzoru nad przetwórstwem i przechowywaniem jaj konsumpcyjnych i produktów jajecznych;
- pobieraniem próbek do badań;
- sprawowaniem nadzoru nad sprzedażą bezpośrednią;
- badaniem mięsa na obecność włośni.

Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych

Podstawa prawna: ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2018 r., poz. 1967) i wydane na jej podstawie akty wykonawcze.

W 2018 roku nie stwierdzono na obszarze miasta Łomża wystąpienia chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania. Dla potwierdzenia oceny sytuacji zdrowotnej zwierząt prowadzone są badania kontrolne zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt, w celu kontroli występowania chorób zakaźnych u zwierząt wykonuje się testy diagnostyczne oraz bada się próbki krwi pobrane z poszczególnych stad zwierząt:

- w kierunku brucelozы owiec i kóz poddano badaniu 1 szt. kozy w 1 stadzie;
- w kierunku pryszczycy 5 szt. świń w 4 stadach;
- w kierunku pryszczycy 5 szt. bydła w 4 stadach;
- w kierunku choroby pęcherzykowej 10 szt. świń w 8 stadach;
- w kierunku klasycznego pomoru świń 15 szt. świń w 11 stadach;
- w kierunku choroby niebieskiego języka 28 szt. bydła w 4 stadach oraz 28 szt. owiec w 4 stadach;
- w kierunku gorączki Q przebadano 14 szt. bydła w 3 stadach;
- w kierunku zakaźnego zapalenia nosa i tchawicy/otrętu bydła 14 szt. bydła w 3 stadach;
- w kierunku afrykańskiego pomoru świń przebadano 601 próbek pochodzących z 10 stad trzody chlewnej.

W wyniku przeprowadzonych badań kontrolnych zakażeń zwierząt, jak również monitoringu chorób odzwierzęcych nie stwierdzono w żadnym przypadku obecności czynników chorobotwórczych.

Na terenie miasta nie stwierdzono badaniami laboratoryjnymi wścieklizny u 4 szt. padłych zwierząt (1 lis, 2 psy, 1 kot) w próbkach przesłanych do badania w ZHW, w związku z podejrzeniem w/w jednostki chorobowej W roku 2018 zakłady lecznicze na terenie powiatu zaszczepiły przeciwko wściekliznie 6790 psów i 97 kotów.

W 2018 roku zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 lutego 2018 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania i monitoringu choroby Aujeszkiego u świń (Dz. U. z 2018 r., poz. 513) kontynuowano zapoczątkowany w 2008 roku program monitoringu i zwalczania choroby Aujeszkiego. Miasto Łomża jest regionem wolnym od wirusa choroby Aujeszkiego. Wszystkie stada utrzymujące trzodę chlewną w powiecie posiadają status urzędowo wolny od wirusa choroby Aujeszkiego. W trakcie całego roku na terenie miasta Łomży prowadzone były badania monitoringowe – przebadano 7 stad, o łącznej liczbie zwierząt 38 sztuk. Nie stwierdzono żadnego dodatniego wyniku w próbach poddanych badaniu pochodzących z w/w stad świń.

W ramach przygotowań do ewentualnego wystąpienia chorób zakaźnych zwierząt, a w szczególności afrykańskiego pomoru świń oraz wysoce zjadliwej grypy ptaków w 2018 roku zaktualizowano i uzupełniono zapasy środków odkażających, odzieży i obuwia jednorazowego użytku oraz narzędzi i sprzętu.

Plany gotowości zwalczania chorób, dla których istnieje obowiązek ich prowadzenia zostały uaktualnione i uzupełnione (klasyczny pomór świń, pryszczycza, wysoce zjadliwa grypa ptaków, rzekomy pomór drobiu, gąbczasta encefalopatia bydła, choroba niebieskiego języka, afrykański pomór świń), co w przypadku nagłego wystąpienia tych chorób znacznie usprawni akcje zwalczania i ograniczy rozprzestrzenianie się ich, a także umożliwi szybki kontakt z osobami odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych zadań. W związku z potencjalnym zagrożeniem w/w chorobami prowadzone były szkolenia lekarzy weterynarii wolnej praktyki, techników weterynarii, pracowników Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Łomży wchodzących w skład powiatowego zespołu kryzysowego. W związku z wystąpieniem w Polsce ognisk afrykańskiego pomoru świń, przeprowadzono szkolenia przedstawicieli poszczególnych kół łowieckich, pracowników nadleśnictwa, hodowców trzody chlewnej z terenu miasta i powiatu łomżyńskiego, lekarzy weterynarii.

W związku ze stwierdzonymi przypadkami grypy ptaków o wysokiej zjadliwości w Europie i na świecie przeprowadzono kampanię informacyjną wśród hodowców drobiu, kół łowieckich, nadleśnictw oraz przeszkolono lekarzy prywatnej praktyki.

Nadzór nad produkcją środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego

Podstawa prawna:

1. ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2017 r., poz. 242 ze zm.),
2. rozporządzenie (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz.UE L139 z 30.04.2004, str 1, ze zm.) – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t.34, str 319),
3. rozporządzenie (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz.UE L139 z 30.04.2004, str 55, ze zm.) – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t.45, str 14),
4. rozporządzenie (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz.UE L139 z 30.04.2004, str 206, ze zm.) – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t.45, str 75),
5. rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 165 z 30.04.2004, str 1 ze zm.)-Dz Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str 200)

6. rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającym ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującym Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającym procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz/WE L31 z 01.02.2002, str 1, ze zm.)-Dz Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str 463) ,
7. rozporządzenie (WE) nr 1069/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego)-Dz Urz. UE L 300 z 14.11.2009 str 1 ze zm.)

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży nadzoruje na terenie miasta 65 podmiotów zajmujących się produkcją i dystrybucją środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, w tym:

- 7 zakładów typu rzeźnia, zakład rozbioru, zakład przetwórstwa (bydła, świń, drobiu);
- 1 punkt skupu zwierząt łownych;
- 8 gospodarstw prowadzących sprzedaż bezpośrednią;
- 2 podmioty prowadzące produkcję marginalną, lokalną, ograniczoną;
- 44 podmioty zajmujące się transportem produktów pochodzenia zwierzęcego;
- 3 podmioty prowadzące pośrednictwo w obrocie produktami pochodzenia zwierzęcego.

W w/w. obiektach w roku 2018 przeprowadzono 19 kontroli. W wyniku przeprowadzonych kontroli Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży wydał 30 decyzji administracyjnych nakazujących poprawę stanu sanitarnego obiektów , w których prowadzona jest działalność nadzorowana oraz nałożył 8 mandatów karnych na łączną kwotę 1200 zł. Dzięki realizowanym planowo oraz interwencyjnie urzędowym kontrolom oraz wdrożonym postępowaniom administracyjnym uzyskano znaczną poprawę stanu sanitarnego obiektów oraz uzyskano poprawę jakości zdrowotnej produktów pochodzenia zwierzęcego.

W ramach prowadzonego monitoringu pozostałości chemicznych i biologicznych u zwierząt, których tkanki i narządy są przeznaczone do spożycia przez ludzi, w roku 2018 pobrano do badań urzędowych ogółem 357 prób, w tym: mięśnie, narządy wewnętrzne, mocz od zwierząt rzeźnych. Pobrane próby przesłano do akredytowanych i zatwierdzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii laboratoriów specjalistycznych – ZHW: w Gdańsku, Warszawie, Białymstoku, Olsztynie oraz w Państwowym Instytucie Weterynarii PIB w Puławach (laboratorium referencyjne). Pobrany materiał był badany w kierunku pozostałości hormonów, tyreostatyków, metali ciężkich, pestycydów chloroorganicznych i fosforoorganicznych, pozostałości leków weterynaryjnych: antybiotyków, substancji anabolicznych, środków przeciwzapalnych, alergenów oraz skażeń promieniotwórczych. W wyniku przeprowadzonych badań nie stwierdzono przekroczenia maksymalnego dopuszczonego poziomu pozostałości produktów leczniczych ani innych substancji niedozwolonych w produktach pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi.

Kontrole administracyjne i kontrole przestrzegania wymogów w odniesieniu do zasady wzajemnej zgodności

Podstawa prawna: ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2017, poz. 546 ze zm.)

W roku 2018 przeprowadzono 100% zaplanowanych kontroli w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt w gospodarstwach utrzymujących bydło i trzodę chlewną. Skontrolowano łącznie 4 gospodarstwa. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły głównie przekroczenia 7 dniowego terminu zgłoszenia zdarzeń, tj.: urodzenia, upadków oraz przewozu bydła i świń do i wywozu z siedziby stada.

Za wyżej wymienione uchybienia nałożono mandaty karne w wysokości od 100,00 do 500,00 zł.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt

Podstawa prawna: ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2017 r., poz. 1840 ze zm.)

W roku 2018 na terenie miasta Łomża funkcjonowało jedno schronisko dla zwierząt. Kontrole warunków utrzymywania zwierząt w schronisku dotyczyły między innymi: minimalnych norm powierzchni uwzględniających gatunek, wiek, stan fizjologiczny zwierząt, wyposażenia w sprzęt przeznaczony do karmienia i pojenia zwierząt, stężenie gazów, natężenia hałasu, warunków oświetlenia, posiadanej przez właściciela dokumentacji leczenia zwierząt.

Podsumowanie

Wyżej wymienione zadania na terenie miasta Łomży wykonywało i nadzorowało w 2018 roku ośmiu pracowników merytorycznych Powiatowego Inspektoratu Weterynarii, w tym 6 lekarzy weterynarii, 3 kontrolerów weterynaryjnych oraz 4 lekarzy wyznaczonych przez powiatowego lekarza weterynarii.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży wykonywał w okresie sprawozdawczym wszystkie zadania wynikające z obowiązujących przepisów prawa.

Dokonując podsumowania działalności Inspekcji Weterynaryjnej w mieście Łomża, w zakresie nadzoru nad występowaniem chorób zakaźnych zwierząt, chorób odzwierzęcych, produkcją środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz środków żywienia zwierząt należy podkreślić, że nastąpiła poprawa w zakresie bezpieczeństwa sanitarno – weterynaryjnego. Związane jest to z egzekwowaniem szczegółowych wymagań weterynaryjnych określonych w obowiązujących ustawach oraz aktach wykonawczych. Wdrażana jest coraz większa liczba programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, oraz nowe przepisy dotyczące wymogów w stosunku do stanu techniczno-sanitarnego zakładów produkcyjnych oraz sprawowania wewnętrznej kontroli produkcji, zmiany w organizacji pracy itd.

Łomża, dnia 19 marca 2019r.

W zakresie bezpieczeństwa produkowanej żywności pochodzenia zwierzęcego oraz pasz, w oparciu o przeprowadzane na bieżąco kontrole należy stwierdzić, że wytworzone produkty były bezpieczne i nie stwarzały zagrożeń dla zdrowia konsumenta.

Biorąc pod uwagę sytuację epizootyczną, a także wyniki badań monitoringowych stwierdzić należy, że w mieście Łomża nie stwierdza się zagrożenia dla zdrowia publicznego.

Pomimo istniejących braków kadrowych, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży realizuje zadania nałożone ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1557 z zm.) na terenie miasta Łomża oraz powiatu łomżyńskiego.

POWIATOWY LEKARZ WETERYNARII
w Łomży
Leszek Wojewoda

Marek Piotr Rutkowski
URZĘDOWY LEKARZ WETERYNARII
Powiatowy Inspektorat Weterynarii
18-400 Łomża, ul. Nowogrodzka 160 200720

WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ROŚLIN I NASIENNICTWA
w Białymstoku Oddział w Łomży

WGK / 29.03.19 [Signature]

Urząd Miejski w Łomży
Kancelaria Ogólna
W P L Y N Ę Ł O
2019 -03- 29
Ilość zał. 10 sztuk
Nr dzienn. Podpis [Signature]

URZĄD MIEJSKI
w ŁOMŻY
Wpłynęło

Łomża, 26 marca 2019r.

dn 26. 03. 2019

Nr dzienn. [Signature]
podpis [Signature]

PREZYDENT
MIASTA w ŁOMŻY

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Białymstoku Oddział w Łomży w odpowiedzi na pismo z dnia 11-03-2019 znak WGK.604.5.2019. przekazuje informacje jakie na terenie miasta Łomża były podejmowane.

Na terenie Miasta Łomża WIORiN Oddział w Łomży prowadził inspekcje w 2018 roku w zakresie :

Obrotu i stosowania środków ochrony roślin.

- W ramach tych działań przeprowadzono 8 kontroli jednostek prowadzących obrót środkami ochrony roślin;
- Kontrola punktów w których może być prowadzony obrót środkami ochrony roślin – przeprowadzono 3 kontrole
- Kontrola pozarolniczego stosowania środków ochrony roślin (kontrole prowadzono w szkołach podstawowych, szpitalu, Zakładzie Usług komunalnych oraz Miejskim Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej)
- przeprowadzono łącznie 5 kontroli

W P L Y N Ę Ł O
Kancelaria Ogólna UM w Łomży

Kontrola dokumentacji u zarejestrowanych producentów:

- Ilość kontroli dokumentacji: 44

Nadzoru fitosanitarnego

Działanie objęto cały obszar miasta z szczególnym uwzględnieniem terenów zielonych oraz kontrolą objęto podmioty z szczególnym uwzględnieniem zakładów produkcyjnych oraz sklepów oraz targowisk.

- W ramach tych działań przeprowadzono kontrole PEPEES SA – pobrano i przebadano 208 prób maki ziemniaczanej (w ramach eksportu) oraz pobrano i przebadano na terenie zakładu 12 prób wody poprodukcyjnej w kierunku *Ralstonia solanacearum* . Przeprowadzono 10 kontroli przewozu oraz zdrowotności ziemniaków dostarczanych do PEPEES SA przez kontrahentów.
Prowadzono kontrole dostarczanych oraz przerobu porażonych ziemniaków oraz dezynfekcji pojazdów na terenie zakładu
- Na terenach zielonych prowadzono monitoring w zakresie występowania organizmów szkodliwych oraz regulowanych (*Bursaphelenchus xylophilus*, *Anthonomus eugenii*, *Xylosandrus crassiusculus*, *Dendrolimus sibiricus*, *Agrilus planipennis*, *Agrilus anxius*, *Anoplophora chinensis* i *Anoplophora glabripennis*, *Xylella fastidiosa*, *Aromia bungii*) oraz monitorowano nasilenia występowania szrotówka kasztanowcowiaczka na roślinach kasztanowca białego

WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ROŚLIN I NASIENICTWA w Białymstoku Oddział w Łomży

- Kontrole prowadzono w punktach obrotu – skontrolowano 6 sklepów gdzie pobrano 1 próbę drewna pochodzącego z Portugalii – w kierunku Bursaphelenchus xylophilus, ziemniaków pochodzących z importu w kierunku Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus 2 partie, roślin do nasadzeń (Rosa hybrida oraz roślin Azalia) w kierunku Phytophthora ramorum oraz Xylella fastidiosa – pobrano próby do badań w Centralnym Laboratorium w Toruniu
- Przeprowadzono kontrole zdrowotności w 7 hurtowniach wprowadzanego przez te hurtownie asortymentu w kierunku organizmów kwarantannowych oraz regulowanych. (Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus , Ralstonia solanacearum, Meloidogyne ssp. , Potato spindle tuber viroid, Eutima ssp., Candidatus Liberibacter solanacearum.) oraz jego pochodzenia
- Przeprowadzono 61 kontroli wraz z Policją i WITD – skontrolowano 141 pojazdów ciężarowych w ramach poszukiwania organizmów kwarantannowych i regulowanych - kontrole przewozu materiału roślinnego oraz jego pochodzenia
- Prowadzono kontrole w 5 miejscach zbiorowego żywienia - kontrolowano zdrowotność oraz pochodzenie ziemniaków
- Prowadzono kontrole na rynku w Łomży – przeprowadzono 4 kontrole wprowadzanych do obrotu warzyw

Kontrola wytwarzania i obrotu materiałem nasiennym

Kontrole prowadzono w zakresie prawidłowego oznakowania oraz zachowania terminów ważności oceny laboratoryjnej.

W 2018 roku na terenie miasta Łomża przeprowadzono ogółem 9 kontroli, Skontrolowano 729 partii materiału siewnego warzyw, 71 partii materiału nasadzeniowego oraz 10 partii zbóż.

W trakcie prowadzonych inspekcji pobrano do badań laboratoryjnych 8 prób nasion.

Kierownik
Oddziału w Łomży
mgr inż. Grzegorz S. Kozioł

